

**Stichting
Molenaarspensioenfonds**

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Voorwoord	4
Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	6
1 Visie, missie en strategie.....	8
1.1 Toekomstvisie	8
1.2 Visie en missie	8
1.3 Strategie	8
2 Karakteristieken van het MPF	10
2.1 Profiel van de organisatie	10
2.1.1 Samenstelling bestuur	11
2.1.2 Sleutelfuncties.....	16
2.1.3 Samenstelling verantwoordingsorgaan	17
2.1.4 Raad van toezicht.....	18
2.1.5 Klachtenregeling en externe geschilleninstantie	18
2.1.6 Bij het MPF betrokken partijen	19
3 Verslag van het bestuur van MPF	22
3.1 Bestuursbesluiten.....	22
3.2 Governance.....	28
3.2.1 Bestuurlijke commissiestructuur	28
3.2.2 Code pensioenfondsen.....	28
3.2.3 Diversiteitsbeleid	30
3.2.4 Geschiktheid en functioneren bestuur	30
3.2.5 Integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid)	31
3.2.6 Gedragscode.....	31
3.2.7 AVG.....	32
3.2.8 Toezichthouders AFM, DNB en AP	32
3.3 Communicatie	33
3.4 Belangrijke ontwikkelingen.....	34
3.5 Vermogensbeheer.....	37
3.5.1 Samenvatting van het beleggingsbeleid ¹	37
3.5.2 SFDR gedragslijn.....	40
3.6 Risico en beheersing	44
3.7 Uitvoeringskosten	49

3.7.1	Transparantie	49
3.7.2	Kosten van pensioenbeheer	49
3.7.3	Kosten vermogensbeheer	51
3.7.4	Bestuursoordeel over kosten	53
3.7.5	Gebeurtenissen na balansdatum	53
	Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan	54
1.	Activiteiten	54
2.	Uitgebrachte adviezen	54
3.	Taakverdeling	55
4.	Follow-up aanbevelingen	55
5.	Algemeen beleid	56
5.1	Wet toekomst Pensioen	56
5.2	Risicomanagementbeleid	57
5.3	Communicatiebeleid	57
5.4	Uitbestedingsbeleid	58
5.5	Benoemingsbeleid	58
5.6	Premiebeleid	58
6.	Conclusie	59
	Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan	60
	Het verslag van de Raad van Toezicht	61
	Reactie van het bestuur op het rapport van de Raad van Toezicht	65
	JAARREKENING	66
	Balans per 31 december	67
	Staat van baten en lasten	68
	Resultaat naar bronnen	69
	Kasstroomoverzicht	70
	Toelichting op de grondslagen	71
	Toelichting op de balans	79
	Toelichting op de staat van baten en lasten	92
	OVERIGE GEGEVENS	99
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	102
	Verantwoording Code Pensioenfondsen, februari 2025	111

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van Stichting Molenaarspensioenfonds (hierna: het MPF). Dit jaarverslag bestaat uit het verslag van het bestuur en de jaarrekening.

Bestuursverslag

Het bestuur informeert de lezer in het bestuursverslag over de kerncijfers, de visie, missie en strategie, de organisatie van het pensioenfonds en de kenmerken van de pensioenregeling. Tevens doet het bestuur verslag van de beleidsmatige onderwerpen die in 2024 door het bestuur behandeld zijn. Verder geeft het bestuur op een transparante manier inzage in de kosten van het vermogensbeheer en de pensioenadministratie. Tot slot zijn ook het verslag van de raad van toezicht en het oordeel van het verantwoordingsorgaan in het bestuursverslag opgenomen.

Jaarrekening, actuariële verklaring en controleverklaring

De jaarrekening gaat over het fondsvermogen en de veranderingen daarin gedurende het jaar 2024. De actuariële verklaring en de controleverklaring treft u onder de overige gegevens aan.

De bedragen in dit jaarverslag zijn afgerond op en vermeld in een veelvoud van duizend euro (€ 1.000) tenzij expliciet anders is aangegeven.

Belangrijkste bestuurlijke aangelegenheden

Aanbevelingen accountant, certificerend actuaaris, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan jaarwerk 2023

Het bestuur heeft de aanbevelingen van de accountant, de certificerend actuaaris, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan naar aanleiding van het jaarwerk 2023 besproken en over de opvolging aan voormelde partijen gerapporteerd. Tevens zijn de aanbevelingen ook verwerkt.

Project Wet toekomst pensioenen

Het bestuur heeft in 2022 een stuurgroep opgericht in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De stuurgroep, bestaande uit een afvaardiging van het bestuur, de projectleider, de adviserend actuaaris en bestuursondersteuning vergadert wekelijks.

Het bestuur is in het kader van de Wtp met de sociale partners in de graanbe- en verwerkende industrie in gesprek over de gevolgen en de besluiten die door sociale partners genomen moeten worden. Het bestuur heeft de sociale partners onder meer gefaciliteerd door diverse informatieve sessies over de implicaties van en keuzes in de Wtp aan te bieden. Bestuur en sociale partners hebben besloten met behoud van rollen en verantwoordelijken gezamenlijk op te trekken.

Sociale partners hebben met het transitieplan opdracht aan het MPF gegeven om de gewijzigde pensioenregeling op zijn vroegst vanaf 1 januari 2026 te gaan uitvoeren. Sociale partners verzoeken het fonds in dit in verband om op basis van artikel 150m Pensioenwet de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling.¹

Naast de sociale partners is het bestuur met het verantwoordingsorgaan in gesprek gegaan over de Wtp en de rol van het verantwoordingsorgaan daarbij. Ook het verantwoordingsorgaan is door het bestuur gefaciliteerd met informatieve sessies over de Wtp.

In gezamenlijke kennissessies hebben sociale partners, VO, RvT en bestuur de effecten van de Wtp op de regeling doorgenomen. Daarmee is een gezamenlijk kennis en informatie niveau gecreëerd.

Om te waarborgen dat alle werkzaamheden voor de implementatie van de nieuwe pensioenregeling effectief en efficiënt verlopen is het project Wtp ingericht en is een onafhankelijk projectmanager aangesteld; het project wordt begeleid door Montae & Partners. Het project wordt uitgevoerd aan de hand van een projectplan.

¹ Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 31 maart 2025 besloten om de beoogde transitiedatum te verzetten naar 1 januari 2027.

Ontwikkeling financiële positie

Met name door de rendementsontwikkeling is de financiële situatie van het fonds in 2024 ten opzichte van de voorgaande jaren verbeterd. Er was in 2024 ruimte voor een indexatie van 0,74% per 1 januari 2024. Sinds 31 december 2022 ligt de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad, waardoor er voldoende buffers zijn om beleggingstegenvallers op te vangen. Een herstelplan is sinds voornoemde datum niet meer van toepassing.

Pensioenregeling

Het MPF heeft de opdracht van sociale partners voor de uitvoering van de pensioenregeling per 1 januari 2024 aanvaard. Sociale partners hebben besloten om de premie in 2025 te handhaven op 30,4%. Door de opgelopen rente ligt de premiedekkingsgraad vanaf begin 2023 ruim boven de 100%. De toegenomen premiedekkingsgraad is een goede ontwikkeling omdat de financiële positie zich daarmee sneller verbetert en de kans op indexatie wordt vergroot.

Oekraïne

Sinds februari 2022 is sprake van een oorlogssituatie in Oekraïne. Het MPF monitort scherp de eventuele impact van deze oorlogssituatie op het pensioenfonds. Dit betreft o.a. het voldoen aan sanctiewetgeving, het mogelijke effect op de beleggingsportefeuille, cybersecurity en de eventuele effecten binnen de graanbe- en verwerkende industrie. Voor de fondsen waarin het MPF belegt waar sprake is van beleggingen in Rusland heeft onze vermogensbeheerder Aegon, conform de sanctiewetgeving een melding gedaan aan DNB. Het verkopen van deze beleggingen is helaas nog niet mogelijk geweest, maar zal gebeuren zodra dit wel het geval is.

Vasstelling bestuursverslag

Het bestuur van het MPF heeft het jaarverslag 2024 en de daarbij behorende staten voor DNB vastgesteld op 27 juni 2025.

Het bestuur van het MPF bedankt iedereen die zich in 2024 voor het MPF ingezet heeft.

Stichting Molenaarspensioenfonds

Rijswijk, 27 juni 2025

R. Hagendijk, werkgeversvoorzitter

R. Barnhoorn, werknemersvoorzitter

Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Franchise (x € 1,00)	17.545	16.322	14.802	14.544	14.167
Maximum grondslag (x € 1,00)	54.083	50.634	44.904	43.767	43.065
Maximum jaarsalaris (x € 1,00)	71.628	66.956	59.706	58.311	57.232
Werkgevers (aantal)	131	130	137	148	152
Deelnemers (aantal)					
Premiebetalend	3.281	3.294	3.250	3.387	3.450
Arbeidsongeschikt	100	83	121	71	75
Totaal actief	3.381	3.377	3.371	3.458	3.525
Gewezen deelnemers (slapers)	5.871	5.693	6.476	6.185	5.924
Totaal deelnemers	9.252	9.070	9.847	9.643	9.449
Pensioengerechtigden (aantal)					
Ouderdomspensioen	1.910	1.836	1.773	1.707	1.670
Nabestaandenpensioen	705	713	704	692	689
Wezenpensioen	24	22	22	28	29
Totaal pensioengerechtigden	2.639	2.571	2.499	2.427	2.388
Pensioenen					
Premiebijdragen	33.239	31.735	30.704	29.702	27.297
Kostendeekkende premie	33.455	30.303	43.748	45.277	46.472
Gedempte kostendeekkende premie	26.880	30.503	27.939	26.608	22.847
Feitelijke premie	33.239	31.735	30.704	29.702	27.297
Uitkeringen	11.121	10.510	9.895	9.438	8.823
Afkoop kleine pensioenen	145	133	123	284	149
Kosten					
Uitvoeringskosten	3.230	2.849	2.504	2.565	2.676
Uitvoeringskosten per deelnemer (x € 1,00)	536	479	427	436	452
Totaal beleggingskosten (incl. transactiekosten)	1.640	1.640	1.760	1.903	1.776
Beleggingskosten per deelnemer (x € 1,00)	273	276	300	323	300
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig vermogen	711.038	624.610	550.277	775.046	769.581
Vereist eigen vermogen	100.756	72.725	63.873	83.842	77.290
Minimaal vereist eigen vermogen (FTK)	20.903	18.978	17.309	24.430	25.694
Algemene reserve	56.667	22.481	2.223	14.396	-13.127
Pensioenverplichtingen	580.604	529.404	484.224	670.691	698.596
Herverzekeringsdeel technische voorziening	179.623	175.765	173.064	254.400	282.374
Technische voorziening excassokosten	-	-	-	6.199	6.881
Voorziening VUT graan	172	244	316	388	460
Spaarfonds gemoedsbezwaarden	319	301	294	300	281
Actuele dekkingsgraad	122,5%	118,0%	113,6%	114,5%	109,1%
Beleidsdekkingsgraad	121,9%	118,4%	114,0%	111,8%	102,5%
Vereiste dekkingsgraad (eigen beheer)	117,4%	113,7%	113,2%	112,4%	110,9%
Minimaal vereiste dekkingsgraad (eigen beheer)	105,1%	105,4%	105,6%	105,8%	106,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad (totaal fonds)	103,6%	103,6%	103,6%	103,6%	103,6%

BESTUURSVERSLAG

	2024	2023	2022	2021	2020
Beleggingsportefeuille					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	15.583	14.411
Aandelen	286.425	196.363	162.459	211.215	196.696
Vastrentende waarden	238.047	245.459	205.485	285.045	267.547
Overige beleggingen	70	-53	-3.158	39	58
	524.542	441.769	364.786	511.883	478.713
 Totaal belegd vermogen in herverzekerde depots	 98.638	 100.971	 103.297	 112.492	 111.665
Beleggingsrendement					
Beleggingsopbrengsten	56.531	46.540	-169.222	8.149	68.848
Totaal rendement portefeuille (excl. renteaftdekking)	13,00%	13,52%	-17,92%	11,98%	9,11%
Totaal rendement portefeuille (incl. renteaftdekking)	12,47%	12,04%	-32,46%	1,56%	17,23%
Benchmarkrendement portefeuille	11,59%	13,44%	-16,92%	11,28%	7,83%
Kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten)	1.596	1.407	1.374	1.499	1.499
Kosten vermogensbeheer in % gemiddeld belegd vermogen	0,28%	0,29%	0,30%	0,25%	0,25%
Transactiekosten	453	234	385	404	434
Transactiekosten in % gemiddelde belegd vermogen	0,08%	0,05%	0,08%	0,07%	0,08%
 Z-score	 1,101	 0,168	 -0,453	 0,601	 0,753
Performancetoets	0,97	0,69	0,74	1,31	1,19

1 Visie, missie en strategie

1.1 Toekomstvisie

Het Nederlandse pensioenstelsel wordt met zijn verplichtstelling en zijn solidariteitsbeginsel gezien als één van de beste pensioenstelsels in de wereld. Het bestuur van het MPF twijfelt daarom niet aan het nut van een breed gedragen bedrijfstakpensioenfonds, dat zonder winstoogmerk ingelegde pensioengelden zo efficiënt mogelijk beheert. Het bestuur van het MPF volgt de brede maatschappelijke discussie rondom pensioen.

Vanaf 2023 richt MPF zich vooral op de implementatie van de Wtp en het wijzigen van de pensioenregeling waarbij rekening wordt gehouden met eventuele consolidatie na implementatie. Duidelijk is dat het gaat om een complex traject met veel keuzes en besluiten waarbij meerdere stakeholders betrokken zijn. Het bestuur is met de sociale partners in de graan be- en verwerkende industrie in gesprek over de gevolgen en de besluiten die door sociale partners moeten worden genomen. In 2024 en volgende jaren wordt verder invulling gegeven aan de implementatie van de Wtp.

1.2 Visie en missie

De visie van het MPF is om de deelnemers nu en in de toekomst op een transparante wijze een adequaat pensioen te bieden. De missie is op een verantwoorde wijze, door optimaal beheer en toezicht, de verplichtingen aan de deelnemers waarmaken.

De zes kernwaarden voor het MPF zijn:

1. betrouwbaar;
2. transparant;
3. betrokken;
4. deskundig;
5. bereikbaar;
6. duurzaam.

Het karakter van de sector dient zichtbaar te zijn in het MPF. De stakeholders moeten zich kunnen vinden in waar het MPF voor staat. Voor de deelnemers is het belangrijk dat zij kunnen aangeven wat zij verwachten van het MPF en dat het MPF waarmaakt wat het belooft en dit zichtbaar maakt.

1.3 Strategie

Het bestuur van het MPF neemt bij zijn beslissingen bewust de visie, de missie en de kernwaarden van het MPF in ogenschouw. Het strategisch plan is een overkoepelend plan van aanpak dat het strategisch kompas van het bestuur vormt. De strategie van het MPF (streven naar schaalvergroting om de kosten te drukken) is onveranderd gebleven maar de visie van het bestuur op hoe deze schaalvergroting tot stand moet komen is wel gewijzigd: van draagvlakverbreding naar het opgaan in een ander pensioenfonds. Het MPF richt zich de komende jaren op de implementatie van de Wet toekomst pensioenen waarbij consolidatie in de toekomst niet is uitgesloten.

De strategie van het MPF geeft antwoord op vragen als 'Waar gaat de organisatie heen?', 'Welke doelen streeft het MPF na?' en 'Welke middelen gaat het MPF inzetten?'.

Het MPF heeft als doel om deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden binnen de werkingssfeer van de verplichtstellingsbeschikking te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het streven hierbij is om een pensioenregeling van 75% middelloon met jaarlijkse indexatie tegen marktconforme kosten uit te voeren en optimaal te beheren.

Opdracht MPF

Het MPF heeft als opdracht uitvoering te geven aan het uitvoeringsreglement zoals dat geldt voor aangesloten werkgevers, deelnemers, premievrije deelnemers, gewezen deelnemers en uitkeringsgerechtigden.

Doelgroepen MPF

De doelgroepen van het MPF zijn:

- (gewezen) deelnemers;
- pensioengerechtigden;
- werkgevers.

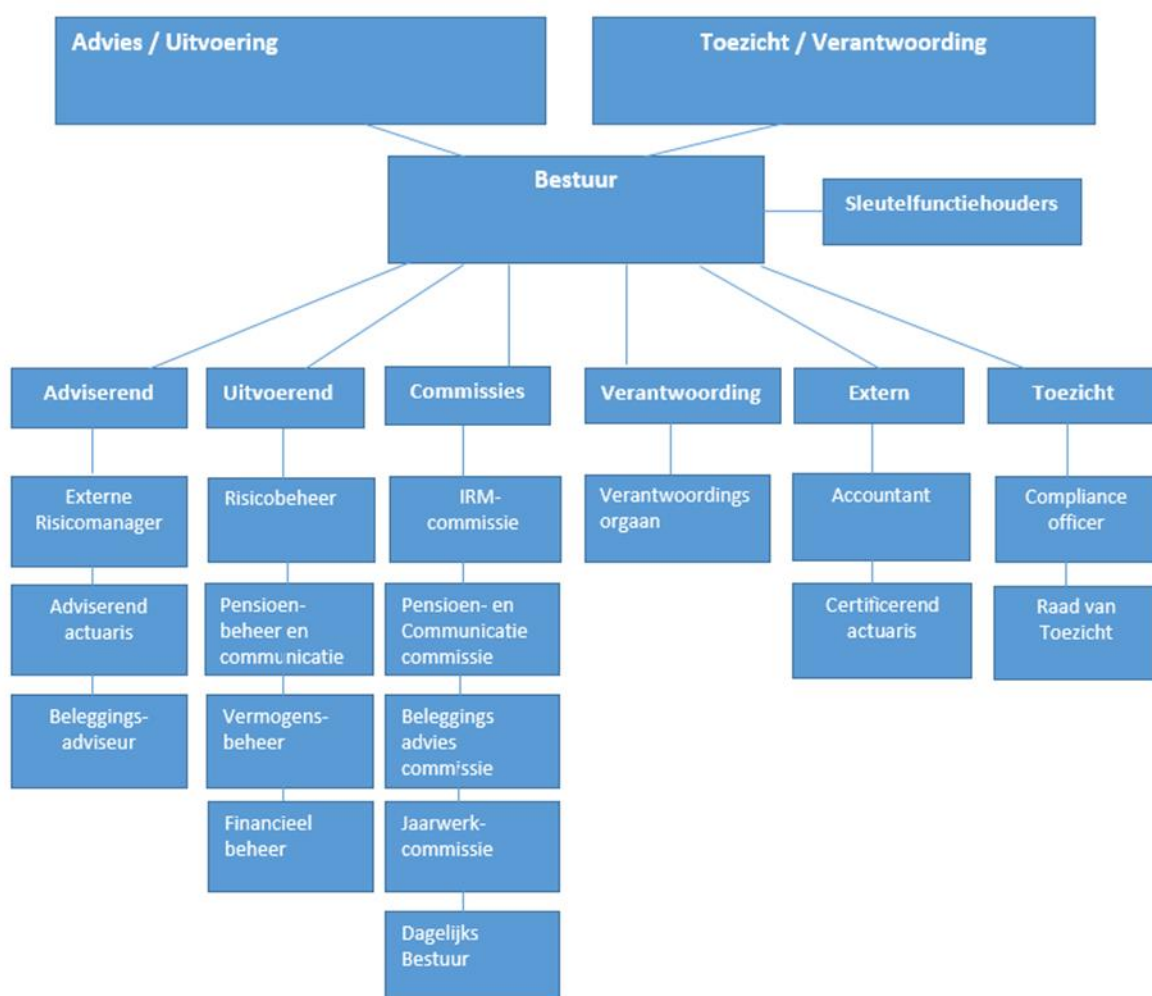
De bij het pensioenfonds betrokken sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan zijn betrokken bij en geïnformeerd over de speerpunten van het strategisch plan van het MPF inclusief de toekomstvisie van het bestuur. Het bestuur van het MPF monitort het strategisch plan jaarlijks en actualiseert dit als daar aanleiding toe is.

2 Karakteristieken van het MPF

2.1 Profiel van de organisatie

Het MPF, statutair gevestigd te Amsterdam, is in 2003 opgericht als verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Voor deze datum bestond de voorganger van deze stichting, de Stichting Pensioenfonds voor het Molenaarsbedrijf en aanverwante bedrijven, statutair gevestigd te Amsterdam en opgericht in 1959. Het laatste besluit tot wijziging van de statuten is genomen in oktober 2024. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41149465. Het MPF is een bedrijfstakpensioenfonds dat is aangesloten bij de Pensioenfederatie. De Pensioenfederatie bevordert samen met en namens haar leden de doorontwikkeling, instandhouding en uitvoering van een kwalitatief goed en betrouwbaar pensioenstelsel in Nederland.

Hieronder is de organisatie van het MPF schematisch weergegeven. Onder advies/uitvoering vallen de uitbestedingspartijen waaronder Appal pensioenuitvoering. Toezicht/verantwoording betreffen de toezichthouders.

Figuur 1 Organisationschema van het MPF per 31 december 2024.

Beheer belegd vermogen en opgebouwde pensioenaanspraken

- Sinds de omvorming tot een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds in 2003 is de administratie en het belegd vermogen van het pensioenfonds onderverdeeld in 3 depots. Gezamenlijk vormen deze depots het pensioenvermogen waar alle deelnemers aanspraak op maken.
- Er is geen sprake van losse depots die toe te wijzen zijn aan specifieke deelnemers: het herverzekerd depot heeft betrekking op alle pensioenen opgebouwd vóór 1 januari 2006;
- het depot vrij vermogen heeft betrekking op alle pensioenen opgebouwd vanaf 1 januari 2006. Dit depot is in eigen beheer;
- depot 0 heeft betrekking op aanspraken van de basis- en aanvullende regeling binnen het garantiecontract, zonder winstdeling. De winstdeling is in het verleden contant door Aegon met het fonds afgerekend. Deze aanspraken komen volledig voor rekening en risico van Aegon.

Het beheer van de opgebouwde pensioenaanspraken is ondergebracht bij Appel Pensioenuitvoering. De bestuursondersteuning is ondergebracht bij Montae & Partners.

2.1.1 Samenstelling bestuur

Het bestuur van het MPF is een paritair bestuur dat bestaat uit zeven leden: drie vertegenwoordigers namens werkgevers, drie vertegenwoordigers namens werknemers en één vertegenwoordiger namens pensioengerechtigden. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid behartigt het bestuur op evenwichtige wijze de belangen van alle betrokkenen bij het MPF. Deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en aangesloten bedrijven kunnen rekenen op deskundig en integer handelen door het bestuur van het MPF.

Bestuursleden mogen alleen worden benoemd als DNB een positief besluit heeft afgegeven. Naar het oordeel van DNB moeten de personen die het beleid van een pensioenfonds (mede) bepalen voldoende deskundig zijn en beschikken over de juiste competenties met het oog op het behartigen van de belangen van de (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden. Ook worden zij beoordeeld op betrouwbaarheid, integriteit en het beschikbaar hebben van voldoende tijd voor het pensioenfonds. De bestuursleden worden daarom door DNB getoetst op geschiktheid. Het bestuur wordt bijgestaan door externe adviseurs.

De samenstelling van het bestuur van het MPF was per 31 december 2024 als volgt.

Naam	Geboortjaar	Functie	Vertegenwoordiging	Aftredend op
Werkgevers				
De heer R. Hagendijk	1952	Werkgeversvoorzitter	Nevedi	26 november 2027
De heer I.J.R. de Vries	1961	plv. werkgeversvoorzitter	Nevedi	19 mei 2027
De heer R.A. Kip	1958	Lid	Nevedi	19 mei 2027
Werknemers				
De heer R. Barnhoorn	1964	Werknemersvoorzitter	FNV	26 november 2027
De heer J.W. Eggen	1963	Lid en sleutelfunctiehouder risicobeheer	De Unie	1 januari 2028
Vacature	-	plv. werknemersvoorzitter	CNV	-
Pensioengerechtigden				
De heer W.B.E. Rutgers	1965	Lid	FNV	1 maart 2026

Vanaf 1 december 2024 is er een vacature ontstaan in het bestuur (werknemerszetel) als gevolg van het vertrek van mevrouw U.S. van den Bout-Kisoen.

Het bestuur van het MPF heeft met ingang van 2017 een bestuurderservaringsplaats ingesteld. Het bestuur van het MPF stelt zo jonge bestuurders in de gelegenheid om ervaring op te doen.

BESTUURSVERSLAG

De zittingstermijn is steeds voor de duur van een jaar en de betreffende persoon heeft de status van toehoorder. Vanaf september 2023 tot en met 21 mei 2024 is de bestuurderservaringsplaats ingevuld door de heer J. Wiggelinkhuizen.

Nevenfuncties

De leden van het bestuur van het MPF en het expertlid BAC hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

De heer R. Hagendijk	Voorzitter RvC Rabo Regio Schiphol Lid Algemene Leden Raad Rabo Lid spoedcommissie Rabo Voorzitter VvE Aquaradius
De heer IJ.R. de Vries	Leidinggevende Boerderij de Tolakker en kliniek Landbouwhuisdieren aan de Faculteit Diergeneeskunde te Utrecht Docent Faculteit Diergeneeskunde Universiteit Utrecht Lid ledenraad en Ethiekcommissie vereniging Achmea
De heer R.A. Kip	Algemeen directeur Stichting IZZ en IZZ BV (tot 18 oktober 2024) Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Deltion, MBO Lid Raad van Commissarissen NV de Stadserve en Stadserve Vastgoed Lid van het bestuur van het Verenigd Zorgzorgcollectief (qualitate qua vanuit IZZ, branche-vereniging inhoudelijke zorg collectiviteiten) (tot maart 2025) Lid bestuur Stichting De Baak te Noordwijk 50% eigenaar van Kip&Co BV gevolmachtigde Geo Service Beheer BV
De heer R. Barnhoorn	Pensioenfondsbestuurder/adviseur FNV Lid bestuur Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf - Werknemersvoorzitter/lid dagelijks bestuur - Lid risicocommissie - Lid pensioencommissie Lid belanghebbendenorgaan kring D St. De Nationale APF
De heer J.W. Eggen	Adviseur Pensioenen bij De Unie Bestuurslid Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie - Lid Risico Adviescommissie - Lid Pensioen Uitbestedings Adviescommissie Vereffenaar Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche i.l. Lid Belanghebbendenorgaan kring D De Nationale APF Bestuurslid Bpf MITT Lid van de Pensioenuitbestedings- en communicatiecommissie
Mevrouw U.S. van den Bout-Kisoen	Pensioenfondsbestuurder CNV Sleutelfunctiehouder Risicobeheer Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen Sleutelfunctiehouder Actuarieel Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen Niet-Uitvoerend Bestuurder, Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (StiPP) - aandachtsgebied: vermogensbeheer Bestuurslid Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (tot 1 december 2024) - Voorzitter actuarieel en risicobeheer commissie (ARC) (tot 1 december 2024) Bestuurslid Pensioenfonds Vervoer (tot 1 december 2024)

	- aandachtsgebied: vermogensbeheer, risicomanagement, AO/IC, finance, IT, cybercrime en ESG.
De heer W.B.E. Rutgers	Pensioenbestuurder FNV Bestuurslid Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt-, en Textielindustrie - Lid beleggingscommissie Bestuurslid Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij - Portefeuillehouder beleggingsbeleid Niet-uitvoerend bestuurder bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO
De heer R. Albrecht (expertlid BAC; geen bestuurslid)	Bestuurslid en voorzitter beleggingsadviescommissie Pensioenfonds Alliance Voorzitter beleggingsadviescommissie SPRH Docent, Nyenrode SPO Ethics trainer, Ministry of Compliance Lid commissie ethiek en commissie advocacy, CFA Society VBA Netherlands Investment consultant Regisseur Roccade

Bestuurlijke commissies en werkgroepen

Het bestuur van het MPF werkt met vaste en tijdelijke bestuurlijke commissies en projectgroepen. In het verslagjaar kende het MPF, naast het Dagelijks Bestuur, de volgende vier commissies en de volgende stuurgroep:

- pensioen- en communicatiecommissie (PCC);
- beleggingsadviescommissie (BAC);
- jaarwerkcommissie (JWC);
- integraal risicomanagementcommissie (IRMC);
- stuurgroep Wtp.

De commissies en de stuurgroep worden bemenst door bestuursleden. Hieraan kunnen adviseurs en externe deskundigen worden toegevoegd. De commissies/stuurgroep bereiden bestuursbesluiten voor en zien toe op een correcte uitvoering van de genomen besluiten. In vergelijking met een stuurgroep heeft een commissie een structureel karakter en zijn de bevoegdheden formeel vastgelegd in een reglement.

Bij de bemensing van de commissies is, waar mogelijk, rekening gehouden met de pariteit binnen het bestuur van het MPF. Het voordeel van het instellen van bestuurlijke commissies is dat het bestuur van het MPF de focus kan houden op de uitgezette beleidslijnen. De commissies brengen na een gedegen voorbereiding advies uit aan het bestuur van het MPF over onderwerpen die binnen het aandachtsgebied van de betreffende commissie vallen.

Naast voormelde commissies kent het bestuur van het MPF ook nog een controlecommissie aan welke commissie de door het pensioenfonds te betalen facturen voor akkoord worden voorgelegd. De commissie bestaat uit twee bestuursleden waarvan de samenstelling rouleert. Elk jaar wordt één van de leden door een ander bestuurslid vervangen. Hierdoor wordt de totale zittingsduur van een bestuurslid in deze commissie twee jaar. De controlecommissie bestond op 31 december 2024 uit de heer Rutgers en de heer De Vries. Eind januari 2025 is de heer Rutgers vervangen door de heer Barnhoorn.

a. Dagelijks Bestuur

Het DB bestaat uit de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter van het bestuur. Het DB:

- vertegenwoordigt het bestuur en is namens het bestuur bevoegd om uitvoeringsbesluiten te nemen die voortvloeien uit vastgesteld beleid;
- is primair aanspreekpunt voor de dagelijkse gang van zaken betreffende bestuursondersteuning en de uitvoeringswerkzaamheden;
- ondertekent vastgelegde besluiten, notulen van bestuursvergaderingen, formele teksten die in het bestuur genomen besluiten verwoorden, formele brieven die namens het pensioenfonds verzonden worden;

- bereidt samen met bestuursondersteuning de bestuursvergaderingen voor;
- monitort de strategie van het pensioenfonds en de uitvoering van de actiepunten in dat kader;
- ziet toe op de opvolging van de bevindingen van de bestuurlijke commissies, de controlerend accountant, de certificerend actuaris, de houders van sleutelfuncties zoals genoemd in de statuten van het pensioenfonds, de externe compliance officer, de functionaris gegevensbescherming, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht in het geval die zijn voortgekomen uit het bestuursverslag van enig jaar;
- kan voorstellen met betrekking tot de uitvoering van beleid ter besluitvorming indienen bij het bestuur. De taken en bevoegdheden van het DB zijn vastgelegd in het reglement van het DB.

De taken en bevoegdheden van het DB zijn vastgelegd in het reglement van het DB.

Het Dagelijks Bestuur bestond op 31 december 2024 uit de volgende bestuursleden:

- de heer Hagendijk (werkgeversvoorzitter)
- de heer Barnhoorn (werknemersvoorzitter)

Het DB vergaderde in 2024 tien keer. Daarnaast kwam het DB nog zeven keer bij elkaar voor onder andere gesprekken met de functionaris gegevensbescherming, adviserend actuaris, Appel pensioenuitvoering en Aegon.

b. Pensioen- en Communicatiecommissie (PCC)

De PCC adviseert de commissie onder meer over het opstellen en aanpassen van (beleids)documenten van het pensioenfonds waaronder de statuten en pensioenreglementen, het (jaarlijks) vaststellen van de pensioenpremies en parameters van het pensioenfonds, het aanpassen van de uitbesteding in het algemeen en de dienstverleningsovereenkomst met de uitvoerder(s) in het bijzonder, het beleidsplan communicatie en het jaarplan communicatie, inhoud en vormgeving communicatie in het algemeen, zowel schriftelijk als digitaal.

De PCC heeft het mandaat voor:

- het realiseren van statuten- en reglementswijzigingen nadat het bestuur erover heeft besloten;
- het overleggen met en aansturen van de adviserend actuaris, waaronder met betrekking tot het vaststellen van de pensioenpremies en de parameters;
- het uitwerken van de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst met de uitvoerder(s), nadat het bestuur erover heeft besloten, en het overleggen met en aansturen van de uitvoerder;
- het aansturen van de functionaris gegevensbescherming van het fonds in het kader naleving van het privacybeleid;
- de tekst van standaard brieven aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers;
- het geven van akkoord voor de uitvoering van niet-wettelijk verplichte communicatie, waaronder brochures en fotografie;
- het geven van opdracht voor onderzoeken en de goedkeuring van kosten daarvan op het gebied van communicatie;
- het geven van goedkeuring van plannings met betrekking tot communicatietrajecten;
- de verwerking van onderwerpen in communicatie-uitingen nadat het bestuur hierover heeft besloten.

De commissie kan voorstellen ter besluitvorming indienen bij het bestuur. De taken en bevoegdheden van de PCC zijn vastgelegd in het reglement van de PCC.

De PCC bestond op 31 december 2024 uit de volgende bestuursleden:

- de heer Kip (voorzitter)
- de heer Barnhoorn
- de heer De Vries

De commissie vergaderde in 2024 acht keer.

c. Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC monitort:

- de afspraken die zijn vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomst en de dienstverleningsovereenkomst met de vermogensbeheerder;
- de resultaten van het beleggingsbeleid waarover wordt gerapporteerd in maand- en kwartaalrapportages;
- de risicobeheersmaatregelen die zijn vastgelegd in de beleggingsmandaten en beleggingsrichtlijnen waarover wordt gerapporteerd in maand- en kwartaalrapportages;

- de risicobeheersmaatregelen die zijn vastgelegd in de beleggingsmandaten en beleggingsrichtlijnen waarover wordt gerapporteerd in de risicorapportage;
- de financiële en niet-financiële risico's voortvloeiend uit de uitvoering van het beleggingsbeleid.

De BAC adviseert het bestuur over de beleggingsbeginselen (welke beginselen in het strategisch beleggingsplan (Investment Policy Statement, hierna: IPS) opgenomen zijn), het beleggingsbeleid (waaronder ALM en opstellen beleggingsplan), de beleggingsportefeuille, investeringen en desinvesteringen en het risicobeleid inzake de beleggingen. Het IPS wordt jaarlijks door de BAC opgesteld en door het bestuur vastgesteld. Datzelfde geldt voor het jaarlijks beleggingsplan.

De BAC heeft mandaat voor besluiten inzake aanpassing rentehedge die binnen bestaand beleid passen (rebalancing en aanpassingen bij overschrijding bandbreedtes), voorbereiding van contractaangelegenheden, het geven van additionele onderzoekopdrachten aan de vermogensbeheerder en de evaluatie van beleggingscategorieën.

De BAC rapporteert haar bevindingen (monitoring) minimaal vier keer per jaar aan het bestuur. De BAC kan voorstellen ter besluitvorming indienen bij het bestuur. De taken en bevoegdheden van de BAC zijn vastgelegd in het reglement van de BAC.

De Beleggingsadviescommissie bestond op 31 december 2024 uit de volgende bestuursleden:

- de heer Albrecht (interim voorzitter en expert-lid)
- de heer Hagendijk
- de heer De Vries

De commissie vergaderde in 2024 zes keer.

d. Jaarwerkcommissie

De jaarwerkcommissie is primair verantwoordelijk voor het jaarwerkproces en stuurt dat aan. De commissie onderhoudt tijdens het jaarwerkproces en zo nodig daarbuiten de contacten met de verschillende actoren die bij het jaarwerkproces betrokken zijn. De commissie coördineert de contacten en informatie-uitwisseling van de actoren onderling en van de actoren met de commissie.

De commissie adviseert het bestuur inzake de inhoud van het jaarverslag en legt het concept bestuursverslag aan het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan voor. De commissie rapporteert aan het bestuur. De commissie kan voorstellen inzake het jaarwerkproces ter besluitvorming indienen bij het bestuur. De taken en bevoegdheden van de JWC zijn vastgelegd in het reglement van de JWC.

De Jaarwerkcommissie bestond op 31 december 2024 uit de volgende bestuursleden:

- de heer De Vries (voorzitter)
- de heer Barnhoorn

De commissie vergaderde in 2024 zes keer.

e. IRM-commissie

De IRM-commissie houdt zich bezig met de tijdige, juiste en correcte uitvoering van het risicomanagementbeleid zoals dat door het bestuur is vastgesteld. Daarnaast ziet de commissie erop toe dat het Dagelijks Bestuur en de overige bestuurlijke commissies de monitoring van de operationele risico's waarvoor zij verantwoordelijk zijn, tijdig en adequaat uitvoeren, waaronder de wijze waarop de administrateur en vermogensbeheerder de risico's m.b.t. de dienstverlening beheren. De IRM-commissie is tevens belast met de vervulling van de sleutelfunctie risicobeheer. Ter ondersteuning wordt gebruik gemaakt van een externe partij. De taken en bevoegdheden van de IRM-commissie zijn vastgelegd in het reglement van de IRM-commissie.

De IRM-commissie bestond op 31 december 2024 uit de volgende bestuursleden:

- de heer Eggen (voorzitter)
- de heer Rutgers

De heer Hagendijk woont als toehoorder de vergaderingen van de IRM-commissie bij.

De commissie vergaderde in 2024 zeven keer.

f. Stuurgroep Wtp

De stuurgroep Wtp heeft zich bezig gehouden met alle voorbereidende werkzaamheden in het kader van de Wtp.

Bij de Stuurgroep Wtp zijn de volgende bestuursleden betrokken:

- de heer Hagendijk
- de heer Barnhoorn

De overige leden van de Stuurgroep bestaan uit de projectmanager Wtp, de adviserend actuaris en bestuursondersteuning.

De stuurgroep vergaderde in 2024 negenentwintig keer.

2.1.2 Sleutelfuncties

Het MPF heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Houder van de functie	Vervuller van de functie
Risicomanagement	Bestuurslid (Voorzitter IRM-commissie)	IRM-commissie, ondersteund door externe partij
Interne audit	Uitbesteed aan externe partij	Uitbesteed aan externe partij
Actuarieel	Uitbesteed aan certificerend actuaris	Uitbesteed aan certificerend actuaris

Deze inrichting is door DNB goedgekeurd.

De sleutelfuncties vergaderen regulier over belangrijke dossiers van het MPF. In 2024 kwamen zij vijf keer in vergadering bijeen.

Tijdens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel hebben de sleutelfunctiehouders een belangrijke taak in beoordeling en toetsing. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan onderwerpen zoals invaren, datakwaliteit, evenwichtigheid en het overbruggingsplan. De sleutelfunctiehouders hebben elk een eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid in het gehele traject.

Interne auditfunctie

InAudit is aangesteld als houder en vervuller van de interne audit functie (IAF). Conform de door het bestuur goedgekeurde Interne Audit Charter is voor 2024 een auditjaarplan opgesteld door de sleutelfunctiehouder interne audit en door het bestuur goedgekeurd. De bevindingen in de auditrapportages worden door het bestuur besproken en van een managementreactie voorzien waarna het bestuur de aanbevelingen oppakt.

Actuariële functie

Triple A is aangewezen als actuariële sleutelfunctiehouder. De actuariële sleutelfunctiehouder heeft in 2024 vier kwartaalrapportages uitgebracht, waarin de sleutelfunctiehouder verantwoording aflegt over de volgende werkzaamheden die voor het fonds verricht zijn:

- controle technische voorziening;
- beoordelen methodieken, modellen en aannames;
- beoordelen (kwaliteit) van basisgegevens;
- Toetsen van gehanteerde aannames aan de praktijk;
- Beoordelen gedragslijn nieuwe verplichtingen;
- Bijdragen aan efficiënt risicobeheer.
- Naast voormelde werkzaamheden heeft de actuariële sleutelfunctiehouder op regelmatige basis contact gehad met de overige sleutelfunctiehouders.

Risicobeheer functie

Het pensioenfonds heeft in 2024 weer stappen gezet in de werking van het IRM en het transparant en inzichtelijk maken van het risicoprofiel van het pensioenfonds.

De risicobeheerfunctie oordeelt positief over de volwassenheid van het risicomanagement van het pensioenfonds en zal zich blijven inzetten om het risicomanagement op bij het pensioenfonds passende wijze te borgen. Er zijn, anders dan de reeds besproken strategische, operationele en thematische risico's (inclusief de risico's die samenhangen met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, zoals uitgewerkt in de Wet toekomst pensioenen) in de risicoparagraaf van dit jaarverslag, en onvoorziene omstandigheden geen andere risico's die thans materieel zijn en de doelmatigheid van het IRM kunnen aantasten.

2.1.3 Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het MPF legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop dat beleid is uitgevoerd. Door het verantwoordingsorgaan wordt jaarlijks een oordeel gegeven over de beleidskeuzes, de handelswijze en het gevoerde beleid van het bestuur van het MPF.

Dit oordeel wordt voor commentaar voorgelegd aan het bestuur van het MPF. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie van het bestuur van het MPF hierop worden integraal opgenomen in het verslag van het bestuur onder 'Verantwoording en toezicht'.

De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn conform de Pensioenwet en vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds en in het reglement van het verantwoordingsorgaan.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan was per 31 december 2024 als volgt:

Naam	Geboortejaar	Functie	Vertegenwoordiging	Aftredend op
De heer L. Mertens	1983	voorzitter	Werknemers	1 juli 2028
De heer F.W.F. Oteman	1963	lid	Werkgevers	1 juli 2026
De heer M.A. Proost	1971	lid	Werknemers	1 juli 2025
De heer E. van Benthem	1960	lid	Werkgevers	1 juli 2026
De heer B.J.M. van Raaij	1951	lid	Pensioengerechtigden	1 januari 2029
De heer F.E.G. Zomerman	1972	lid	Pensioengerechtigden	24 juni 2028

In juni 2024 is de vacature voor lid van het verantwoordingsorgaan namens de pensioengerechtigden, die in 2023 was ontstaan, ingevuld.

Nevenfuncties

De leden van het verantwoordingsorgaan hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

De heer L. Mertens	Applicatiebeheerder en ontwikkelaar in het Diaconessenhuis in Utrecht Freelance IT consultant op projectbasis Lid Pensioenraad Pensioenfonds Zorg en Welzijn
De heer M.A. Proost	Medewerker postkamer/administratief medewerker FarmPlus u.a. Voorzitter ondernemingsraad FarmPlus u.a. lid CAO-commissie graan be- en verwerkende bedrijven CNV lid CAO-onderhandelingsdelegatie CNV Voorzitter van de sectorraad voeding van de CNV (v.a. 4 december 2024)
De heer E. van Benthem	Directeur Van Benthem Diervoeders Vollenhove bv Lid CAO onderhandelingscommissie Nevedi Penningmeester Stichting Ruitersportcentrum De Boswal
De heer F. Oteman	HR Manager bij AgruniekRijnvallei Holding B.V. Lid CAO-Graan Commissie van Nevedi
De heer B.J.M. van Raaij	Directeur Zonnepark 5 B.V. VO-lid BPF Kappers

	Secretaris en boekhouder DW Vorwerk Beleggingsmij. BV te Doetinchem (Fiscale boekhouding en het beheer over de beleggingsportefeuille t.b.v. een lijfrentebeleggings-BV) CNV Raad Zelfstandige Professionals; lid en adviseur DB, zitting in projectgroep CNV Belastingsservice: docent, coördinator en invuller provincie Gelderland
De heer F.E.G. Zomerman	SNN (Samenwerking Noord-Nederland), Senior Adviseur Financiën en Control Mukle Metaal B.V., Financieel Manager/Controller F.E.G. Zomerman Holding B.V. en haar dochters, DGA F.E.G. Zomerman Beheer B.V., DGA In2thecrowd B.V., Corporate Financieel Adviseur CNV, Bondsraadslid CNV, Ledenraadslid

2.1.4 Raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen en heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur van het MPF.

De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn conform de Pensioenwet en neergelegd in de statuten van het pensioenfonds en het reglement van de raad van toezicht.

De samenstelling van de raad van toezicht was per 31 december 2024 als volgt:

Naam	Geboortjaar	Functie	Aftredend op
De heer R. Waals	1960	Voorzitter	1 januari 2026
Mevrouw M.C. Menko	1962	Lid	1 juli 2027
De heer A.T. Uçar	1976	Lid	1 juli 2025

Nevenfuncties

De leden van de raad van toezicht hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

Mevrouw M.C. Menko	Bestuurslid Stichting Nederlands Investment Managers Forum Voorzitter bestuur Vereniging van Eigenaren 'De Hofmeester' Voorzitter bestuur Vereniging van Eigenaren 'Pootstraat 16-18-20, Delft' Ondersteuning BAC Diaconie Den Haag Bestuurslid Pension Scholarship Trust Lid Raad van Toezicht algemeen pensioenfonds STAP
De heer R. Waals	Walloon Consultancy/Triodos IM a.i.
De heer A.T. Uçar	Uitvoerend bestuurder Bpf Schoonmaak (Plv.) lid Werkgroep Pensioenen Stichting van de Arbeid Lid Raad van Commissarissen Wassenaarsche Bouwstichting Lid Taskforce Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie Pensioenfederatie

2.1.5 Klachtenregeling en externe geschilleninstantie

Klachtenregeling

De klachtenregeling is van toepassing op klachten van belanghebbenden over de uitvoering van de pensioenregeling. Klachten worden in beginsel door Appel Pensioenuitvoering behandeld. Indien de belanghebbende zich niet met de inhoud van de beslissing kan verenigen, kan deze de klacht in tweede instantie laten behandelen door het bestuur van het MPF. De procedures zijn vastgelegd in de klachtenregeling van het MPF. In 2024 is er geen beroep gedaan op het bestuur van het MPF om klachten te behandelen.

Aantal behandelde klachten over 2024:

Onderwerp	Afgehandeld	Geëscaleerd	Geschil
Service en klantgerichtheid	0	0	0
Behandelingsduur	0	0	0
Informatieverstrekking	2	0	0
Deelnemersportaal	0	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0
Pensioenberekening en - betaling	1	0	0
Registratie werknemersgegevens/datakwaliteit	0	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	0	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	0	0	0
Financiële situatie	1	0	0
Duurzaamheid	0	0	0
Overig	0	0	0
Uitvoering van het pensioenreglement	0	0	0
Klachten van werkgevers	0	0	0
Totaal	4	0	0

Externe geschilleninstantie

Per 1 januari 2024 is de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP) operationeel. Het MPF is verplicht aangesloten bij deze externe geschilleninstantie. De GIP kan als externe onafhankelijke partij klachten behandelen waar de belanghebbende met het MPF niet uit is gekomen (daarmee is de klacht een geschil). De procedure voor een beroep op de GIP ligt vast in de klachtenregeling van het MPF.

Ombudsman Pensioenen

De Ombudsman Pensioenen, het onafhankelijk instituut voor bemiddeling van klachten en geschillen, is per 1 januari 2024 onderdeel van de GIP. Wanneer belanghebbende een geschil voorlegt aan de GIP, kan worden gevraagd om bemiddeling of om advies. Verzoeken tot bemiddeling worden behandeld door de Ombudsman Pensioenen.

Indien de Ombudsman Pensioenen het geschil door bemiddeling niet kan oplossen kunnen belanghebbenden de GIP daarna alsnog verzoeken om advies. De Ombudsman Pensioenen blijft, ondanks dat het instituut nu onderdeel uitmaakt van de GIP, onafhankelijk in zijn oordelen.

2.1.6 Bij het MPF betrokken partijen

De volgende partijen waren in het boekjaar betrokken bij het MPF:

Actuaris

Certificerend

Triple A Risk Finance Certification
De heer G.N.M. Koning
Hoogoorddreef 54
1101 BE Amsterdam

Adviserend

AethiQs
De heer F. Verschuren
Rodezand 34 - Minervahuis III
3011 AN Rotterdam

BESTUURSVERSLAG

Accountant

EY Accountants B.V.
De heer J. Slager
Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag

Adviseur

Vermogensbeheer

Sprenkels
De heer R. van Asselt
De Entree 95
1101 BH Amsterdam

Risicomanagement

AethiQs
De heer L. de Rijke
Rodezand 34 - Minervahuis III
3011 AN Rotterdam

Uitbesteding

Projective Group NL B.V.
De heer H. Uyan
Princenhof Park 19
3972 NG Driebergen-Rijsenburg

Sleutelfunctiehouder en – vervuller actuariële functie

Triple A Risk Finance Certification
De heer G.N.M. Koning
Hoogoorddreef 54
1101 BE Amsterdam

Sleutelfunctiehouder en - vervuller interne auditfunctie

InAudit BV
De heer R. Henriques (overleden 14 november 2024) opgevolgd door Mevrouw F.C. Gieles
Sprankerenseweg 16
6974 BC Leuvenheim

Compliance officer

GBA-Accountants
De heer R. Mersch
Eisenhowerlaan 134
2517 KN Den Haag

Functionaris Gegevensbescherming (FG)

Lumen Group
De heer E. Braakman
Reactorweg 301
3542 AD Utrecht

Bestuursondersteuning

Montae & Partners
Verrijn Stuartlaan 1F
2288 EK Rijswijk ZH

Ondersteuner RvT
De heer. L. Rietema
Pensioensecretaris.nl

Pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO)
pensioen- en financiële administratie
Appel Pensioenuitvoering
Edvard Munchweg 107-B
1328 MK ALMERE

Het bestuur van het MPF heeft in het boekjaar de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan pensioenuitvoeringsorganisatie Appel Pensioenuitvoering. Deze werkzaamheden betreffen de pensioen- en financiële administratie. Conform de eisen van de Pensioenwet blijft het bestuur verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Tijdens vergaderingen van het bestuur van het MPF en de bestuurlijke commissies zijn, wanneer nodig, vertegenwoordigers van de pensioenuitvoeringsorganisatie aanwezig voor toelichting van de op kwartaalbasis op te leveren rapportages inzake de Dienstverleningsovereenkomst (DVO), klachten- en geschillen en IRM.

Appel Pensioenuitvoering beschikt over een ISAE 3402 type II-verklaring. (ISAE staat voor International Standard on Assurance Engagements). Deze verklaring geeft inzicht in de bedrijfsprocessen en of de daarin opgenomen interne controles in opzet en bestaan adequaat zijn (type I) en dat de werking van de processen is getoetst gedurende een periode van een heel jaar en of deze processen effectief hebben gefunctioneerd (type II). De ISAE 3402 type II -audit wordt ieder jaar herhaald.

Appel Pensioenuitvoering heeft begin april 2025 aan het bestuur van het MPF de ISAE 3402 type II-rapportage over 2024 opgeleverd. Deze rapportage wordt in de eerste lijn beoordeeld door de pensioen- en communicatiecommissie van het pensioenfonds en in tweede lijn door de IRM-commissie van het pensioenfonds waarna de resultaten in een bestuursvergadering besproken worden. Het bestuur van het MPF heeft in de bestuursvergadering op 26 mei 2025 de ISAE 3402 type II-rapportage van Appel Pensioenuitvoering over 2024 behandeld en kennisgenomen van de beheersmaatregelen. Het rapport kende geen oordeel met beperkingen. Er was sprake van twee bevindingen waarvan één inmiddels is opgelost.

Naast de ISAE 3402 type II-rapportage over 2024 heeft Appel Pensioenuitvoering ook een ISAE 3000A type II-rapportage over 2024 opgeleverd.

Deze rapportage geeft inzicht in het volwassenheidsniveau dat Appel Pensioenuitvoering behaalt voor alle normen uit het Good Practice Informatiebeveiliging normenkader van DNB. Het rapport kende geen oordeel met beperkingen. Er was sprake van twee bevindingen waarvan één inmiddels is opgelost. Het vereiste volwassenheidsniveau is door deze bevindingen niet aangetast.

In het kader van het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds evalueerde het bestuur van het MPF in juni 2025 de dienstverlening van Appel Pensioenuitvoering over 2024. Het MPF is tevreden over de dienstverlening van Appel en wil dit continueren.

Vermogensbeheer
Aegon Investment Management B.V.
Aegonplein 20
2591 TV Den Haag

Het beheer van het fondsvermogen is opgedragen aan Aegon Investment Management B.V. (Aegon). De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening. Aan Aegon is de bevoegdheid verleend alle beleggingstransacties aan te gaan, zoals opgenomen in die overeenkomst en het jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsplan dat onderdeel uitmaakt van het Investment Policy Statement (IPS) van het MPF.

De beheerafspraken worden tenminste één keer per jaar in een mandaat vastgelegd. Aegon rapporteert vier keer per jaar aan het bestuur over de uitgevoerde transacties en de behaalde rendementen. Tevens verstrekt Aegon vier keer per jaar een risicorapportage aan het bestuur.

Aegon beschikt over een ISAE 3402 type II-verklaring. Deze verklaring waarborgt dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles in opzet en bestaan adequaat zijn (type I) en dat de werking van de processen is getoetst gedurende een periode van minimaal zes maanden (type II).

De ISAE 3402 type II-rapportage wordt in de eerste lijn beoordeeld door de beleggingsadviescommissie van het pensioenfonds en in tweede lijn door de IRM-commissie van het pensioenfonds waarna de resultaten in een bestuursvergadering besproken worden.

Het bestuur van het MPF heeft in de bestuursvergadering op 31 maart 2025 de ISAE 3402 type II-rapportage van Aegon over 2024 behandeld en kennisgenomen van de beheersmaatregelen. Het rapport kende geen oordeel met beperkingen. Daarnaast waren er geen bevindingen van materiële aard.

Evaluatie externe partijen

Het bestuur van het MPF voert conform het uitbestedingsbeleid periodiek evaluatiegesprekken met de betrokken partijen. Doel is de verrichte werkzaamheden te evalueren, bevindingen te delen en de kwaliteit van de werkzaamheden te optimaliseren.

3 Verslag van het bestuur van MPF

In het verslagjaar kwam het bestuur van het MPF zestien keer in vergadering bijeen. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste gebeurtenissen en besluiten van het bestuur van het MPF kort weergegeven.

3.1 Bestuursbesluiten

Opdrachtaanvaarding 2024

Op grond van artikel 102A Pensioenwet zorgt het MPF voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het MPF opgedragen pensioenregeling. In 2024 heeft het MPF de opdracht van sociale partners aanvaard.

Het MPF toetste daartoe de door sociale partners opgedragen pensioenregeling aan de volgende criteria:

- ambitie, doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding;
- toekomstbestendigheid en evenwichtigheid;
- administratieve en communicatieve uitvoerbaarheid;
- financiële haalbaarheid.

Indien niet voldaan wordt aan deze criteria en/of uitvoering van de door sociale partners opgedragen pensioenregeling niet kan plaatsvinden met inachtneming van artikel 105 en 143 PW zal het MPF de opdracht niet aanvaarden. Wanneer de opdracht is aanvaard en gedurende de periode waarvoor die opdracht is aanvaard duidelijk wordt dat niet langer voldaan kan worden aan de criteria en/of uitvoering van de door sociale partners opgedragen pensioenregeling niet kan plaatsvinden met inachtneming van artikel 105 en 143 PW zal het MPF sociale partners verzoeken de pensioenregeling te wijzigen.

Sinds 2020 is de afspraak tussen het MPF en sociale partners dat indien de pensioenregeling niet gewijzigd wordt dan wel de wijziging ontoereikend is, het MPF de pensioenregeling en/of de premie zodanig zal wijzigen dat weer voldaan wordt aan de criteria en sociale partners hierover zo spoedig mogelijk zullen worden geïnformeerd. Nu het MPF door het nemen van één of beide maatregelen de rol van sociale partners vervult, zal het MPF hier zeer terughoudend in zijn en de betreffende maatregelen alleen toepassen als laatste maatregel. Indien sociale partners zich niet kunnen verenigen met de aanpassing waartoe door het MPF is besloten, kunnen sociale partners deze overeenkomst opzeggen met inachtneming van de geldende opzegtermijn. Gedurende deze opzegtermijn wordt de pensioenregeling uitgevoerd conform het bestuursbesluit van het MPF. Het MPF heeft bij de vaststelling van de pensioenregeling 2024 beoordeeld of de afweging van belangen van de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers evenwichtig is toegepast en kwam tot een positieve conclusie.

Kenmerken van de pensioenregeling

De pensioenregeling van het MPF kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. De pensioenregeling kan conform artikel 10 van de Pensioenwet gekwalificeerd worden als een uitkeringsovereenkomst.

Pensioenregeling 2024

De kenmerken van de pensioenregeling zijn in 2024 als volgt.

Het pensioensysteem is middelloon.

De pensioenleeftijd is 68 jaar.

Het pensioengevend salaris is 12 x het vaste maandsalaris, vermeerderd met de ploegentoeslag, de vakantietoeslag, de persoonlijke toeslag (als bedoeld in de cao) en de consignatietoeslag.

Het maximum pensioengevend salaris is € 71.628.

De franchise is € 17.545.

De maximale pensioengrondslag (maximum pensioengevend salaris -/- franchise) is € 54.083.

Het maximumloon van de excedentregeling is € 137.800.

Het opbouwpercentage ouderdomspensioen is 1,64% van de pensioengrondslag.

Het nabestaandenpensioen op opbouwbasis is 70% van het te bereiken ouderdomspensioen.

Het wezenpensioen is 11% van het te bereiken ouderdomspensioen.

De premie bedraagt 30,40% van de pensioengrondslag (pensioengevend salaris – franchise)

De bijdrage van de werkgever is (minimaal) 20,27% van de pensioengrondslag.

De bijdrage van de werknemer is (maximaal) 10,13% van de pensioengrondslag.

Er is geen toetredingsleeftijd.

Pensioenregeling 2025

De kenmerken van de pensioenregeling zijn in 2025 als volgt.

Het pensioensysteem is middelloon.

De pensioenleeftijd is 68 jaar.

Het pensioengevend salaris is 12 x het vaste maandsalaris, vermeerderd met de ploegentoeslag, de vakantietoeslag, de persoonlijke toeslag (als bedoeld in de CAO) en de consignatietoeslag.

Het maximum pensioengevend salaris is € 75.864.

De franchise is € 18.475.

De maximale pensioengrondslag (pensioengevend salaris -/- franchise) is € 57.389.

Het maximumloon excedentregeling is € 137.800.

Het opbouwpercentage ouderdomspensioen is 1,64% van de pensioengrondslag.

Het nabestaandenpensioen op opbouwbasis is 70% van het te bereiken ouderdomspensioen.

Het wezenpensioen is 11% van het te bereiken ouderdomspensioen.

De premie bedraagt 30,40% van de pensioengrondslag (pensioengevend salaris – franchise).

De bijdrage van de werkgever is (minimaal) 20,27% van de pensioengrondslag.

De bijdrage van de werknemer is (maximaal) 10,13% van de pensioengrondslag.

Er is geen toetredingsleeftijd.

Risicobereidheid en haalbaarheidstoets

Het MPF heeft de risicobereidheid vastgesteld. Het MPF heeft een risicobewuste houding die uitgedrukt wordt in kwalitatieve en kwantitatieve criteria. Het huidige beleggingsbeleid is in lijn met deze risicobereidheid.

Jaarlijks voert het MPF een haalbaarheidstoets uit die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet van het pensioenfonds, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Met de haalbaarheidstoets monitort het MPF in hoeverre het pensioenresultaat en de afwijking van het slechtweerscenario nog steeds aansluiten bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. In 2024 hoefde het MPF geen haalbaarheidstoets uit te voeren omdat het MPF van plan is om volledig in te varen. Bij de invoering van een nieuwe pensioenregeling en bij significante wijzigingen wordt een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd.

Toeslagbeleid

Het MPF kent vanaf 1 januari 2016 een voorwaardelijk toeslagbeleid waarbij wordt aangesloten bij de ontwikkeling van het prijsindexcijfer. Op dit toeslagbeleid is het vanaf 1 januari 2015 geldende financiële toetsingskader van toepassing waaronder

het toekomstbestendig indexeren. Toekomstbestendig betekent dat niet alleen het komend jaar maar naar verwachting ook de daaropvolgende jaren de betrokken indexatie kan worden toegekend.

De wettelijke grenzen voor toekomstbestendige toeslagen zien er als volgt uit:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
< 110%	Geen toeslagverlening
Tussen 110% en toeslagverleningsdekkingsgraad (De toeslagverleningsdekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij de volledige toeslagambitie (prijsindex) kan worden waargemaakt).	Gedeeltelijke toekomstbestendige toeslagverlening.
> Toeslagverleningsdekkingsgraad	Volledige toeslagverlening. Wanneer er na het verlenen van toeslagen een overschot is (vermogen boven dekkingsgraad gelijk aan de toeslagverleningsdekkingsgraad) mag dit overschot binnen de fiscale grenzen voor 1/5e deel worden aangewend om gemiste toeslagen in te halen en eventuele kortingen uit het verleden goed te maken.

Het MPF bepaalt jaarlijks aan de hand van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of een toeslag kan worden verleend. Voor de verhoging van de pensioenaanspraken en pensioenrechten hanteert het MPF als maatstaf het prijsindexcijfer (CPI voor alle huishoudens, afgeleid) tussen 1 oktober van het voorafgaande jaar en 1 oktober van het jaar waarop de toeslag betrekking heeft. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Bescheiden Indexatie per 1 januari 2024

Op basis van het huidige beleid zou het toeslag percentage per 1 januari 2024 0% zijn geweest.

Echter het CBS maakt vanaf de verslagmaand juni 2023 gebruik van een nieuwe methode voor het meten en verwerken van energieprijzen in de CPI. Het bestuur heeft besloten de nieuwe methode met terugwerkende kracht (ook) toe te passen over de periode 1 oktober 2022 tot 1 oktober 2023 en over de periode 1 oktober 2021 tot 1 oktober 2022. Het bestuur vindt het passend en in het belang van de deelnemers om gebruik te maken van de nieuwe CBS-methode wat de mogelijkheid geeft van een toeslag per 1 januari 2024 van 0,74%.

Indexatie per 1 januari 2025

Op grond van de beleidsstaffel en de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober 2024 kon per 1 januari 2025 naar rato een toeslag van 1,22% worden toegekend over de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Het bestuur heeft, in het kader van de Wtp en gegeven het Transitie Plan met de huidige inzichten, intern een gewenste invaardekkingsgraad (109%) vastgesteld, waarbij bij de overgang naar het nieuwe stelsel naar verwachting voldoende middelen beschikbaar zijn om bij aanvang aan alle invaar doelstellingen te kunnen voldoen. Na het toekennen van de toeslag blijven er – naar de stand op het moment van het besluit – naar verwachting voldoende buffers over om een overgang naar het nieuwe stelsel mogelijk te maken.

Inhaaltoeslag

Indien het MPF in enig jaar de pensioenaanspraken en -rechten niet (volledig) heeft verhoogd kan op een later tijdstip – onder voorwaarden - tot compensatie worden overgegaan voor de niet betaalde toeslagen. De toeslagachterstand is per 1 januari 2025 toegenomen naar 23,55%.

Premiebeleid

In 2023 heeft het MPF in overleg met sociale partners besloten om, in lijn met vorige periodes, voor de periode 2024-2028 de kostendekkende premie te dempen op basis van verwacht rendement.

Voor het verwacht rendement zijn voor de periode 2024-2028 de volgende parameters gekozen:

- Verwacht rendement op vastrentende waarden gelijk aan de rentetermijnstructuur per 30 september 2023.
- Verwacht rendement op zakelijke waarden gelijk aan de maximale parameters per 1 juli 2023, de bij de start van de nieuwe vijfjarige periode meest recente maximale parameters, zoals vastgelegd in artikel 23a, eerste lid van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

- Afslag voor toeslagverlening gelijk aan de prijsinflatie op basis van het ingroeipad zoals vastgesteld per 30 september 2023. Het ingroeipad is gebaseerd op de ramingen van het Centraal Planbureau gepubliceerd op 17 augustus 2023, de bij de start van de nieuwe vijfjarige periode meest recente ramingen.

Bovenstaande keuzes leiden ertoe dat de gedempte kostendekkende premie als percentage van de pensioengrondslagsom redelijk stabiel zal blijven.

De parameters die worden gebruikt bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie, worden door het bestuur vastgesteld. Hierbij zijn de consistentie in de financiële opzet van het pensioenfonds en evenwichtige belangenbehartiging belangrijke pijlers. Ook moet de keuze passen bij de risicohouding van het pensioenfonds.

Bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement wordt ervan uitgegaan dat de premie voldoende is, indien de in de berekening van de premie gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het verwacht rendement gerealiseerd worden.

	2024	2023
Feitelijke premie en vrijval voorziening door betaling premie	33.239	31.735
Zuiver kostendekkende premie	33.455	30.303
Gedempte kostendekkende premie	26.880	30.503

Premie 2024

De feitelijke premie 2024 is hoger dan de gedempte kostendekkende premie. De premiemarge (verschil tussen feitelijke en gedempte kostendekkende premie) is positief. Hiermee voldoet de premiestelling aan de wettelijke vereisten. Het MPF monitort nauwgezet of het huidige systeem van premiebepaling op de langere termijn houdbaar is. Dit vanwege de aanhoudende lage rente en de consequenties daarvan op het kostendekkend zijn van de premie.

Voor het effect op de dekkingsgraad zijn (nog) geen afspraken met sociale partners vastgelegd. Wel was het MPF de afgelopen jaren met sociale partners in gesprek om tot afspraken te komen over het verhogen van de premiedekkingsgraad. Het bestuur van het pensioenfonds wordt daarin bijgestaan door zijn adviserend actuaire. Door het bestuur werd een premiedekkingsgraad van 90% wenselijk geacht, met een minimum van 80%. Met de sociale partners is in 2020 een minimale premiedekkingsgraad van 70% overeengekomen. Dit leidde destijds tot een verhoging van de premie en een verlaging van de pensioenopbouw vanaf 2021. Wijzigingen in de marktomstandigheden en met name de rentestijging in het tweede halfjaar van 2022, hebben de premiedekkingsgraad sindsdien (fors) doen toenemen tot boven de 100%.

Advies verantwoordingsorgaan

Conform artikel 115a lid 3 sub j van de Pensioenwet heeft het verantwoordingsorgaan adviesrecht op de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. Het verantwoordingsorgaan adviseerde het bestuur positief met betrekking tot het vaststellen van de premie 2024.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

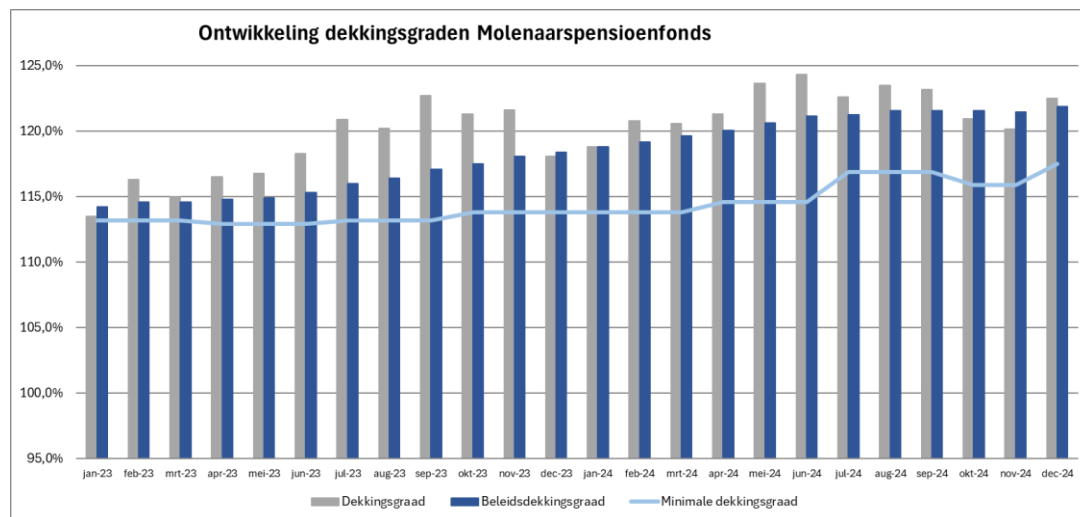
De actuariële en bedrijfstechnische nota (hierna: Abtn) geeft de centrale criteria aan op basis waarvan het (financieel) beleid van het MPF wordt gevoerd. De inhoud van de Abtn beoogt hiermee op hoofdlijnen inzicht te geven in het functioneren van het MPF op alle beleidsterreinen. Het MPF actualiseert de Abtn elk jaar. Het MPF heeft de geactualiseerde Abtn in 2024 tijdig, dat is voor 31 december, via het Digitaal Loket Rapportage bij DNB ingediend. Tevens is de Abtn op de website van het MPF geplaatst.

Financieel crisisplan

Het MPF beschikt over een financieel crisisplan dat als bijlage aan de Abtn is toegevoegd en als zodanig via de website toegankelijk is. Het bestuur benadrukt dat evenwichtige belangenafweging bij de te nemen crisismaatregelen voorop staat. Hieraan geeft het MPF invulling door de lasten van crisismaatregelen zo evenwichtig mogelijk te verdelen over deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Het crisisplan geeft aan in welke situaties en bij welke grenswaarden het MPF maatregelen neemt, wat de aard van deze maatregelen is, hoe deze concreet en materieel vorm krijgen en hoe de maatregelen worden uitgevoerd.

Ontwikkeling dekkingsgraad en herstelplan

Het pensioenvermogen (totaal activa minus schulden en overige voorzieningen) van het MPF bedraagt per 31 december 2024 € 711,0 miljoen. De hoogte van de technische voorzieningen per 31 december 2024 bedraagt € 580,6 miljoen. Dit leidt ultimo 2024 tot een actuele dekkingsgraad van 122,5% en een beleidsdekkingsgraad van 121,9%. De actuele dekkingsgraad laat hiermee een stijging van 4,5%-punt zien ten opzichte van ultimo december 2023.

Procedure vaststellen beleidsdekkingsgraad

Het MPF heeft een procedure vastgesteld voor het vaststellen van de maandelijkse dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is hiervan een afgeleide, waarmee het vaststellen van de maandelijkse dekkingsgraad belangrijker is geworden. De beleidsdekkingsgraad heeft invloed op het toeslagbeleid en het bepalen van de financiële positie voor het opstellen van een herstelplan. Het proces van het vaststellen van de maandelijkse dekkingsgraad valt onder de ISAE 3402 type II van de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Herstelplan

De beleidsdekkingsgraad per eind december 2024 was met 121,9% hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 116,7% op basis van de strategische beleggingsmix. Sinds 31 december 2022 ligt de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad. Een herstelplan is sinds voornoemde datum niet meer van toepassing.

Financiële kwartaalrapportage

Het MPF ontvangt ieder kwartaal van de pensioenuitvoeringsorganisatie de financiële kwartaalrapportage waarin het gerealiseerd resultaat getoetst wordt aan de begroting. Het Dagelijks Bestuur controleert deze rapportage waarna de rapportage vervolgens in de eerstvolgende bestuursvergadering toegelicht en besproken wordt.

In de financiële kwartaalrapportage zijn, naast een managementoverzicht met de belangrijkste financiële ontwikkelingen, ook een verkorte balans, de verkorte staat van baten en lasten, een kasstroomoverzicht en een specificatie van de pensioenbeheerkosten opgenomen. Met deze rapportage heeft het MPF bovendien direct inzicht in de kosten en de eventuele afwijking ten opzichte van de begroting.

Kostenmanagement en begroting

Om het inzicht in de kosten van externe adviseurs te vergroten, vraagt het MPF bij alle adviseurs een jaarofferte op. Door middel van gespecificeerde financiële kwartaalrapportages houdt het MPF vervolgens zicht op de kosten. Afwijkingen van de begroting worden elk kwartaal aan het MPF toegelicht. Daarnaast monitort het MPF regelmatig het kostenniveau en analyseert deze op basis van benchmarkcijfers, laatstelijk de benchmarkcijfers van Bell.

Uitbestedingsbeleid

Het MPF heeft een uitbestedingsbeleid. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van de continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening door uitbestedingspartijen.

Het uitbestedingsbeleid geeft kaders aan waarbinnen het MPF opereert bij de inkoop van producten en/of diensten om op die manier dit proces het effectief en efficiënt te beheersen. Daarnaast heeft het MPF een format vastgesteld dat kan dienen

als leidraad bij de evaluatie van partijen aan wie diensten zijn uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid wordt tenminste eenmaal in de drie jaar door het MPF geëvalueerd.

SLA-monitoring pensioenuitvoerder

Het MPF heeft gedurende boekjaar 2024 op basis van de SLA-kwartaalrapportages de dienstverlening door pensioenuitvoeringsorganisatie Appel Pensioenuitvoering gemonitord. Het MPF heeft geen bijzonderheden in de dienstverlening geconstateerd.

Beleid vrijwillige aansluitingen

Werkgevers die niet onder de werkingssfeer van de verplichtstellingsbeschikking van het MPF vallen, kunnen zich onder bepaalde voorwaarden vrijwillig bij het MPF aansluiten. Het MPF heeft in maart 2016 besloten om naast de wettelijke voorwaarden ook aanvullende voorwaarden aan deze vrijwillige aansluiting te stellen zoals de tijdsduur en het doorberekenen van éénmalige kosten voor de aansluiting bij het MPF. De procedure voor de beoordeling van het verzoek tot vrijwillige aansluiting is vastgelegd.

Statuten

Eind 2024 is besloten om de statuten te wijzigen. De wijzigingen komen voornamelijk voort uit de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen, het in werking treden van de Wtp per 1 juli 2023 en de nieuwe Code Pensioenfondsen 2024.

Reglementen

Het pensioenreglement is waar nodig geactualiseerd. Het betreft onder andere de staffel excedent premieovereenkomst (artikel 83), de parameters en de flexibiliserings- en afkoopfactoren. Ook is artikel 13 lid 3 van het pensioenreglement (toeslagverlening) aangepast naar aanleiding van het besluit om met terugwerkende kracht gebruik te maken van een aangepaste toeslagmaatstaf. Daarnaast is in het pensioenreglement een addendum toeslagverlening per 1 januari 2024 opgenomen. In de overige reglementen van het pensioenfonds zijn in 2024 geen wijzigingen doorgevoerd.

Zwitserleven

Ter zake van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico heeft het MPF een stop-loss herverzekeringsovereenkomst gesloten met Zwitserleven. Met de overgang van de individuele herverzekering in 2011 naar de stop-loss herverzekering heeft het MPF ervoor gekozen om niet alle risico's af te dekken.

Het MPF heeft het contract met Zwitserleven per 1 januari 2023 voor vijf jaar verlengd tot en met 31 december 2027.

Alleen de risico's boven een eigen behoud van 125% van de totale risicopremie bij volledige herverzekering worden afgedekt, waarbij dat eigen behoud wordt berekend over de gehele contractperiode. De uitkering van de herverzekeraar is beperkt tot zesmaal het eigen behoud.

Flexibiliserings- en afkoopfactoren 2024

Het MPF stelt jaarlijks de flexibiliserings- en afkoopfactoren vast. De flexibiliserings- en afkoopfactoren 2024 zijn vastgesteld aan de hand van de door de DNB gepubliceerde RTS per 30 september 2023 en de AG-prognosetafel 2022. De flexibiliserings- en afkoopfactoren 2024 zijn opgenomen in het pensioenreglement.

Kostenopslag

Begin 2025 is het besluit genomen om de kostenvoorziening eind 2024 van het fonds te handhaven op 3,0% van de (netto) technische voorziening.

3.2 Governance

3.2.1 Bestuurlijke commissiestructuur

Rekening houdend met de razendsnelle ontwikkelingen in de pensioenwereld is het MPF van mening dat een verdergaande professionaliseringsslag van bestuur en bestuurders noodzakelijk is. Bestuurders moeten zich verder kunnen verdiepen in de relevante materie. Tevens zullen bestuurders zich verder moeten specialiseren. Dat vraagt wat van de bestuurders, onder meer wat inzet, tijdsinvestering en studie betreft maar ook van de (inrichting van de) commissies en het bestuur als zodanig.

Dit en de inrichting van de sleutelfuncties voortvloeiende uit IORP II waardoor de IRM-Commissie, in tegenstelling tot de overige commissies, een tweedelijns functie heeft, heeft het MPF de commissiestructuur sinds 1 januari 2019 als volgt ingericht:

- Pensioen- en communicatiecommissie (PCC)
- Beleggingsadviescommissie (BAC)
- Jaarwerkcommissie (JWC)
- Integrale risicomanagementcommissie (IRMC)

De wijze waarop de commissiestructuur functioneert, evalueert het bestuur jaarlijks tijdens zijn zelfevaluatie.

3.2.2 Code pensioenfondsen

Per 1 januari 2024 is de Code Pensioenfondsen 2024 (hierna: de Code) in werking getreden. Deze herziene code vervangt de Code Pensioenfondsen 2018. De Code Pensioenfondsen 2024 is net als de vorige versies uit 2018 en 2014 opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid.

De herziening van de Code heeft plaatsgevonden tegen de achtergrond van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Een aantal kernboodschappen die uit de Wtp voortvloeien zijn in de Code meegenomen, waaronder het centraal stellen van de deelnemer. Naast de invoering van de Wtp komen in de Code ook recente relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen terug zoals duurzaamheid en diversie en inclusie.

In de herziene code worden de drie centrale functies voor 'goed pensioenfondsbestuur' die in de vorige codes zijn opgenomen, gevolgd. Het effectief functioneren van de driehoek bestuur, intern toezicht en verantwoording wordt als essentieel gezien voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Deze drie functies zijn in de Code steviger verankerd, doordat zij in de thema's een duidelijker plek hebben gekregen. Vanuit de doelstelling om met minder thema's te werken is gekozen voor vijf thema's (voorheen acht). Ook is een aantal nieuwe normen aan de Code toegevoegd. Het MPF heeft in 2024 inspanningen verricht om aan de nieuwe Code te voldoen. Ook in 2025 zal hier verder aandacht aan worden besteed.

Jaarlijks wordt geanalyseerd of het MPF compliant is met de Code en worden non-compliant situaties voorzien van een uitleg conform de regelgeving op dit punt.

Rapportering over non-compliant normen

Het MPF rapporteert in dit jaarverslag op basis van het principe 'pas toe of leg uit' over de normen waar niet of niet volledig aan wordt voldaan. Aan de normen 32, 34 en 38 uit de Code Pensioenfondsen wordt niet of niet volledig voldaan. Hieronder is een toelichting per norm opgenomen.

Norm 32

Het bestuur organiseert en stimuleert zijn dialoog met belanghebbenden op een manier die past bij het pensioenfonds en zijn (diverse groepen van) belanghebbenden.

Het bestuur probeert actief in verbinding te staan met belanghebbenden. Op deze manier voert het MPF echter nog niet een dialoog met belanghebbenden. Het MPF onderzoekt hoe het beste een open dialoog met belanghebbenden kan worden georganiseerd en welke vorm het beste bij het fonds past. Het MPF wil hier het komende jaar navolging aan geven.

Norm 34

Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.

Het bestuur heeft weliswaar schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden, maar is er tot op heden niet in geslaagd om bij de samenstelling van bestuur en VO te voldoen aan de diversiteitsnormen voor wat betreft leeftijd en/of geslacht. De praktijk wijst uit dat er vaak geen kandidaten voor fondsorganen gevonden kunnen worden die zowel voldoen aan de vereisten van diversiteit als geschiktheid. In het bestuur zijn alle leden man. Van hen is niemand jonger dan 40 jaar. In het bestuur kan een jongere deelnemen als toehoorder door middel van een bestuurder ervaringsplaats. In het VO zijn eveneens alle leden man en is geen van hen jonger dan 40 jaar. In de RvT is er diversiteit ten aanzien van geslacht. Geen van de leden is jonger dan 40 jaar. Bij de werving en selectie/verkiezingen van kandidaten in de toekomst zal veel aandacht worden besteed aan diversiteit en worden met name jongeren opgeroepen om zich kandidaat te stellen. Door het middel van een bestuurder ervaringsplaats worden jongeren al betrokken bij het pensioenfonds.

Norm 38

Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het pensioenfonds zijn geregeld in de statuten van het pensioenfonds waarbij – behoudens in het geval van beroepspensioenfondsen – de procedure voor benoeming en ontslag als beschreven in bijlage 2 (benoeming en ontslag) wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het belanghebbendenorgaan, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het pensioenfonds. In de statuten en reglementen zijn de procedures voor benoeming en ontslag van bestuursleden, leden van de RvT en leden van het VO vastgelegd. Een bestuurslid wordt benoemd door het bestuur, na het horen van de RvT over de procedure en ontslagen door het bestuur na het horen van het betreffende bestuurslid zonder, in afwijking van de Code en conform de statuten, het horen van de RvT.

Een lid van de RvT wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het VO en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het VO en het horen van het betreffende RvT lid.

Een lid van het VO wordt, benoemd door het bestuur, na, in afwijking van de Code, goedkeuring van de RvT op de profielschets. De RvT acht het passender om goedkeuring te geven aan de profielschets dan aan de benoeming van de kandidaat. Een lid van het VO wordt ontslagen door het VO na het horen van het betreffende lid en de RvT. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur, na goedkeuring van de RvT, een lid van het VO ontslaan.

Normen waarover ‘verhalend’ dient te worden gerapporteerd

De Pensioenfederatie adviseert om in het jaarverslag standaard over een aantal normen ‘verhalend’ te rapporteren. Hierna is voor deze normen per norm een toelichting opgenomen.

Norm 1

Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag. Het bestuur heeft een missie, visie en strategie geformuleerd en vastgelegd in de Abtn. Het MPF rapporteert over de missie, visie en strategie in het bestuursverslag. Periodiek wordt de missie, visie en strategie geëvalueerd. De strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten worden door het bestuur betrokken bij het bepalen van de strategie voor de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur betreft de voorkeuren en belangen van de deelnemers bij haar besluitvorming, onder meer door de uitkomsten van het RPO in de besluitvorming te betrekken.

Norm 4

Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover in het bestuursverslag.

Het bestuur probeert actief in verbinding te staan met belanghebbenden. Het VO representeert de belanghebbenden van het fonds. Met het VO voert het bestuur regelmatig overleg.

In voorkomende gevallen worden e-mails van (gewezen) deelnemers of gepensioneerden of individuele gevallen voorgelegd aan een bestuurslid en rechtstreeks door het bestuurslid opgepakt door middel van e-mail of telefoon. Daarnaast vindt een RPO plaats waarvan de uitkomsten de voorkeuren van de belanghebbenden representeren. De voorkeuren worden meegenomen bij het bepalen van de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds. Het pensioenfonds onderzoekt het organiseren van relevante deelnemersbijeenkomsten in afstemming met de pensioenuitvoerder.

Norm 34

Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.

Zie toelichting bij norm 34 (non compliant normen)

Norm 35

Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste een persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.

Voor een toelichting zie uitleg bij norm 33 (verantwoording Code Pensioenfonds, verderop in het verslag) en de uitleg bij norm 34 hierboven.

3.2.3 Diversiteitsbeleid

Het MPF heeft in het diversiteitsbeleid opgenomen dat het bestuur zowel kijkt naar diversiteit in vaardigheden en competenties als naar diversiteit in leeftijd en geslacht. Bij gelijke geschiktheid van kandidaten waar het deskundigheid, vaardigheden en competenties betreft is leeftijd of geslacht een doorslaggevend criterium voor benoeming. Hiervan wordt alleen afgeweken bij gebrek aan de genoemde deskundigheid, vaardigheden en competenties. Een kandidaat dient te allen tijde aan het objectieve criterium deskundigheid te voldoen. In het beleid is verder opgenomen dat het MPF ernaar streeft dat in alle organen zowel een vrouw als een man en zowel een persoon jonger als ouder dan 40 jaar zitting heeft. Invulling geven aan met name het leeftijds criterium van het opgestelde beleid blijkt echter moeilijk te zijn. Bij de uitvraag naar een nieuw lid van één van de organen van het MPF wijst het MPF de voordragende organisatie expliciet op het diversiteitsbeleid van het MPF.

Het MPF streeft naar een bestuurssamenstelling waarbij de belanghebbenden zo evenwichtig mogelijk zijn vertegenwoordigd. Ook wil het MPF dat het bestuur complementair is zodat de bestuursleden competenties en invalshoeken inbrengen die elkaar aanvullen.

Het MPF heeft een bestuurderservaringsplaats ingesteld. Op deze wijze draagt het MPF bij aan opleiding en scholing met als doel om de kans op invulling van bestuurszetels door jongeren te verhogen en de diversiteit binnen het bestuur te vergroten.

3.2.4 Geschiktheid en functioneren bestuur

De geschiktheid van bestuursleden heeft de aandacht van het bestuur. Nieuwe bestuursleden dienen vanaf het moment van toetreden te voldoen aan zowel de wettelijke als aan de in de van toepassing zijnde profielschets gestelde eisen.

Het MPF heeft een geschiktheidsplan voorzien van maatregelen ter bevordering van de geschiktheid van het bestuur en een jaarlijkse evaluatiecyclus.

Zelfevaluatie

Het doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur van het MPF in stand houden en daar waar nodig uitbreiden. Het bestuur van het MPF heeft in 2024 een zelfevaluatie laten uitvoeren door een externe partij.

Geschiktheidsplan

Het MPF heeft met betrekking tot de gewenste geschiktheid de volgende ambitie bepaald: alle bestuursleden dienen op alle deskundigheidsgebieden te voldoen aan geschiktheidsniveau A.

Daarnaast dienen op de vier kerngebieden (besturen van een pensioenfonds, beleggingsbeleid, vermogensbeheer en uitbesteding) vier bestuursleden aan geschiktheidsniveau B te voldoen. Voor de overige deskundigheidsgebieden volstaan drie bestuursleden met geschiktheidsniveau B. Daarnaast worden aan aspirant bestuursleden specifieke eisen gesteld. Dit is in het geschiktheidsplan opgenomen. Ook het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht zijn opgenomen in het geschiktheidsplan.

Om collectief het niveau van het bestuur van het MPF op peil te houden, volgt het bestuur van het MPF opleidingen en seminars.

Profielschetsen

De Code geeft aan dat voor iedere bestuursfunctie een profielschets met daarbij behorende competenties moet worden opgesteld. Steeds wanneer binnen het bestuur een vacature moet worden ingevuld, wordt de profielschets op actualiteit beoordeeld, waar nodig aangepast en vervolgens ter goedkeuring aan de raad van toezicht van het MPF voorgelegd. Na de voorgenomen benoeming van een kandidaat door het bestuur beoordeelt de raad van toezicht in een kennismakingsgesprek met de kandidaat of de kandidaat aan het door de raad van toezicht goedgekeurde functieprofiel voldoet.

3.2.5 Integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid)

De doelstelling van het integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid) is dat leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van het MPF zich integer gedragen en zich conformeren aan de waarden en normen van het MPF en de wet- en regelgeving die van toepassing zijn op het MPF. Het integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid) draagt bij aan het realiseren van de missie van het MPF: op een verstandige en verantwoorde wijze, door optimaal beheer en toezicht de verplichtingen aan zijn deelnemers waarmaken.

In het integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid) zijn de diverse integriteitsrisico's die relevant zijn voor het MPF opgenomen. Dit is inclusief de maatregelen die het MPF heeft getroffen om deze integriteitsrisico's zoveel mogelijk te mitigeren. Bijvoorbeeld door het opstellen van een gedragscode, het jaarlijks laten ondertekenen van een verklaring van naleving en het opstellen van een klokkenluidersregeling en incidentenbeleid. Het integriteitsbeleid (inclusief fraudebeleid) is als bijlage aan de Abtn toegevoegd. Het MPF heeft geen specifieke frauderisico's geïdentificeerd.

3.2.6 Gedragscode

Het MPF heeft een gedragscode. Deze gedragscode maakt deel uit van het door het MPF uitgevoerde integriteitsbeleid. Iedereen die met betrekking tot het MPF als verbonden persoon aangemerkt is, heeft de verklaring naleving gedragscode ondertekend.

De gedragscode geeft regels en richtlijnen voor alle betrokkenen:

- ter voorkoming van verstrengeling van belangen en corruptie;
- ter vermijding van verspreiding en misbruik van vertrouwelijke informatie;
- ter voorkoming van koersmanipulatie.

Het aanvaarden van een nevenfunctie is niet toegestaan tenzij vooraf toestemming is verleend door het bestuur van het MPF. Het MPF vindt dat iedere schijn van belangenverstrengeling voorkomen moet worden. Als uitvloeisel hiervan wordt tijdens iedere bestuursvergadering aan de aanwezige bestuursleden gevraagd of de bestuursleden meldingen hebben in het kader van compliance, integriteit en/of belangenverstrengeling.

Zaken die onder de meldingsplicht of de toestemmingsregeling vallen, worden gemeld aan de compliance-officer van het MPF. De compliance-officer, GBA Accountants, ziet toe op de naleving van de gedragscode en relevante wet- en regelgeving. De compliance-officer doet eenmaal per jaar verslag van zijn bevindingen aan het MPF. De compliance-officer heeft over boekjaar 2024 geen bijzonderheden geconstateerd.

Klokkenluidersregeling en incidentenbeleid

MPF heeft een klokkenluidersregeling en een incidentenbeleid. In 2024 hebben zich twee incidenten voorgedaan. Het betrof een foutieve betaling van de loonbelasting door de pensioenuitvoerder en een fout in de Cashflow en Look Through rapportage juni 2024 die was opgesteld door de vermogensbeheerder. Beide incidenten zijn in 2024 opgelost en afgerond en hoefden niet gemeld te worden bij de toezichthouders. Er zijn aanvullende beheersmaatregelen getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

3.2.7 AVG

Het MPF heeft de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen van de Pensioenfederatie in de loop van 2020 verwerkt in beleid en fondsdocumenten. In 2022 heeft de Pensioenfederatie de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens Pensioenfondsen geactualiseerd. Het MPF heeft zich aan deze gedragslijn geconformeerd.

3.2.8 Toezichthouders AFM, DNB en AP

DNB, de AFM en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houden toezicht op pensioenfondsen. DNB beoordeelt de financiële aspecten. De AFM ziet toe op gedrag en communicatie. De AP ziet toe op de 'meldplicht datalekken'.

Volgens de systematiek van DNB is het MPF een middelgroot pensioenfonds met een T2b classificatie. In het verslagjaar hebben de toezichthouders geen sancties aan het MPF opgelegd, noch een formele aanwijzingen aan het MPF gegeven.

Ook is geen bewindvoerder aangesteld. De bevoegdheidsuitoefening van organen van het MPF is in 2024 niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

DNB

Hieronder volgt een overzicht van de vermeldenswaardige correspondentie met DNB in 2024.

2 april 2024, self assessment 'duurzaamheid'

Met behulp van deze self assessment heeft DNB zich een beeld gevormd van de huidige stand van zaken met betrekking tot de implementatie van het thema 'duurzaamheid' in de dagelijkse gang van zaken binnen de sector en binnen MPF, zoals de strategiebepaling, inrichting van de governance, het reguliere risicomanagementproces en de informatievoorziening.

20 december 2024, Toezichtkalender Pensioenfondsen en PPI's 2025

In deze brief informeert DNB het MPF over toezichtthema's 2025. Deze thema's zijn Wet toekomst pensioenen, duurzaamheid, cyberveerbaarheid.

AFM

Hieronder volgt een overzicht van de vermeldenswaardige correspondentie met de AFM in 2024.

29 februari 2024, Onderzoeksrapport 'Naar een klachtenprocedure zonder drempels'

De AFM heeft onderzoek gedaan naar de interne klachtenprocedure van pensioenfondsen. Deelnemers moeten immers kunnen vertrouwen op een goede klachtenprocedure die in hun belang is ingericht, zeker met de pensioentransitie op komst.

3 april 2024, Informatieverzoek Toezichtsrapportage Tweedepijlerpensioen 2023

In deze brief verzoekt de AFM het MPF om informatie te rapporteren over de tweedepijlerpensioenen die het MPF in portefeuille heeft. De toezichtsrapportage ziet op kapitaal-, premie- en uitkeringsovereenkomsten. Het MPF heeft aan dit verzoek voldaan.

18 november 2024, sectorbrief met betrekking tot datakwaliteit en correcties

Met deze sectorbrief laat de AFM weten wat zij van MPF verwacht in het geval MPF correcties doorvoert of heeft moeten doorvoeren naar aanleiding van de "get clean" fase. Ook wordt toegelicht wat MPF van de AFM kan verwachten.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Meldplicht datalek

De meldplicht datalek houdt in dat organisaties verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens, zoals pensioenfondsen, melding moeten doen bij de AP als zij een datalek constateren. In een aantal gevallen moeten zij het datalek ook melden aan de betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt).

De termijn voor het melden van het datalek begint te lopen op het moment dat het pensioenfonds of een uitbestedingspartij die het pensioenfonds heeft ingeschakeld op de hoogte is van een incident dat mogelijk onder de meldplicht datalekken valt. De melding dient zo mogelijk niet later dan 72 uur na de ontdekking gedaan te worden. In 2024 was er geen sprake van een datalek en hoefde er door of namens het MPF geen melding van een datalek bij de AP gedaan te worden.

Verwerkers en verwerkersovereenkomsten

Het MPF ziet erop toe dat verwerkers voldoende waarborgen bieden over de naleving van de meldplicht voor datalekken. Dat betekent dat het MPF ervoor zorgt dat de wettelijke verplichtingen nagekomen ook als het MPF persoonsgegevens door een verwerker zoals de pensioenuitvoeringsorganisatie laat bewerken. Dit houdt in ieder geval in dat het MPF ervoor zorgt dat de verwerker het pensioenfonds tijdig en adequaat informeert over de datalekken waarvan hij kennis krijgt. Het MPF heeft onder meer met zijn pensioenuitvoeringsorganisatie Appel Pensioenuitvoering een verwerkersovereenkomst gesloten. Deze verwerkersovereenkomst vormt een integraal onderdeel met de DVO waarin de afspraken betreffende meldplicht datalekken zijn vastgelegd.

Met de AP heeft in het verslagjaar geen correspondentie plaatsgevonden.

3.3 Communicatie

Het MPF vindt open, transparante en begrijpelijke communicatie met zijn achterban belangrijk. Daarom beschikt het bestuur over een strategisch communicatiebeleidsplan en wordt jaarlijks een communicatiejaarplan opgesteld. Het bestuur zorgt hiermee voor een adequaat communicatiebeleid.

De communicatie in 2024 richtte zich op de volgende speerpunten:

- website en nieuwsbrieven als belangrijkste communicatiemiddelen;
- communicatie over actualiteiten en veranderingen uit de pensioenbranche; Wet toekomst pensioenen;
- keuzebegeleiding; persoonlijke gesprekken;
- campagne e-mailregistratie.

Communicatiebeleidsplan 2022-2024

Het bestuur heeft een communicatiebeleidsplan 2022-2024 opgesteld. Dit is erop gericht om optimaal informatie te verschaffen aan deelnemers, werkgevers, slapers en gepensioneerden over voor hen relevante onderwerpen. Zo wil het bestuur het pensioenbewustzijn en het kennisniveau van de belanghebbenden verhogen. Deze ambitie komt uiteraard boven op de wettelijk verplichte communicatie.

Het bestuur stelt jaarlijks een communicatiejaarplan op. In 2024 vormden een actuele website, het online deelnemersportaal met pensioenplanner, twee nieuwsbrieven en keuzebegeleiding de spil hiervan. Verder zijn de eerste communicatie voorbereidingen voor de Wet toekomst pensioenen getroffen.

In 2024 zijn de volgende acties uitgevoerd:

We onderhielden de website

We actualiseerden de informatie op de website, plaatsten nieuwe documenten en nieuwsberichten. Ook richtten we een pagina in over het nieuwe pensioenstelsel. Daar plaatsten we informatie die betrekking heeft op de Wtp. Het laatste nieuws, de achtergrond informatie, tijdspad, veranderingen maar ook belangrijke documenten zoals het transitieplan van sociale partners en de uitslag van de O-meting waarvan de resultaten richting geven aan de uitgangspunten en doelstellingen van het verplichte communicatieplan Wtp. Ook plaatsten we er een onderdeel veelgestelde vragen.

We brachten twee nieuwsbrieven uit

Alle deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers (ter informatie) ontvingen in het voor- en najaar een nieuwsbrief per post. Hiermee worden de doelgroepen proactief geïnformeerd over relevante pensioenontwikkelingen en wettelijke wijzigingen. De nieuwsbrieven zijn ook als download beschikbaar op de website.

We leverden twee artikelen aan de branchebladen

Met de redactie van De Werkvloer is afgesproken om tweemaal per jaar een artikel te leveren. De onderwerpen zijn in overleg bepaald.

We verstuurden een brief over verhoging van pensioen

Het bestuur heeft besloten de pensioenen te verhogen. De toeslag is bedoeld om de pensioenen te laten meegroeien met de prijzen. We hebben dit per brief aan de deelnemers en gepensioneerden laten weten.

Ook hebben we laten weten waarom de verhoging van pensioenen is toegepast en hoe we dit afgewogen hebben. Daarnaast is dit ook via de website en de nieuwsbrief gecommuniceerd.

We verstuurden een brief over de nieuwe pensioenregeling

De sociale partners maakten afspraken over de inrichting van de Wet toekomst pensioenen. We communiceerden in een brief aan de (gewezen) deelnemers en gepensioneerde over de gemaakte afspraken inclusief tijdspad. Voor meer informatie verwezen we naar het transitieplan op de website.

We ontwikkelden een Wet toekomst pensioenen communicatieplan

We schreven een communicatieplan speciaal voor de Wet toekomst pensioenen. Samen met het implementatieplan dienen we deze komend jaar in bij het AFM.

We organiseerden keuzebegeleiding

Via een persoonlijke brief, de nieuwsbrief en website informeerden we de deelnemers over de mogelijkheid tot keuzebegeleiding. Een vrijblijvend online gesprek tussen de deelnemer en pensioenadviseur.

We organiseerden een communicatie-onderzoek(0-meting) ter voorbereiding wet toekomst pensioen

We deden onderzoek naar de kennis bij deelnemers over het nieuwe pensioenstelsel en vroegen we naar hun mening. Uit het onderzoek kwam onder andere dat 75% van de deelnemers vindt dat de informatie op de website & in de nieuwsflitsen heeft bijgedragen aan een beter begrip van de nieuwe pensioenregeling.

We organiseerden een campagne ter verkrijgen e-mailadressen deelnemers

In de nieuwsbrief en op de website communiceerden we de win-actie ter verkrijging van de deelnemers mailadressen. De campagne liep tot eind januari 2025.

3.4 Belangrijke ontwikkelingen

Het bestuur van het MPF volgt de ontwikkelingen in de pensioen- en financiële sector. In deze paragraaf komen de sociaal-economische ontwikkelingen, de financiële ontwikkelingen en de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving aan de orde.

Wet toekomst pensioenen

Per 1 juli 2023 is de Wtp ingegaan. In 2024 zijn binnen het Project Wtp de nodige stappen gezet. Sociale partners hebben gekozen voor de solidaire premieregeling voor het uitwerken van de nieuwe pensioenregeling. Sociale partners hebben ook de intentie uitgesproken om alle pensioenen om te zetten naar de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp, met uitzondering van het gesloten garantiecontract. De sociale partners en het Bestuur hebben besloten om de sturing van het project gezamenlijk op te pakken. De samenwerking vindt plaats met behoud van ieders rol en verantwoordelijkheid.

In de solidaire premieregeling belegt MPF de gelden als een collectief vermogen. Alle deelnemers hebben recht op een deel van het collectief vermogen. Dit heet hun persoonlijke pensioenvermogen. Bij de solidaire premieregeling worden de risico's collectief gedeeld en daardoor is het pensioenresultaat stabiel. Het delen van de risico's wordt bereikt met het collectief beleggen en een solidariteitsreserve. Een deel van het rendement wordt gebruikt om de ingegane pensioenen te beschermen. De rest van het rendement, het overrendement genoemd, wordt op basis van gelopen beleggingsrisico toebedeeld aan de persoonlijke pensioenvermogens.

De premie- en pensioendoelstellingen heeft het MPF met sociale partners besproken en afgestemd. De sociale partners hebben afspraken gemaakt over de arbeidsvoorwaardelijke toezegging en de doelstellingen bij de pensioenregeling. De sociale partners hebben voor de berekeningen van de solidaire premieregeling gekozen om aan te sluiten bij de premie- en pensioendoelstellingen in de huidige regeling. De sociale partners vinden het belangrijk dat de nieuwe pensioenregeling naast ouderdomspensioen een dekking kent voor partners en wezen, een grote kans op behoud van koopkracht heeft en een stabiele uitkering kent. Aan sociale partners is gevraagd om richting te geven aan de omvang van partner- en wezenpensioen.

Ook zijn de doelstellingen van de solidariteitsreserve en het invaren met de sociale partners besproken. Bij het invaren wordt het collectieve fondsvermogen verdeeld over de persoonlijke pensioenvermogens, naast enkele wettelijke reserves en voorzieningen die ons fonds moet vormen voor onder andere operationele risico's. Sociale partners verzoeken MPF om de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een interne collectieve waardeoverdracht op grond van artikel 150m van de Pensioenwet.

Het bestuur van MPF kiest daarbij voor de standaardmethode. Sociale partners verzoeken het bestuur van MPF een deel van het vermogen aan te wenden voor de initiële vulling van een solidariteitsreserve en compensatie in verband met afschaffing van de doorsneesystematiek door het toekennen van extra pensioenvermogen bij het invaren aan de groep benadeelde deelnemers. Het bestuur van het MPF bepaalt uiteindelijk het beleid voor het vullen van de solidariteitsreserve, de invaarmethode en de vorming van overige reserves.

De sociale partners hebben in 2024 een transitieplan opgesteld waarin alle keuzes, en overwegingen onderbouwd met berekeningen voor de nieuwe pensioenregeling zijn opgenomen. Ook is in 2024 het communicatieplan opgesteld.

Vooruitblik project Wtp 2025

Het MPF stelt in 2025 een implementatieplan op. In het implementatieplan legt het MPF schriftelijk vast of het in staat is de pensioenregeling uit te voeren, op welke wijze het de pensioenregeling (technisch) zal uitvoeren, en welke stappen worden ondernomen om tot de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling te komen. Hierbij verantwoordt het pensioenfonds de kosten, risico's en de te nemen beheersmaatregelen. Ook staat in het implementatieplan hoe het MPF omgaat met opgebouwde pensioenaanspraken en rechten en wat de overwegingen daarbij zijn. Het communicatieplan is onderdeel van het implementatieplan. In het communicatieplan heeft het MPF vastgelegd hoe en wanneer deelnemers worden geïnformeerd. Belangrijk is dat alle deelnemers rond de overstap inzicht krijgen in de persoonlijke pensioensituatie vlak vóór en na de overstap.

Daarnaast werkt MPF samen met de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerder aan de benodigde IT-aanpassingen om de nieuwe pensioenregeling uit te kunnen voeren.

Het bestuur van het MPF zal een besluit nemen om de nieuwe pensioenregeling uit te voeren en daarmee de opdracht van de sociale partners te aanvaarden. Het bestuur van het MPF informeert de sociale partners over de opdrachtaanvaarding door middel van de opdrachtbevestiging. In dit document onderbouwt het bestuur van het MPF de verdere inrichting van de nieuwe pensioenregeling aan de sociale partners. Na de opdrachtaanvaarding dient het MPF het implementatieplan ter goedkeuring in bij de Nederlandsche Bank. Het communicatieplan wordt gelijktijdig ter goedkeuring voorgelegd aan de AFM. Na akkoord van De Nederlandsche Bank beoogt het MPF per 1 januari 2027 te starten met de nieuwe pensioenregeling.

Datakwaliteit

Voor het MPF is het waarborgen van een hoge kwaliteit van data essentieel om de integere en beheerste bedrijfsvoering te borgen. Dit zorgt ervoor dat het MPF in staat is om aan deelnemers het pensioen uit te keren waarop zij recht hebben. Om deze reden heeft het MPF een beleid ontwikkeld voor het beheer van data binnen het fonds, ingegeven door het groeiende belang van data in de dagelijkse operaties. Dit beleid voor datamanagement vertaalt de strategie van MPF naar concrete doelen op het gebied van data en biedt richtlijnen voor hoe uitbestedingspartners het datamanagement moeten invullen. Dit beleid richt zich primair op het realiseren van het gewenste niveau van datakwaliteit. Onder datakwaliteit verstaat het MPF de mate waarin deze data aantoonbaar geschikt, juist en volledig is. MPF hecht in haar dagelijkse bedrijfsvoering veel waarde aan de kwaliteit van data en voert regelmatig onderzoeken uit om deze te beoordelen en te waarborgen.

Met de invoering van de Wtp wordt de nadruk nog meer gelegd op de kwaliteit van data in de pensioenuitvoering. MPF zorgt ervoor dat de activiteiten die momenteel worden uitgevoerd voldoen aan de voorgeschreven normen voor datakwaliteit, voordat de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel kan plaatsvinden. Hierbij volgt en implementeert het fonds het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie en de Datakwaliteit Good Practice van De Nederlandsche Bank.

Keuzebegeleiding

Het MPF wil haar deelnemers bij de invulling van de open norm keuzebegeleiding op passende wijze ondersteunen.

Dat betekent goede communicatieve begeleiding bij de diverse keuzemomenten. In aanvulling op de bestaande communicatiemiddelen zoals de pensioenplanner en de jaarlijkse UPO, kan het MPF haar deelnemers begeleiden door middel van een persoonlijk gesprek. Dit met als doel de deelnemer meer inzicht te geven in het eigen pensioen. Om op basis daarvan de juiste afwegingen en uiteindelijke keuzes te kunnen maken.

Ontwikkeling dekkingsgraden en indexatie

In 2024 vertoonden de dekkingsgraden van pensioenfondsen een stijgend beeld. Daardoor hadden veel pensioenfondsen de mogelijkheid tot indexeren. Ook het MPF kon de pensioenrechten en -aanspraken per 1 januari 2025 gedeeltelijk indexeren. De hoogte van de indexatie bedroeg 1,22%.

DORA

In 2024 heeft het MPF stappen gezet voor de implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA) binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds.

Voor de implementatie van de DORA-verordening is een externe partij ingeschakeld door het pensioenfonds. Tijdens de implementatie is gewerkt aan het opstellen van het Informatieregister en het aanvullen van fondsbeleidsdocumenten, zodat deze in lijn zijn met de DORA-verordening. Waar nodig vond afstemming plaats met de administrateur, en zijn voorbereidingen getroffen voor het ondertekenen van het addendum met de administrateur als kritieke ICT-leverancier.

Inmiddels zijn alle relevante fondsbeleidsdocumenten aangevuld, is het Informatieregister opgesteld en conform de tijdslijnen van de toezichthouder (DNB) ingediend, en is het addendum ondertekend met Appel Pensioenuitvoering. MPF voldoet hiermee aan de DORA-vereisten die momenteel van toepassing zijn op pensioenfonds.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en Taxonomie

Per 10 maart 2021 is de Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector (de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)) van toepassing. De SFDR beoogt de informatieverstrekking aan eindbeleggers, over de effecten op duurzaamheid door het beleggingsbeleid en de beleggingsbeslissingen door financiële marktpartijen, te verbeteren. Pensioenfonds moeten aangeven in hoeverre hun beleggingsportefeuille als 'groen' gezien kan worden. Pensioenfonds moeten weergeven hoe duurzaamheidsrisico's worden meegewogen in het investeringsproces en wat de verwachte impact is van deze risico's op het rendement. Hoe en wat er gerapporteerd moet worden is afhankelijk van die kwalificatie.

De Taxonomie is een systeem waarmee, aan de hand van wetenschappelijke definities, kan wordt bepaald welke economische activiteiten classificeren als ecologisch duurzaam. Pensioenfonds gebruiken de taxonomie om aan te geven welk deel van hun portefeuille als 'groen' gezien kan worden en om de duurzaamheidsaspecten van investeringen en vermogensbeheerproducten beter te kunnen vergelijken. Het MPF heeft in 2024 opnieuw onderzocht hoe het MPF gekwalificeerd kan worden. Het MPF kwalificeert zich in 2024 onveranderd als een artikel 6 fonds. Een artikel 6 fonds houdt in dat er geen nadruk ligt op milieu, sociale aspecten en goed bestuur of duurzame investeringsdoelen.

Bedrag ineens

In 2021 heeft de Eerste Kamer de Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen aangenomen. Deze wet maakt het voor werkgevers mogelijk om met oudere werknemers afspraken te maken over eerder stoppen met werken, zonder dat daarover een heffing hoeft te worden betaald. Van 2021 tot en met 2025 betalen werkgevers geen heffing over regelingen voor vervroegde uittreding (RVU-heffing) tot een bedrag dat netto overeenkomt met de AOW. Voorwaarde hiervoor is dat uittreding plaatsvindt in de laatste drie jaar vóór de AOW-leeftijd.

De wet biedt tevens aan werknemers de mogelijkheid om bij pensionering maximaal 10% van hun opgebouwde ouderdomspensioen op te nemen als bedrag ineens. De resterende levenslange pensioenuitkering wordt daarna naar evenredigheid verlaagd. Het bedrag ineens is vrij besteedbaar. Op de pensioeningangsdatum kan een deelnemer ervoor kiezen om een bedrag ineens op te nemen op de pensioeningangsdatum of in de maand februari volgend op het jaar waarin de AOW-datum wordt bereikt. Het onderdeel van de wet 'bedrag ineens' zou per 1 januari 2023 in werking treden. Echter kwam er vanuit de praktijk de roep dat er praktische bezwaren kleven aan de uitvoerbaarheid van dit onderdeel.

Dit heeft geleid tot de indiening van het wetsvoorstel herziening Wet bedrag ineens bij de Tweede Kamer. Mede door de Wtp is de behandeling van het wetsvoorstel naar achteren geschoven. De inwerkingtreding van de Wet bedrag ineens is eind 2024 opnieuw uitgesteld naar op zijn vroegst 1 juli 2026. Het is allerm minst zeker dat deze datum wordt behaald.

3.5 Vermogensbeheer

3.5.1 Samenvatting van het beleggingsbeleid¹

Hoe uw pensioenfonds belegt

Het MPF is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en het beheersen van de risico's die daarbij horen. In de Investment Policy Statement (hierna: IPS) geeft het MPF openheid van zaken, zodat u weet hoe uw pensioen wordt belegd en wat u daarvan mag verwachten.

Beleggingsdoel

Het MPF wil graag de ingelegde premie uitkeren als pensioen en het pensioen bovendien laten meegroeien met de stijgende prijzen. Om dit te doen is rendement nodig. Daarom belegt het MPF het vermogen in obligaties, aandelen en hypotheek. Het MPF spreidt het vermogen over verschillende beleggingen, om risico te verlagen.

Beleggingsovertuigingen

Bij het beleggen hanteert het MPF onder andere de volgende uitgangspunten:

1. Het MPF richt zich op de lange termijn.
2. Het MPF heeft een voorkeur voor passief beleggen.
3. Het MPF heeft geen visie op de ontwikkeling van de rente en valuta en dekt die risico's daarom grotendeels af.

Beleggingen

Het MPF belegt ongeveer de helft van het geld in staats- en bedrijfsobligaties en de andere helft in aandelen en hypotheek. Deze verdeling sluit aan bij het beleggingsdoel en de risicohouding. Derivaten worden alleen ingezet voor het afdekken van rente- of valutarisico's of voor efficiënt portfeuillebeheer.

Risico's

Beleggen kan leiden tot verlies waardoor het MPF niet meer genoeg geld over zou kunnen houden om in de toekomst alle pensioenen volgens plan uit te keren. In dat geval kunnen de (opgebouwde) pensioenen verlaagd worden. Dat gebeurt gelijk voor alle deelnemers, gepensioneerden en slapers.

Garantiecontract

Het vermogen van het MPF is belegd via een tweetal beleggingsdepots. De beleggingen in het herverzekerd depot zijn gekoppeld aan het herverzekerde deel van de pensioenregeling. De beleggingen in het vrije depot vinden plaats voor rekening en risico van het pensioenfonds zelf.

Prudent person

Het pensioenfonds voldoet aan hetgeen bepaald in art. 135 PW en art. 13 Besluit FTK en voert daarmee een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent-person-regel. Dit betekent dat het MPF belegt in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden en op zodanige wijze dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd.

Strategische mix herverzekerd depot en vrije depot

In onderstaande tabel is de strategische asset-mix opgenomen, zoals deze in de door het bestuur op 16 december 2024 vastgestelde IPS 2025 is vastgelegd. Het strategisch beleggingsbeleid voor het herverzekerde depot is gekoppeld aan het herverzekerde deel van de regeling. De beleggingsmix van het herverzekerde deel 80%/20% ligt vast op basis van een garantiecontract met verzekeraar a.s.r. (voorheen Aegon).

¹ Het volledige beleggingsbeleid staat weergegeven in de Investment Policy Statement wat een bijlage is van de ABTN.

Herverzekerd depot

Beleggingscategorie	Benchmark	Strategische weging	Min	Max
Vastrentende waarden		80,0%	75,0%	85,0%
Europese Staatsobligaties	IB Core Eurozone Gov Bond Index (customized)	45,0%	35,0%	55,0%
GRIF	IB Core Eurozone Government Bond Index (customized)	25,0%	20,0%	30,0%
Euro Bedrijfsobligaties	Bloomberg Euro-Aggregate Corporate Index	15,0%	10,0%	20,0%
Nederlandse Hypotheken	JP Morgan GBI Traded Netherlands	15,0%		20,0%
Zakelijke waarden		20,0%	15,0%	25,0%
Aandelen wereldwijd	MSCI All Country World Net Index (GBP, JPY, USD Hedged) (Customized)	100,0%	75,0%	125,0%
Liquide middelen		0,0%	-5,0%	5,0%

Beleggingscategorie	Benchmark	Strategische weging	Min	Max
Floating vastrentende waarden		28%	23%	33%
<i>Europese Staatsobligaties</i>	Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond Index	100%		
<i>SLM-fonds</i>	Pensioenverplichtingen MPF			
Overige vastrentende waarden		28%	23%	33%
Vastrentende waarden ten behoeve van rentematching				
<i>Europese Bedrijfsobligaties</i>	Barclays Capital Euro Corporate Bond Index	54,2%	38,2%	70,2%
<i>Nederlandse Hypotheken</i>	JP Morgan GBI Netherlands index.	34,2%	18,2%	50,2%
Vastrentende waarden overig				
<i>Global High Yield</i>	70% Barclays US Corporate High Yield Index (Customized) en 30 % Barclays Pan-European High Yield (Euro) Index (Customized)	5,8%	0,0%	11,6%
<i>Emerging Market Debt</i>	JP Morgan Emerging Markets Bond Index Global Diversified (Hedged to euro)	5,8%	0,0%	11,6%
Aandelen		44,0%	39,0%	49,0%
<i>Aandelen Wereldwijd</i>	MSCI All Country World Net Index (GBP, JPY, USD Hedged) (Customized)	100,0%	87,8%	112,2%
Liquide middelen	FTSE EPRA/NAREIT Global Index Net TRI Euro	0,0%	0,0%	5,0%

* Europese staatsobligaties en het SLM-fonds hebben één strategisch gewicht vanwege de onderpandverplichtingen van het SLM-fonds.

Dit strategisch gewicht is variabel en afhankelijk van wat er benodigd is om de strategische renteafdekking te kunnen handhaven. Bij een lage rentestand moet een hoger percentage van het vermogen worden belegd in het SLM-fonds om te voldoen aan de strategisch renteafdekking. Hierdoor is er relatief minder vermogen voor de overige categorieën. Dit kan als gevolg hebben dat bandbreedtes aan de onderkant worden doorbroken, terwijl MPF niet kan bijsturen op een dergelijke breach. Immers, dit vermogen moet dan uit het SLM-fonds komen en als deze allocatie wordt verlaagd zal er een breach ontstaan in de renteafdekking. Om die reden is het onwenselijk om een vaste allocatie te hanteren voor het SLM-fonds en Europese staatsobligaties. Er is daarom gekozen om een floating allocatie te hanteren. De strategische allocatie naar de overige vastrentende waarden is hierdoor 22,5%. Voor de overige beleggingen (aandelen, onroerend goed en liquide middelen) wordt een vaste strategische allocatie gebruikt. Jaarlijks wordt vastgesteld wat de strategische weging naar Europese staatsobligaties en het SLM-fonds dient te zijn. Voor 2024 is de strategische allocatie gelijk aan 28%.

3.5.2 SFDR gedragslijn

Inleiding

Pensioenfonds MPF hecht groot belang aan transparantie en verantwoording in zijn beleggingsbeleid.

In overeenstemming met artikel 3 en 7 van de SFDR beschrijft MPF in deze gedragslijn hoe duurzaamheidsrisico's worden geïntegreerd in het beleggingsbeleid en hoe deze risico's worden beheerst.

Wat zijn duurzaamheidsrisico's?

Duurzaamheidsrisico's zijn gebeurtenissen of omstandigheden op het gebied van milieu, sociale aspecten en goed bestuur (ESG) die een wezenlijk negatief effect kunnen hebben op de waarde van beleggingen.

Voorbeelden hiervan zijn klimaat verandering, schending van mensenrechten en slecht ondernemingsbestuur.

Integratie van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsbeleid

Gelet op artikel 7 van de SFDR dient MPF het volgende expliciet te maken:

Deze pensioenregeling houdt geen rekening met de duurzaamheidscriteria zoals beschreven in de Europese Taxonomie. Dit betekent dat bij de onderliggende beleggingen van dit product geen ecologische of sociale kenmerken worden meegenomen in het beleggingsbeleid.

Hiermee brengt MPF tot uitdrukking dat vooral het strategisch doel van een goed pensioenresultaat en niet ESG-doelstellingen leidend zijn in het beleggingsbeleid. Dit betekent overigens niet dat MPF in het geheel geen aandacht besteedt aan duurzaamheidsrisico's.

MPF integreert duurzaamheidsrisico's op de volgende manieren in zijn beleggingsbeleid:

1. **Risico-identificatie en -analyse**
 - MPF identificeert relevante duurzaamheidsrisico's door middel van een jaarlijkse kwalitatieve beoordeling.
 - Hierbij gebruik MPF onder andere wetenschappelijke publicaties en richtlijnen van toezichthouders, zoals de DNB.
2. **Proportionele benadering**
 - MPF past een proportionele aanpak toe die aansluit bij de omvang en aard van het pensioenfonds. Daarbij worden duurzaamheidsrisico's beoordeeld op hun relevantie en materialiteit voor het strategische doel van MPF: waarmaken van het beoogde pensioenresultaat.
3. **Passieve beleggingsstrategie**
 - Door middel van een passieve beleggingsstrategie maakt MPF gebruik van brede marktindices waarin inherent sprake is van diversificatie en beperkte mogelijkheden voor ESG-integratie. De keuze voor de passieve beleggingsstrategie is fundamenteel gebaseerd op het idee dat MPF niet kosten efficiënt een beter rendement kan realiseren met een actieve strategie met diepgaand en geavanceerd onderzoek.
 - Eventuele kleine afwijkingen van de brede marktindex worden alleen toegestaan indien deze een significant risico vormen voor het pensioenresultaat.
4. **Focusthema's**
 - ESG-risico's worden primair gemonitord in beleggingscategorieën waar deze risico's het meest materieel zijn, zoals aandelen.
 - Bij andere beleggingscategorieën, zoals bedrijfs- en staatsobligaties, worden de risico's als minder materieel beoordeeld.

Transparantie en Monitoring

MPF evalueert jaarlijks de mitigatie van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsbeleid. Deze evaluatie wordt opgenomen in het jaarverslag en gecommuniceerd via de website van MPF.

Impact op Beleggingsresultaten

De wijze van omgaan met duurzaamheidsrisico's kan effect hebben op het rendement/risicoprofiel van de beleggingen.

MPF heeft bewust gekozen voor een passieve beleggingsstrategie, omdat enkel tegen buitenproportionele kosten en zonder garantie op succes met een actieve strategie kan worden geprobeerd om een gunstiger verhouding tussen risico en rendement te verkrijgen. Bovendien zijn deze risico's zoveel mogelijk gemitigeerd door het brede en gediversifieerde karakter van de strategie. Door deze aanpak wordt de impact van duurzaamheidsrisico's op het rendement en risico van MPF geminimaliseerd.

Raadpleegbaarheid

Voor meer informatie over de geïdentificeerde duurzaamheidsrisico's en de bredere aanpak van in het beleggingsbeleid verwijzen wij naar het jaarverslag en de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN), beschikbaar via de website.

3.5.3 Evaluaties en besluitvorming

Evaluatie beleggingscategorieën

Voor alle beleggingscategorieën zijn investment cases vastgesteld. Deze worden periodiek geëvalueerd. In het huidige verslagjaar ging het om de categorie staatsobligaties. De evaluatie van de categorie staatsobligaties geeft geen aanleiding de investment case sterk aan te passen en/of de allocatie naar deze categorie anders in te vullen. Ook wordt het functioneren van zowel het expert BAC-lid als ook de adviseur van de Beleggingsadviescommissie jaarlijks geëvalueerd.

Evaluatie Aegon Investment Management

De BAC evalueert periodiek de vermogensbeheer-dienstverlening van Aegon aan het pensioenfonds. Hiervoor is een drie-jaars-cyclus opgesteld.

Investment Policy Statement

Op 16 december 2024 heeft het bestuur van het MPF het beleggingsbeleid in de Investment Policy Statement goedgekeurd voor 2025. De voornaamste wijzigingen in de IPS zijn:

- Alle teksten zijn geactualiseerd.
- Interpretatie van de triggerniveaus op basis van het aandeel herverzekerd.
- Nieuwe strategische asset allocatie. De strategische allocatie naar zakelijke waarden in het vrije vermogen depot per eind september 2024 is 55%. De feitelijke allocatie was 56,4%.
- Onderbouwing verhoging zakelijke waarden.
- De wijziging van de SFDR-classificatiekeuze om te kwalificeren als artikel 6 per 2025.

3.5.4 Evaluatie financieel resultaat 2024

Deze analyse laat zien wat in 2024 de invloed is geweest van het rendement van de voorziening pensioenverplichtingen en van de matching- en returnportefeuille op de dekkingsgraad. Tevens wordt in een 'rendementswaterval' duidelijk of het vermogensbeheer de ultieme benchmark (de voorziening pensioenverplichtingen) heeft kunnen verslaan. Ten slotte wordt een beeld geschetst van het risicoprofiel aan het begin van 2025.

Dekkingsgraad

Het jaar 2024 begon met een dekkingsgraad (voor het hele geconsolideerde pensioenfonds van vrij vermogen en verzekerd depot) berekend op de swaprente (zonder UFR) van 118,0%.

De onderstaande tabel laat zien dat de dekkingsgraad in 2024 met 3,6%-punt gestegen is. De rendementsportefeuille liet de dekkingsgraad met 8,3%-punt stijgen. Dit werd veroorzaakt door het rendement van aandelen van 20,5%. De rente-effecten op de voorziening pensioenverplichtingen zorgen voor een daling van 5,1%-punt. Dit werd vooral veroorzaakt door een daling van de gemiddelde rekenrente van 2,28% naar 2,09%². Doordat het renterisico gedeeltelijk wordt afgedekt is als gevolg van een positief rendement op de matchingportefeuille (van het vrije-vermogen depot) de dekkingsgraad met 1,6%-punt gestegen. Dit impliceert een effectieve afdekking van het renterisico van $1,6\%/5,1\%=31\%$. Het beleid van MPF is om het renterisico voor 77,7% af te dekken.

Het saldo van premies, uitkeringen en indexatie heeft de dekkingsgraad met 1,2% laten dalen. Alle effecten opgeteld leiden tot een dekkingsgraad berekend op swaprente (zonder UFR) van 122,5% aan het eind van 2024.

² Bron: Dekkingsgraadrapportage Appel per 31 december 2024

Ontwikkeling dekkingsgraad (geconsolideerd)		
	2023	2024
Beleidsdekkingsgraad primo	114,0%	118,4%
Effect 12 maandsmiddeling	-0,1%	-0,4%
Effect UFR rente	-0,6%	0,0%
Dekkingsgraad (marktrente) primo	113,2%	118,0%
Saldo premie en uitkeringen	-1,2%	-1,2%
Matchingportefeuille incl. swaps	1,7%	1,6%
Voorziening pensioenverplichtingen	-2,8%	-5,1%
Rendement returnportefeuille incl. valutahedge	7,2%	8,3%
Dekkingsgraad (marktrente) ultimo	118,1%	121,6%
Effect 12 maandsmiddeling	0,4%	0,2%
Beleidsdekkingsgraad ultimo verslagjaar	118,4%	121,8%

Bron 2024: Sprenkels Integraal Dashboard Q4 2024

Waterval rendementen (geconsolideerd)		
	2023	2024
Voorziening pensioenverplichtingen (UFR)	6,2%	6,0%
Bij: Overrendement portefeuille	3,4%	5,3%
Beleggingsrendement t.o.v. gemiddelde VPV	9,8%	11,2%
Beleggingsrendement	8,4%	9,2%
Af: Resultaat renteafdekking	-0,9%	-0,4%
Totale portefeuille inclusief actief beheer	9,5%	9,6%
Af: Resultaat actief beheer	0,0%	1,0%
Totaal benchmark	9,4%	8,6%

Bron 2024: Sprenkels Integraal Dashboard Q4 2024

Zoals gezegd daalde in 2024 de gemiddelde rekenrente van 2,28% naar 2,09%. Hierdoor en door de toevoeging van de rekenrente steeg de contante waarde van de voorziening pensioenverplichtingen met 6,6%. De beleggingen in vrije vermogendepot behaalde, gerekend over het geconsolideerde vermogen van gemiddeld € 662 mln, een rendement van 9,2% na aftrek van kosten. Gerekend over de geconsolideerde verplichtingen van gemiddeld € 543 mln komt dit neer op 11,2%. Aldus ontstaat een overrendement van 5,3% t.o.v. het rendement op de voorziening pensioenverplichtingen. Daarmee is het overrendementdoel van 2,0% ruimschoots overtroffen. Dit draagt bij aan het herstel van de dekkingsgraad om indexatie mogelijk te maken.

Het rendement zonder de renteafdekking van het SLM-fonds was 9,6%. De afdekking van het renterisico met het SLM-fonds heeft dus ondanks een absoluut rendement van 4,95% negatief bijgedragen omdat het rendement van met name aandelen met 20,52% veel hoger was. Het rendement van de benchmark was 8,6%. Het actieve beheer had dus een bijdrage van 1,0%. Zowel bij aandelen als bij vastrentende waarden was de alpha positief.

Risicopositie begin 2025

Aan het begin van 2025 was de feitelijke assetallocatie op geconsolideerd niveau:

- Zakelijke waarden: 50%.
- Vastrentende waarden: 50%.

Deze wegen vallen binnen de bandbreedtes.

De korte termijn risicohouding voor het vereist eigen vermogen op geconsolideerd niveau is begrensd tussen 12% en 19%³. Eind 2024 bedroeg het vereist eigen vermogen voor de strategische asset allocatie 16,7%. Op basis van de feitelijke allocatie was dat 16,6%⁴. Dat is in het midden van de bandbreedte wat duidt op een neutrale risicopositie. Het renterisico van alleen het vrije-vermogen-depot was eind 2024 voor 61,7% afgedekt⁵. Bij het herverzekerde depot is er geen renterisico omdat als gevolg van het garantiecontract alle beleggingsrisico door Aegon is overgenomen. Uitgaande van een verdeling 30,2%/69,8% herverzekerd/vrij depot⁶ impliceert dit een ex-ante renteafdekking van 73,3% op geconsolideerd niveau⁷. Dit is binnen de bandbreedte van +/- 5% rondom de norm van 77,7%.

Het beleggingsrisico van MPF is niet erg hoog. Dat blijkt ook uit de gevoeligheidsanalyse van de dekkingsgraad. Bij een rentedaling van 1% of een rendement op de rendementsportefeuille van -20% kan de dekkingsgraad van 121,6% tot ca. 111% dalen. Dat is nog ruim boven het minimum vereist eigen vermogen.

Gevoeligheidsanalyse (eenmalige schokken) - geconsolideerd						
Actuele dekkingsgraad (UFR-rente)		Verandering rente (invloed income portefeuille)				
		-1,0%	-0,5%	0,0%	0,5%	1,0%
Rendement returnportefeuille	-20,0%	103,3%	107,3%	111,5%	116,1%	121,0%
	-10,0%	107,3%	111,7%	116,5%	121,7%	127,2%
	-5,0%	109,2%	114,0%	119,1%	124,5%	130,4%
	0,0%	111,2%	116,2%	121,6%	127,4%	133,5%
	5,0%	113,2%	118,4%	124,1%	130,2%	136,7%
	10,0%	115,1%	120,6%	126,6%	133,0%	139,8%
	20,0%	119,1%	125,1%	131,6%	138,6%	146,1%

Gevoeligheidsanalyse: **rood**: onder het minimaal Vereist Eigen Vermogen, **groen**: boven het Vereist Eigen Vermogen

Bron: Sprenkels Integraal Dashboard Q4 2024

3 Bron: Investment Policy statement p.15.
 4 Bron: K-staten Q4 2024
 5 Bron: K-staten Q4 2024
 6 Verhouding tussen de waarden van de voorzieningen van de twee depots.
 7 $63,0\% \cdot 69,0\% + 100\% \cdot 30,2\% = 74,2\%$.

3.5.5 Z-score

Het MPF is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Wanneer de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is, moet het fonds vrijstelling verlenen van de verplichtstelling wanneer een aangesloten onderneming daarom verzoekt. Hiervoor wordt het feitelijke beleggingsrendement vergeleken met het rendement van een door het fonds vastgestelde normportefeuille. Dit wordt gedaan door jaarlijks de Z-score van het fonds te bepalen. Dit doen we door het daadwerkelijke rendement van de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds te vergelijken met het rendement van de normportefeuille. Vervolgens wordt gekeken naar de samenstelling van het belegde vermogen en dan met name de verhouding tussen aandelen en obligaties. Uit die verhouding komt een getal. Het verschil in rendement tussen de feitelijke portefeuille en de normportefeuille wordt gedeeld door dat getal. De uitkomst daarvan is de z-score in een bepaald jaar.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan. Beleggen is een zaak van de lange termijn. Daarom tellen we de z-scores van de afgelopen 5 jaar bij elkaar op. De uitkomst daarvan delen we door de wortel van 5. Dit wordt ook wel de “ongecorrigeerde” performancetoets genoemd. Bij die uitkomst moet een wettelijk bepaalde factor van 1,28 worden opgeteld, daarmee komen we tot de gecorrigeerde performancetoets. Deze moet positief zijn.

In de tabel zijn de z-scores en de uitkomsten van de (ongecorrigeerde) performancetoets over de afgelopen vijf jaar weergegeven.

	2024	2023	2022	2021	2020
Z-score	1,101	0,168	-0,453	0,601	0,753
Performancetoets	0,97	0,69	0,74	1,31	1,19

3.6 Risico en beheersing

Het risico- en rendementsdenken en handelen is in 2024 structureel onderdeel geweest van de bestuurlijke cyclus van het MPF. Risicomanagement is geïntegreerd in de bedrijfsvoering en besluitvorming van het MPF en wordt op een gestructureerde wijze doorlopen en draagt bij aan een beheerste en integrale bedrijfsvoering. Het MPF werkt met het COSO-Enterprise Risk Management (ERM) en het RAVC-model als methodologiën om integraal risicomanagement te realiseren, waarmee er aandacht is voor de risicogovernance, de risicostrategie, de risicoprocessen en het risicobewustzijn.

Het MPF heeft een driedeling aangebracht in het risicomanagementproces: een strategische risicomanagementcyclus, een operationele risicomanagementcyclus en een thematische risicomanagementcyclus.

1. Strategische risicomanagementcyclus

Deze cyclus behelst onder andere het inrichtingsvraagstuk over risico-governance, risicohouding van het MPF en risicobereidheid vastgesteld door het MPF en de strategische risico's in relatie tot het strategisch plan. In 2024 is de eerder ingerichte risicogovernance en de risicostrategie in de basis ongewijzigd gebleven, afgezien van herijkte risicobereidheidsprincipes.

Risicogovernance

De risico governancestructuur van het MPF is ingericht volgens het Three Lines Model. Dit model zorgt voor meerdere onafhankelijke controlelagen. De risico eigenaren vormen de zogeheten first line en zijn binnen MPF ingevuld door de bestuurscommissies (behalve de integrale risicomanagementcommissie - IRMC). Ook het bestuur is als eigenaar van de strategische risico's onderdeel van de first line. Functies zoals risicomanagement (ingevuld door de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de IRMC en de risicomanager) en compliance vormen de second line en de interne audit functie zijn gepositioneerd in de third line.

Bij nieuw beleid en beleidswijzigingen wordt door de risico eigenaar een risicoparagraaf opgesteld en door de risicobeheerfunctie een risico opinie toegevoegd. Hiermee wordt geborgd dat het bestuur expliciet stilstaat bij risicorendementsafwegingen die in het beleid/de keuze relevant zijn en dat beleid/keuzes passen binnen de risicohouding en risicobereidheid van het bestuur. Dit draagt ook bij aan het risicobewustzijn van het bestuur.

Risicohouding

In 2024 zijn hierin geen wijzigingen aangebracht. Volgens het gehanteerde RAVC-model is de risicohouding ten aanzien van besturingsfilosofie en kapitaalmanagement 'gebalanceerd'. Ten aanzien van reputatiemanagement en uitvoeringsprocessen en IT is de risicohouding 'kritisch'. De overall risicohouding is 'kritisch'. Dit betekent dat het pensioenfonds een risicomijdende risicohouding heeft. De weging van de risicohouding is gedaan op een vijfpuntsschaal van nul, kritisch, gebalanceerd, opportuun en maximaal.

Risicobereidheid

De risicobereidheidsprincipes zijn op basis van de risicohouding gedefinieerd en heeft geleid tot een aantal financiële en niet financiële waarden. MPF borgt dat de besluitvorming en bedrijfsvoering aan deze principes voldoen. Als blijkt dat een principe niet wordt nageleefd, dan wordt in het bestuur besproken in hoeverre aanvullende actie nodig is.

Besturingsfilosofie – Gebalanceerd
Onze pensioenfondswaarden – risicomanagementbereidheidsprincipes
1. Wij handelen integer: uitsluitend in het belang van fonds en stakeholders, op basis van onze kernwaarden.
2. In onze besluitvorming wegen we voor de relevante risico's af in hoeverre deze acceptabel zijn.
3. Wij staan open voor kritiek en argumenten, vrij van ruggenspraak, met evenwichtige inbreng en het vermogen om te luisteren en te komen tot evenwichtige besluitvorming.
4. Fondsorganen kunnen in hun eigen rol blijven, Cao-conflicten blijven buiten de bestuurstafel.
5. Wij maken duidelijke afspraken over de uitbesteding en houden de regie op de uitbestede werkzaamheden.

Reputatiemanagement – Kritisch
Onze pensioenfondswaarden – risicomanagementbereidheidsprincipes
1. Wij streven naar vertrouwen en draagvlak bij deelnemers en werkgevers en andere stakeholders.
2. Wij voldoen aan wet- en regelgeving, richtlijnen van toezichthouders.
3. Wij zijn scherp op het voorkomen van integriteitsschendingen.
4. Ons beloningsbeleid is beheerst, marktconform en uitlegbaar.
5. Wij vinden de goede reputatie van het fonds belangrijk, maar voeren geen actief beleid om in de pers te komen.

Uitvoeringsprocessen en IT – Kritisch
Onze pensioenfondswaarden – risicomanagementbereidheidsprincipes
1. Wij zijn bereid kostenbewust te investeren in het handhaven van een beheerste en integere bedrijfsvoering.
2. De vastgestelde afspraken met uitbestedingspartners zijn duidelijk, compleet en actueel. Uitbesteding draagt bij aan het kostenefficiënt realiseren van (strategische) doelstellingen van het fonds.
3. Het fonds beschikt over een integere pensioenadministratie, pensioencommunicatie, uitvoering van het vermogensbeheer en IT-organisatie. Het fonds wil de kans op fouten en datalekken minimaliseren.
4. Onze besluiten en bedrijfsvoering zijn gebaseerd op data die juist, tijdig en volledig zijn.
5. Onze fondsdocumenten zijn eenduidig/consistent.

Kapitaalmanagement – Gebalanceerd
Onze pensioenfondswaarden – risicomanagementbereidheidsprincipes
1. Wij streven naar het realiseren van een koopkrachtbestendig pensioen voor onze deelnemers.
2. Wij doen wat binnen onze mogelijkheden ligt om de nominale toezeggingen na te komen.
3. Onze beleggingsbeginselen zijn leidend bij het nemen van beleggingsbeslissingen. Wij wijken niet af van onze beleggingsovertuigingen, tenzij hier een zwaarwegend belang voor is.

Strategische risico's

Aan de basis van risicomanagement staan de missie, visie, kernwaarden en strategische doelstelling van het MPF. De strategische doelstelling van het MPF is om binnen de werkingssfeer de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Vanuit deze strategische doelstelling zijn de strategische risico's opgesteld; de strategische risico's zijn de risico's die het realiseren van de strategische doelstelling in de weg kunnen staan. In het kader van de Eigen Risicobeoordeling (ERB) heeft het MPF in 2024 de strategische risico's kritisch bekeken en besproken. De actuele strategische risico's inclusief beheersmaatregelen zijn:

1. Continuïteit

De financiële houdbaarheid van de pensioenregeling, het draagvlak voor de regeling van MPF zelf en of de hoogte van de premie komen onder druk te staan door bijvoorbeeld nieuwe wet- en regelgeving. Het risico is dat de impact op MPF zodanig is dat de continuïteit van MPF bedreigd wordt en mogelijk het bestaansrecht van MPF in gevaar komt.

De beheersmaatregelen zijn anticiperen op wetgeving, een strategisch plan opstellen, scenario's uitwerken om een weloverwogen besluit te nemen, onderzoeken samenwerking met andere partijen / fondsen, overleg met sociale partners en herzien afspraken / uitvoeringsovereenkomst.

2. Ontwikkelingen in de sector

Doordat de nieuwe werkingssfeer van de cao's beperkter is, bestaat de kans dat de werkingssfeer van de verplichtstelling ook zal worden beperkt. Hierdoor ontstaat het risico dat de nieuwe toestroom van deelnemers lager wordt met als gevolg hogere kosten. Klimaatmaatregelen kunnen aanzienlijke impact hebben op bedrijven in de sector met als mogelijk gevolg dat de continuïteit van MPF onder druk komt te staan.

De beheersmaatregelen zijn het proberen om werkgevers die niet meer onder de verplichtstelling zouden vallen te behouden, samengaan met andere fondsen, acquisitieplan, de eigen financiën op orde brengen en het kostenbewustzijn vergroten.

3. Uitbesteding (waaronder cyberrisico)

Door de uitbesteding bestaat het risico dat uitbestedingspartijen zodanig handelen dat het voor MPF kan leiden tot (1) imago schade, (2) IT-problemen (3) gevolgen van cybersecurity-issues (4) financiële schade en (5) verhoogd niveau van toezicht door de toezichthouder. Door strategische en/of organisatorische oorzaken komt de dienstverlening door uitbestedingspartners aan MPF onder druk met als gevolg fouten in de administratie, ontevreden deelnemers en reputatie schade en of financiële schade.

De beheersmaatregelen zijn uitbestedingsbeleid, DVO en Service Level Agreement (SLA), monitoring uitbesteding (o.a. ISAE 3402 type II), continuïteitsplan en fall back scenario's, samenwerking met andere fondsen, IT-beleid en periodiek kijken naar budget voor vernieuwing en IT-planning, structurele maatregelen in en rond systemen ter bescherming tegen cybercrime, afspraken met uitbestedingspartijen over budgettering en financiering, compliant zijn op toekomstige ontwikkelingen en countervailing power vanuit het MPF naar de uitbestedingspartner.

4. Verandervermogen bestuurders

Doordat het pensioenlandschap verandert en eisen aan bestuurders steeds zwaarder worden, bestaat het risico dat bestuurders de veranderingen niet langer (voldoende) managen, met als gevolg dat zij niet (voldoende) 'in control' zijn of als zodanig beoordeeld worden.

De beheersmaatregelen zijn opleidingsplan voor het op peil houden van kennis en kunde om te besturen, selectieprocedure van bestuurders vooraf door sociale partners, het opstellen en hanteren van een profielschets voor bestuurders in relatie tot complementariteit om vast te stellen waar kandidaat-bestuurders aan moeten voldoen, jaarlijkse zelfevaluatie bestuur en een open cultuur om elkaar te kunnen aanspreken op ontbreken verandervermogen.

5. Verandervermogen uitbestedingspartijen

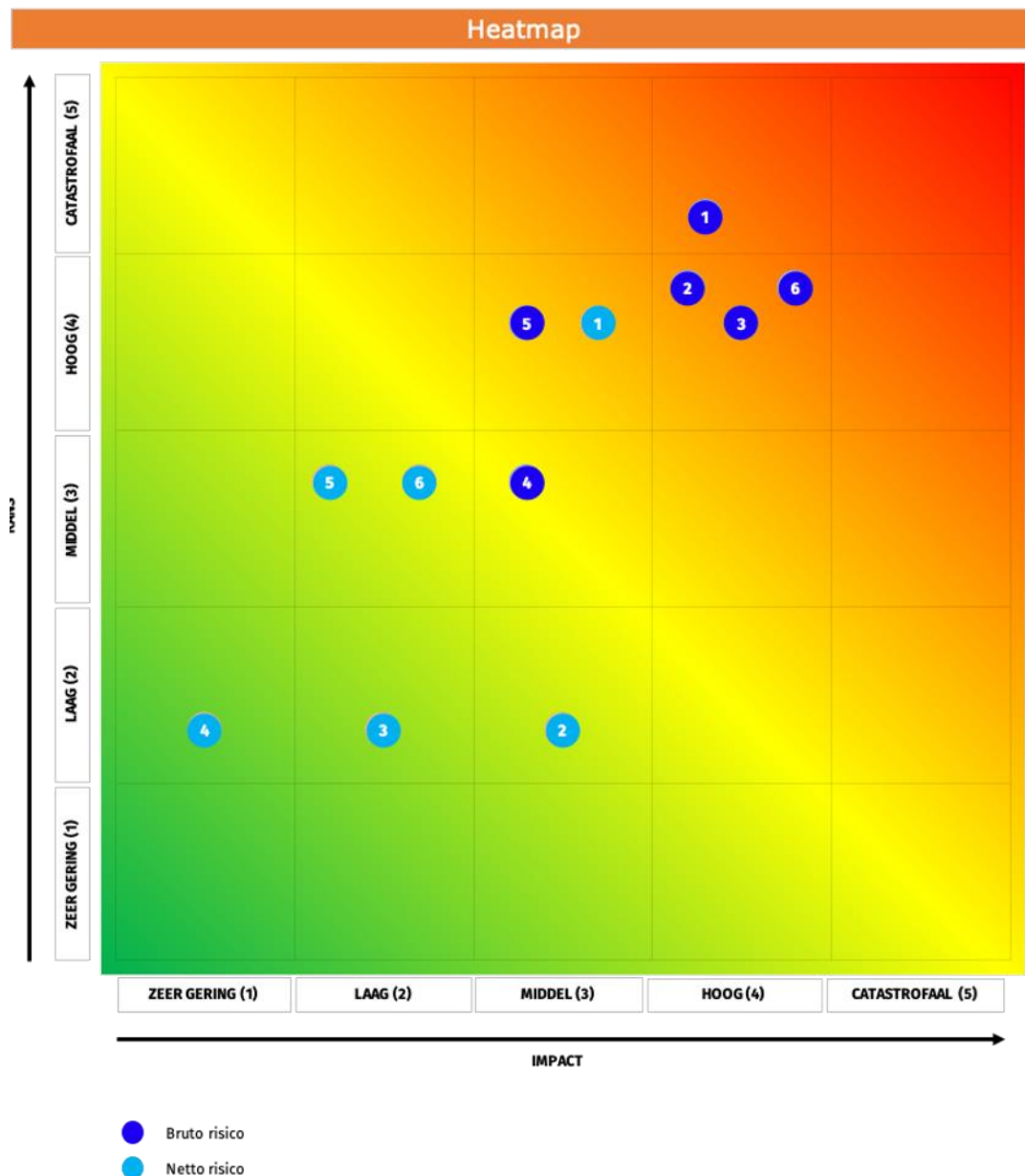
Doordat het pensioenlandschap verandert, bestaat het risico dat uitvoerders de veranderingen niet langer kunnen volgen en bijvoorbeeld hun systemen niet (tijdig) op orde hebben. Het fonds kan worden geconfronteerd met fouten in de administratie, ontevreden deelnemers en reputatieschade.

De beheersmaatregelen zijn strenge SLA-normen stellen en deze strak monitoren op naleving, het up to date houden van systemen, controles op de SLA-normen, een verhoogd risicomanagement proces hanteren, het aanscherpen van het beleid waar nodig na incidenten, een juridisch correcte uitvoeringsovereenkomst, monitoring van de SLA door rapportages en een jaarlijks evaluatiegesprek met de uitbestedingspartijen en in optie een selectieproces.

6. Rente- en marktontwikkelingen

Door rente- en marktontwikkelingen bestaat het risico dat de dekingsgraad van het pensioenfonds daalt, omdat het rendement dat behaald wordt op de beleggingen achter blijft bij het vereiste eigen vermogen. Daardoor komt/blijft het fonds in herstelsituatie en kan het fonds niet (volledig) voldoen aan de ambitie en/of nominale verplichtingen.

De beheersmaatregelen zijn lange termijn beleggingsplan, beoordeling en monitoring van beleggingscategorieën (investment cases), afdekking renterisico, asset mix, maandelijkse rapportage renteontwikkeling en reguliere dashboard rapportage.

Strategische risico's:

1. Continuïteit
2. Ontwikkelingen in de sector
3. Uitbesteding
4. Verandervermogen bestuurders
5. Verandervermogen uitvoerders
6. Rente-en marktontwikkelingen

2. Operationele risicomanagementcyclus

Deze cyclus gaat over het expliciteren van de operationele risico's die gelopen worden in de eigen bedrijfsvoering en de uitvoeringsketen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen financiële en niet-financiële risico's. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de risico's in de operationele risicomanagementcyclus, zoals opgenomen in het risicomanagementbeleid van het MPF. Hoewel deze primair bij de financiële risico's is ondergebracht, wordt door het MPF ook onderkend dat het ESG-risico niet-financiële componenten heeft.

Operationele risicocategorieën		
Financiële risico's		RAVC®-domein
1.	Verzekeringstechnische risico's	Kapitaalmanagement
2.	Matching en rente risico	Kapitaalmanagement
3.	Herverzekeringsrisico	Kapitaalmanagement
4.	Aandelenrisico	Kapitaalmanagement
5.	Valutarisico	Kapitaalmanagement
6.	Liquiditeitsrisico	Kapitaalmanagement
7.	Inflatierisico	Kapitaalmanagement
8.	Marktrisico	Kapitaalmanagement
9.	Kredietrisico	Kapitaalmanagement
10.	ESG-risico	Kapitaalmanagement
Niet-financiële risico's		RAVC®-domein
11.	Operationele risico's	Uitvoeringsprocessen en IT
12.	Uitbestedingsrisico's PUO	Uitvoeringsprocessen en IT
13.	Uitbestedingsrisico's vermogensbeheerder	Uitvoeringsprocessen en IT
14.	IT-risico's	Uitvoeringsprocessen en IT
15.	Integriteitsrisico's	Reputatiemanagement
16.	Juridische risico's	Besturingsfilosofie
17.	Omgevingsrisico's	Uitvoeringsprocessen en IT
18.	Communicatierisico's	Reputatiemanagement

In het RQ-risicodashboard worden alle bovenstaande risico's per kwartaal gemonitord. De Beleggingsadviescommissie ziet hierbij toe op de risico's die relevant zijn in het (uitbestede) vermogensbeheer, terwijl de Pensioen en Communicatiecommissie toeziet op de risico's die relevant zijn in het (uitbestede) pensioenbeheer, inclusief communicatie. De sleutelfunctie risicobeheer voorziet de beoordeling door BAC en PCC van een risico-opinie. De belangrijkste aandachtspunten die volgen uit dit proces zijn besproken met het bestuur.

In aanvulling hierop zorgt het MPF dat het Vereist Eigen Vermogen (VEV) conform het standaardmodel van DNB wordt beheerd. Dit standaardmodel bevat normen voor de berekening van de volgende risico's (en onderlinge correlatie):

1. Renterisico (S1)
2. Aandelen- en vastgoedrisico (S2)
3. Valutarisico (S3)
4. Grondstoffenrisico (S4)
5. Kredietrisico (S5)
6. Verzekeringstechnische risico (S6)
7. Liquiditeitsrisico (S7)
8. Concentratierisico (S8)

9. Operationeel risico (S9)
10. Actief beheer risico (S10)

3. Thematische risicomanagementcyclus

Het MPF neemt jaarlijks vier thematische risico's in detail door. Dit zijn het uitbestedingsrisico, het IT-risico, de integriteitsrisico's en de ESG-risico's. Alle vier de risico's maken onderdeel uit van de reguliere planning & controlcyclus van het MPF.

3.7 Uitvoeringskosten

3.7.1 Transparantie

Het bestuur van het MPF vindt dat scherp op alle kosten gelet moet worden. Door de toenemende wet- en regelgeving neemt de druk op de kosten toe. Deelnemers willen inzicht in de kosten van de uitvoering van de pensioenregeling, de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. Het MPF geeft daarom in het bestuursverslag transparant inzicht in de kosten. Overigens wijst het bestuur erop dat er geen direct verband bestaat tussen de hoogte van de kosten en het behaalde resultaat op de beleggingen.

Het MPF rapporteert met ingang van het boekjaar 2016 volgens de richtlijnen voor de kostentransparantie van de Pensioenfederatie. Over de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen rapporteert het MPF vanaf boekjaar 2017 in het bestuursverslag. Er worden drie kostensoorten onderscheiden: de kosten van het pensioenbeheer, de kosten van het vermogensbeheer en de transactiekosten. Hierna wordt nader op de drie kostensoorten ingegaan.

3.7.2 Kosten van pensioenbeheer

De totale kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2024 € 3.230 (2023: € 2.849). Omgerekend is dit afgerond € 536 (x € 1,00) per deelnemer excl. gewezen deelnemers (2023: € 479 (x € 1,00)). Deze kosten zijn berekend door de totale pensioenuitvoeringskosten te delen door het totaal aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden ultimo 2024, overeenkomstig de "Aanbevelingen Uitvoeringskosten" van de Pensioenfederatie. De pensioenbeheerkosten bestaan uit kosten deelnemers en pensioengerechtigden, kosten werkgevers, kosten financieel beheer, bestuurskosten, heffingen van de toezichthouders onder contributies en bijdragen, kosten adviseurs accountantskosten, kosten controle en advies actuaris, projectkosten en overige kosten.

De kosten per deelnemer zijn in 2024 hoger dan in 2023. Dit is voornamelijk te verklaren door de kosten die worden gemaakt voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Pensioenbeheerkosten

	2024	2023
Accountantskosten	86	107
Controle en advies Actuaris	297	179
Kosten adviseurs	139	127
Contributies en bijdragen	80	97
Bestuurskosten	494	430
Projectkosten	585	314
Overige kosten	37	21
	1.719	1.275
Administratiekosten		
Pensioenadministratie (deelnemers en werkgevers)	577	538
Financieel administratie	412	521
Bestuursondersteuning	521	513
	1.510	1.572
Totaal uitvoeringskosten	3.230	2.849

Aantal deelnemers

	2024	2023
Actieve deelnemers	3.381	3.377
Gewezen deelnemers (slapers)	5.871	5.693
Pensioengerechtigden	2.639	2.571
Totaal	11.891	11.641

Kosten pensioenbeheer

	2024	2023
Totale kosten pensioenbeheer	3.230	2.849
Waarvan kosten Pensioenuitvoerder (excl transitiekosten)	1.510	1.572

Kosten per deelnemer

<i>Bedragen x € 1,00</i>	2024	2023
Kosten per deelnemer exclusief gewezen deelnemers *)		
Totale kosten pensioenbeheer	536	479
Waarvan kosten Pensioenuitvoerder	251	267
Kosten per deelnemer inclusief gewezen deelnemers **)		
Totale kosten pensioenbeheer	272	245
Waarvan kosten Pensioenuitvoerder	127	137
Kosten BTW Uitvoerder per deelnemer		
exclusief gewezen deelnemers *)	44	46
inclusief gewezen deelnemers **)	22	24

*) De kosten per deelnemer worden berekend door de betreffende kosten te delen door de som van het aantal actieve deelnemers en de pensioengerechtigden.

**) De kosten per deelnemer worden berekend door de betreffende kosten te delen door de som van het aantal actieve deelnemers, gewezen deelnemers (slapers) en de pensioengerechtigden.

Beloning bestuursleden, leden verantwoordingsorgaan en raad van toezicht

Het bestuur van het MPF ontvangt een vergoeding voor de werkzaamheden die het voor het MPF verricht. Voor de bepaling van de hoogte van deze vergoeding hanteert het bestuur de minimale tijdsbesteding zoals aangegeven door DNB voor een bestuurslid dan wel voorzitter van een klein pensioenfonds, vermenigvuldigd met de vervangingswaarde zoals vastgesteld door de Pensioenfederatie voor bestuurders van een klein pensioenfonds.

Sinds 2020 is het beloningsbeleid van het fonds gebaseerd op de suggestie die de Pensioenfederatie in 2011 voor middelgrote pensioenfonds deed. De vergoeding wordt daardoor jaarlijks verhoogd met de stijging van het indexcijfer van de cao-lonen bij gesubsidieerde instellingen zoals door het CBS gepubliceerd. Voor de vergoeding aan bestuursleden en leden van de raad van toezicht wordt verder aangesloten bij de DNB-uitgangspunten inzake tijdsbesteding (voltijdsequivalent ofwel VTE).

Op grond van dit aangepaste beloningsbeleid ontvangen de bestuursleden op jaarbasis een vaste vergoeding van € 33.005 (x € 1,00). In deze vergoeding is onder meer inbegrepen het bijwonen van vergaderingen en seminars en het bezoeken van werkgevers. De werkgevers- en werknemersvoorzitter ontvangen een bedrag van € 49.508 (x € 1,00) per jaar.

Het bestuur heeft in 2023 besloten een toeslag bovenop de vaste vergoeding toe te kennen in verband met de extra werkzaamheden in het kader van de implementatie van de Wtp. Beide voorzitters ontvangen een toeslag van 50% en de

overige bestuursleden, de RvT en het VO een toeslag van 10%. De vergoeding geldt met ingang van 1 januari 2023 tot de datum van implementatie van de Wtp bij MPF (de beoogde implementatiedatum is 1 januari 2027).

De leden van de raad van toezicht ontvangen een door het bestuur van het MPF vastgestelde vaste vergoeding per jaar van € 16.503 (x € 1,00). De voorzitter ontvangt jaarlijks € 33.005 (x € 1,00).

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen voor hun werkzaamheden op jaarbasis een vaste vergoeding van € 2.660 (x € 1,00). Voor de voorzitter van het VO geldt een vaste vergoeding van € 3.990 (x € 1,00) per jaar.

Het bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan declareren de reiskosten per kwartaal waarbij de hoogte van de vergoeding is gebaseerd op de reisafstand met een vergoeding van € 0,35 per kilometer. Deze reiskostenvergoeding komt bovenop de jaarlijkse vergoeding.

Aan bestuurskosten is in 2024 een bedrag van € 494 (2023: € 430) aan vergoedingen aan bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan uitgekeerd. Daarnaast is er budget beschikbaar voor het volgen van opleidingen. Het bestuur heeft het beloningsbeleid schriftelijk vastgelegd en op de website gepubliceerd.

3.7.3 Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer bedragen 0,28% (2023: 0,29%) van het gemiddeld belegd vermogen in eigen beheer. Deze bestaan uit beheerkosten inclusief performance gerelateerde kosten.

De beheerkosten zijn de kosten die periodiek door de vermogensbeheerder onttrokken worden uit het belegde vermogen. Het betreft hier de kosten die betaald worden aan de vermogensbeheerder Aegon Asset Management en de custodian Citibank.

Het beleggingsbeleid met betrekking tot de aandelen is gebaseerd op het passief volgen van indexen, met een zo breed mogelijke spreiding, wat zorgt voor een lager risico en lage kosten (weinig transactiekosten en lage management fees) ten opzichte van actief beleid.

De transactiekosten bedragen 0,08% (2023: 0,05%) van het gemiddeld belegd vermogen. Transactiekosten vormen een aparte kostensoort, waarbij geldt dat de kosten worden bepaald door soort en omvang van de transacties die binnen de beleggingsportefeuille van het MPF plaatsvinden. Transactiekosten zijn onder te verdelen in toe- en uittredingskosten bij beleggingsfondsen, aan- en verkoopkosten bij directe belegging in beleggingstitels en acquisitiekosten, ook wel aangeduid als de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen.

Het MPF belegt in beleggingsfondsen. De toe- en uittredingskosten die het MPF betaalt aan deze beleggingsfondsen zijn een goede indicatie van de kosten die de beheerder van het beleggingsfonds maakt om de financiële instrumenten aan te kopen of te verkopen, in geval middelen toevertrouwt of onttrokken worden aan de beleggingsfondsen.

2024	Beheerfee (excl. Trans.kosten)	Performance fee	Transactiekosten		Totaal
			Exclusief Aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	19	-	-	1	19
Aandelen	797	-	30	38	865
Vastrentende waarden	638	-	247	51	936
Overige beleggingen	-0	-	26	-0	25
Kosten overlay beleggingen	349	-	48	13	410
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën	1.803	-	350	102	2.255
Overige vermogensbeheerkosten					
Korting beheerfee	-392				-392
Toegerekende beleggingskosten	185				185
Totaal overige vermogensbeheerkosten	-207				-207
Totaal kosten vermogensbeheer (excl. btw)	1.596				2.048
btw	-				-
Totaal kosten vermogensbeheer (incl. btw)	1.596				2.048

2023	Beheerfee (excl. Trans.kosten)	Performance fee	Transactiekosten		Totaal
			Exclusief Aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	14	-	-	0	15
Aandelen	565	-	-16	8	557
Vastrentende waarden	656	-	223	11	890
Overige beleggingen	0	-	22	-	22
Kosten overlay beleggingen	304	-	-14	-	289
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën	1.539	-	214	19	1.773
Overige vermogensbeheerkosten					
Korting beheerfee	-329				-329
Toegerekende beleggingskosten	196				196
Totaal overige vermogensbeheerkosten	-133				-133
Totaal kosten vermogensbeheer (excl. btw)	1.407				1.640
btw	-				-
Totaal kosten vermogensbeheer (incl. btw)	1.407				1.640

De toegerekende beleggingskosten betreffen de kosten van de beleggingsadviseur en de kosten van het expert lid van de beleggingsadviescommissie.

De transactiekosten bij aandelen ontstaan doordat voor het bepalen van een deel van de (impliciete) transactiekosten zoals bijvoorbeeld commissies die betaald worden aan brokers voor transacties of belastingen gebruik wordt gemaakt van de “last mid slippage-methode”. Deze (wettelijk toegestane) methode gaat uit van het verschil tussen de prijs waarop wordt gehandeld ten opzichte van de verwachte prijs waarop wordt gehandeld. Deze impliciete kosten zijn het verschil tussen de prijs waarop een belegging wordt gewaardeerd op het moment van de transactie en de prijs waarop de transactie daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Deze methode kan zowel positieve als negatieve transactiekosten rapporteren, afhankelijk van de prijsbewegingen en de mid prijs op het moment van de transactie. De kosten voor overlay beleggingen zijn toegenomen. De oorzaak is dat er in 2024 minder in- en uitstapactiviteiten zijn geweest die leiden tot hogere netto transactiekosten

	2024	2023
Gemiddeld belegd vermogen	570.017	482.039
% van het gemiddeld belegd vermogen		
Beheerkosten incl. performance gerelateerde kosten	0,28%	0,29%
Transactiekosten	0,08%	0,05%
Totaal	0,36%	0,34%

In de hierboven gepresenteerde kosten voor de beleggingen zitten tevens kosten vermogensbeheer voor de beleggingen in het herverzekerde depot ter hoogte van € 225 (2023: € 220).

Budget vermogensbeheerkosten

Het budget van de kosten vermogensbeheer bedroeg € 1.131 (2023: € 1.104).

Bell kostenbenchmarking

Bell zorgt in samenwerking met de Pensioenfederatie voor inzicht in de uitvoeringskosten bij Nederlandse pensioenfondsen. In 2024 heeft het MPF meegedaan met de Bell kostenbenchmark 2024 waarin de cijfers van 2021 tot en met 2023 worden vergeleken tussen verschillende pensioenfondsen. Uit het Bell onderzoek blijkt dat de kosten per deelnemer binnen de peergroep (60 pensioenfondsen met eind 2023 tussen 2.000 en 8.000 deelnemers) in de periode 2021-2023 gemiddeld € 352 (x € 1) bedroegen. Gemiddeld over de periode 2021-2023 waren de kosten per deelnemer bij het MPF € 447 (x € 1) en daarmee hoger dan de mediaan van de 3-jaargemiddelde pensioenbeheerkosten van de peergroep.

Dat het fonds een kostenniveau heeft dat hoger ligt dan de peergroep, komt onder andere door de projectkosten die het fonds in de periode 2021-2023 heeft gemaakt.

Voor de vermogensbeheer- en transactiekosten geldt dat de peergroup bestaat uit 100 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tot € 1.500. De gemiddelde vermogensbeheerkosten van het MPF in de periode 2021-2023 zijn met 0,28% lager dan de mediaan binnen de peergroup met 0,33%. Dit wordt met name verklaard door de manier waarop het MPF belegt, met name in beleggingsfondsen en zonder gebruik te maken van veel dure of complexe beleggingsproducten. Voor dezelfde periode geldt ook dat de gemiddelde transactiekosten van het MPF met 0,07% lager zijn dan de mediaan binnen de peergroup met 0,08%.

3.7.4 Bestuursoordeel over kosten

Kosten van pensioenbeheer

De uitvoeringskosten zijn in 2024 ten opzichte van 2023 in absolute zin gestegen met € 381. Deze stijging wordt mede veroorzaakt door hogere kosten voor o.a. controle en advies actuaris (€ 118) en projectkosten (€ 271). Deze stijging is het gevolg van de gemaakte kosten voor overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook de bestuurskosten zijn in 2024 gestegen met € 64 evenals de kosten adviseurs (€ 12) en de overige kosten (€ 16). De kosten voor bestuursondersteuning zijn gestegen met € 8. De kosten van de pensioenadministratie stegen als gevolg van de geïndexeerde tarieven met € 39. De daling van de kosten met betrekking tot de financiële administratie met € 109 hebben voornamelijk te maken met de door Appel Pensioenuitvoering in rekening gebrachte communicatiekosten. Deze kosten liggen in 2024 € 133 lager t.o.v. in 2023. Dit is te verklaren doordat in 2023 naast de reguliere maandelijkse fee ook € 50 en € 81 in rekening is gebracht voor respectievelijk aanvullende communicatiediensten 2022 en 2023. Voor 2024 zijn (nog) geen aanvullende diensten in rekening gebracht. De kosten voor de accountant zijn lager dan voorgaand jaar doordat de sleutelfunctiehouder audit over 2024 een bedrag van € 24 minder in rekening heeft gebracht t.o.v. over 2024.

De kosten per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) bedroegen in 2024 € 536 (x € 1). Dit is € 57 (x € 1) meer dan in 2023. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door hogere kosten, aangezien het aantal deelnemers (exclusief gewezen deelnemers) nagenoeg niet is gewijzigd.

Het bestuur is van mening dat de kosten van pensioenbeheer passen bij de karakteristieken van het fonds en dat de extra (project)kosten die het fonds heeft gemaakt, noodzakelijk waren voor de situatie waarin het fonds zich bevindt. Het bestuur is van mening dat het huidige kostenniveau (exclusief projectkosten) in de toekomst zal blijven bestaan en waarschijnlijk nog zal toenemen door hogere prijsniveaus en zwaardere administratieve verplichtingen. Daarnaast brengt de invoering van de Wtp aanvullende projectkosten met zich mee.

Vermogensbeheerkosten

De vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen ten opzichte van 2023. De stijging wordt met name veroorzaakt door hogere transactiekosten voor het afdekken van het renterisico. In 2024 waren deze kosten relatief hoog doordat in 2024 minder in- en uitstapactiviteiten zijn geweest die leiden tot hogere netto transactiekosten. In verhouding tot het belegd vermogen zijn de vermogensbeheerkosten gestegen van 0,34% naar 0,36%. Mede op basis de uitkomsten van het Bell onderzoek beoordeelt het bestuur de kosten van vermogensbeheer passend bij het beleggingsbeleid waarbij voornamelijk zoveel mogelijk passief wordt belegd in beleggingsfondsen.

3.7.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Transitiedatum

Het MPF beoogt per 1 januari 2027 te starten met de nieuwe pensioenregeling. Dit besluit is genomen in de bestuursvergadering van 31 maart 2025. Het verplaatsen van de transitiedatum geeft MPF en alle betrokken stakeholders meer ruimte om de benodigde stappen zorgvuldig te doorlopen.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Het jaar 2024 was een intensief jaar voor het verantwoordingsorgaan. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel op 1 januari 2026 vergt de nodige voorbereidingen. In 2024 is er veel werk verzet. Zowel voor als achter de schermen. De transitie naar een nieuw pensioenstelsel welke voor het MPF gepland stond op 1 januari 2026 (inmiddels uitgesteld naar 01-01-2027) is een intensief traject qua tijd en kennisopbouw. Het verantwoordingsorgaan heeft hierbij een door de wetgever bepaald verzaamd adviesrecht gekregen. Eind 2024 lijkt de politiek op het laatste moment de spelregels rondom het nieuwe pensioencontract weer te willen veranderen.

Het verantwoordingsorgaan van het MPF is in functie sinds 1 juli 2014. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden waarbij de werkgevers, werknemers en de gepensioneerden ieder door twee leden vertegenwoordigd worden. In 2024 is één nieuwe kandidaat toegetreden: de heer Ferdinand Zomerman. Daarmee zijn alle zetels van het verantwoordingsorgaan gevuld.

Het verantwoordingsorgaan beoordeelt niet de inhoud van de pensioenafspraken of de afwegingen die daarbij zijn gemaakt. Die keuzes worden namelijk vastgelegd door de sociale partners in de pensioenovereenkomst. Daarom vallen ze buiten de taak en het oordeel van het verantwoordingsorgaan.

Bij het terugkijken op het gevoerde beleid en de gemaakte plannen in 2024 speelt het verantwoordingsorgaan een belangrijke rol. Om tot een zorgvuldig oordeel te komen, heeft het gebruikgemaakt van beleidsdocumenten, notities en gesprekken met zowel de raad van toezicht als het bestuur. Daarbij wordt ook gekeken naar hoe het bestuur verschillende belangen heeft afgewogen. In het onderstaande wordt uitgelegd welke stappen zijn gezet, welke adviezen zijn gegeven en hoe het uiteindelijke oordeel tot stand is gekomen.

1. Activiteiten

Het verantwoordingsorgaan heeft in de periode 1 januari tot en met 31 december 2024 de volgende activiteiten uitgevoerd. Deze activiteiten vormen de voornaamste bron voor de oordeelsvorming.

- 6x onderling overleg
- 4x vergaderingen met bestuur
- 4x vergaderingen met de raad van toezicht
- 3x Verdieping en kennissessies
- 2x vergaderingen met Sociale Partners
- 1x zelfevaluatie bijeenkomst

2. Uitgebrachte adviezen

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2024 de volgende adviesaanvragen ontvangen en hierover advies uitgebracht:

Advies over	Datum advies	Strekking advies
Reglementswijziging ter overleg neergelegd bij VO	30-01-2024	Geen adviesrecht
Adviesaanvraag Uitvoeringsreglement MPF	04-03-2024	Positief
Consultatie voor: Adviesaanvraag MPF: invaren en aanwending fondsvermogen	18-07-2024	Voorlopig positief
Premie samenstelling en hoogte van de premiecomponenten 2025	02-12-2024	Positief

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

3. Taakverdeling

In 2024 heeft het verantwoordingsorgaan onderstaande taakverdeling per beleidsgebied gehanteerd:

- F. Oteman: communicatie en klachten.
- B. van Raaij (vice voorzitter): actuariael.
- L. Mertens (voorzitter): niet financiële risico's en governance.
- M. Proost: niet financiële risico's en governance (wordt ingewerkt door L. Mertens).
- E. van Benthem: vermogensbeheer, risicohouding, financieel/accountant.
- F. Zomerman: vermogensbeheer, financieel

4. Follow-up aanbevelingen

In het oordeel van 2023 zijn samengevat de volgende aanbevelingen gegeven:

- Het VO vraagt het bestuur om de stukken die het VO ter advisering ontvangt, blijvend te voorzien van goede kwaliteit qua: onderbouwing, afweging en waar mogelijk een aanvullend hoofdstuk over de mogelijke impact op de kosten voor de uitvoering van het genomen besluit. Het VO vraagt het bestuur om meer rekening te houden met de tijd die het VO nodig heeft om haar oordeel te vormen. Een periode van 3 weken is wel het minimale. Het VO ziet liever een termijn van 6 weken om haar oordeel te vormen en verantwoord haar advies uit te brengen.
- Het VO vraagt het bestuur om de transparante werkwijze rondom de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel vast te houden. Het VO vraagt het bestuur om de berekeningen van het invaren en belangenafwegingen goed te onderbouwen. Hiermee worden de gemaakte keuzes ook uitlegbaar aan de deelnemers.
- Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur om dit onderwerp voor het jaar 2024 weer op de agenda te zetten en het VO te informeren wanneer er ontwikkelingen zijn op dit gebied.
- Het verantwoordingsorgaan ziet graag dat het bestuur de communicatie rondom de huidige pensioenregeling op het huidige niveau en frequentie houdt. Rondom de transitie ziet het verantwoordingsorgaan wel de nodige uitdagingen. Het verantwoordingsorgaan wil graag nauw betrokken worden bij het opstellen van het communicatieplan rondom de transitie.
- Aanbeveling aan het bestuur is om kritisch te blijven kijken naar de huidige uitvoerder.
- Het verantwoordingsorgaan wil het benoemingsbeleid ingevuld zien conform de Code Pensioenfondsen en raadt dit het bestuur ten sterkste aan. Op het punt van diversiteit begrijpt het verantwoordingsorgaan waarom het bestuur hiervan afwijkt.
- Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur om ook in 2024 de dialoog en de status van het premiebeleid, vergelijkbaar met vorig jaar, tijdig te blijven delen met het verantwoordingsorgaan.

Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur van het MPF de trend van open en transparante communicatie ook weer doorzet in 2024. Het bestuur houdt het VO op de hoogte van relevante ontwikkelingen. Tijdens de verschillende bijeenkomsten wordt het VO altijd bijgepraat door het bestuur. Ook is het bestuur altijd bereid een extra bijeenkomst in te lassen, als er vragen zijn vanuit het VO.

Het Wtp-traject brengt veel vragen met zich mee. Het bestuur laat in hun schriftelijke en mondelinge antwoorden zien, dat zij ook in dit traject open en transparant is en wat haar afwegingen zijn of waren geweest. Vragen vanuit het VO, die zij stelt ter verduidelijking, worden door het bestuur uitgebreid mondeling en schriftelijk beantwoord. Ook hier laat het bestuur zien dat zij open en transparant communiceert met het VO.

Het afgelopen jaar zijn veel van de aanbevelingen van vorig jaar opgevolgd. Het VO ontvangt periodieke rapportages van de binnengekomen klachten en de afhandeling hiervan. Maandelijks ontvangt het VO de rapportage over de ontwikkelingen van de dekkingsgraad en de oorzaken die hier invloed op hadden. Ook ontvangt het VO van de pensioenuitvoerder Appel periodiek een nieuwsbrief over de ontwikkelingen binnen de eigen organisatie.

De uitvoeringskosten per deelnemer zijn en blijven relatief hoog. Een uitsplitsing naar reguliere kosten en projectkosten is wenselijk om een goed vergelijk te maken; ook in de benchmark.

Vanaf de verslaggeving over het boekjaar 2023 heeft het VO de bevoegdheid om een oordeel te vormen over beleidskeuzes voor de toekomst waaronder de keuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het diversiteitsbeleid zoals omschreven in de Code Pensioenfondsen blijft een punt van aandacht. Het VO probeert ook binnen de eigen geleding meer diversiteit aan te trekken. Het VO is hiermee in 2024 aan de slag gegaan. Er is contact gezocht met het Pensioenlab om daar de vacature onder de aandacht te brengen. En bij de vakbonden is er een verzoek gedaan om een nieuw lid voor het verantwoordingsorgaan voor te dragen. Dit heeft helaas niet geleid tot een kandidaat welke voldoet aan de diversiteitseisen, zoals voorgeschreven wordt vanuit de pensioencode.

Het VO heeft met de komst van de heer F. Zomerman een kundig vakbondslid uit de sector bereid weten te vinden om plaats te nemen in het verantwoordingsorgaan.

5. Algemeen beleid

Het fonds heeft zich als doel gesteld deelnemers te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden. Het MPF is in 2023 gestart met het Wtp Project. Dit project heeft het hele jaar 2024 gelopen. Het uiteindelijke doel was om op 1 januari 2026 over te gaan op de nieuwe pensioenregeling (intussen uitgesteld naar 1-1-2027). Het bestuur hield ook in 2024 alle stakeholders proactief op de hoogte van de status van het project. Het project kent vele afhankelijkheden waardoor sommige mijlpalen in 2024 niet behaald zijn. Het bestuur communiceert deze afwijkingen van het tijdsplan actief doormiddel van memo's en mondelinge updates tijdens de bijeenkomsten. De besluiten die genomen moeten worden in het licht van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel worden door het bestuur gemotiveerd, en waar mogelijk, onderbouwd voorgelegd aan het VO en/of de RVT. Ondanks dat het Wtp-traject veel aandacht van het bestuur vereist, blijft zij oog houden voor de reguliere werkzaamheden die onderdeel zijn van het besturen van een pensioenfonds. Het VO ziet ook hier de kwaliteit van de stukken in vergelijking met vorige jaren verbeteren. Positief punt is ook dat de open en kritische houding tussen de gremia onderling nu al enkel jaren in stand blijft. Hierdoor ziet het verantwoordingsorgaan de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Aanbevelingen

Het VO vraagt het bestuur om de stukken die het VO ter advisering ontvangt, blijvend te voorzien van kwalitatief goede onderbouwing, afweging en waar mogelijk een aanvullend hoofdstuk over de mogelijke impact op de kosten voor de uitvoering van het genomen besluit. Het VO vraagt het bestuur om haar best te blijven doen om het VO zo snel mogelijk te voorzien van de stukken die het VO nodig heeft om haar oordeel te vormen. Het VO begrijpt de grote druk die er ligt op de verschillende partijen om cijfers en onderbouwingen aan te leveren. Toch wil het VO blijven benadrukken dat zij tijd nodig heeft om haar oordeel te vormen en verantwoord haar advies uit te kunnen brengen. Een periode van 3 weken is wel het minimale. Het VO ziet liever een termijn van 6 weken.

5.1 Wet toekomst Pensioen

De pensioensector in Nederland is bezig met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Zo ook het MPF. Het bestuur heeft ook in 2024 meerdere kennissessies georganiseerd. Net als in 2023 werden, wanneer dit relevant was, alle stakeholders uitgenodigd. Zo werd iedereen direct bijgepraat over alle ontwikkelingen rondom de transitie. Het VO is zeer te spreken over de kennissessies die het bestuur georganiseerd heeft rondom het transitietraject naar het nieuwe pensioenstelsel. Hierdoor is voor alle stakeholders inzichtelijk wat de status van het traject is. Deze werkwijze is transparant voor alle partijen. Het VO heeft er vertrouwen in dat deze transparante aanpak tot een goede overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal leiden.

Het jaar 2024 stond wat betreft het Wtp-traject in het teken van het transitieplan en de opdrachtaanvaarding. Het VO heeft kennisgenomen van het transitieplan.

Daarnaast stond het invaarbesluit in de spotlight. Voor dit besluit geldt de wettelijke vereiste dat er geen belangengroep binnen het fonds "onevenredig veel nadeel" ondervindt van de transitie naar het nieuwe pensioen contract. Het VO werd door het bestuur steeds meegenomen door middel van kennissessies en memo's. In 2024 zijn de eerste stappen al gezet in dit traject. Het VO heeft kenbaar gemaakt dat zij voorlopig positief tegenover het besluit staat over het invaren en de aanwending van het vermogen.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Aanbevelingen

Het VO vraagt het bestuur om ook in 2025 haar weer tijdig mee te nemen in het gehele proces. Dit kan door middel van kennissessies, memo's en bijeenkomsten met het bestuur. Het VO vraagt het bestuur om de financiële onderbouwing maar ook de niet-financiële onderbouwing van haar besluiten zo snel mogelijk te delen met het VO, zodat zij genoeg tijd heeft om haar oordeel te vormen.

5.2 Risicomanagementbeleid

Het MPF heeft in de voorgaande jaren veel tijd en aandacht besteed aan de opzet en voortgang van het integraal risicomanagementproces (IRM).

Bevindingen

Eind 2024 heeft het VO kennisgenomen van het Risico Preferentie Onderzoek. Hieruit bleek dat onze deelnemers beperkt risico willen dragen op pensioengebied. Samen met deelnemerskenmerken en wetenschappelijke inzichten vertaalt zich dit in de risicohouding van de deelnemers. De uitwerking wordt met het VO besproken. De risico houding is een onderdeel in het grotere geheel van het IRM binnen het fonds.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur om dit onderwerp voor het jaar 2025 weer op de agenda te zetten en het VO te informeren wanneer er ontwikkelingen zijn op dit gebied. In het licht van het nieuwe stelsel waarin de risicohouding een belangrijkere rol gaat spelen ziet het VO graag meer informatie tegemoet hoe het bestuur de risicobereidheid en capaciteit van de deelnemers door vertaalt naar de risico houding van de deelnemers. En hoe zij dit periodiek blijft monitoren.

5.3 Communicatiebeleid

Het fondsbestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid dat bij het fonds past. De persoonlijke pensioeninformatie moet toegankelijk zijn en het beleid dient er tevens op gericht te zijn deelnemers meer pensioenbewust te maken. De effectiviteit van de communicatie wordt periodiek gemeten.

Bevindingen

In het jaar 2024 heeft het bestuur naast het gebruikelijke communicatieplan voor de huidige regeling ook een verdere invulling gegeven aan het transitie communicatieplan. Het VO heeft formeel geen adviesrecht op dit plan, maar wordt hierbij wel nauw betrokken door het bestuur. In 2023 is er een start gemaakt met het transitie-communicatieplan op hoofdlijnen. In 2024 heeft het VO kennis kunnen nemen van de verdere invulling van het transitie-communicatieplan. De opmerkingen vanuit het VO over de invulling van het plan worden actief meegenomen door het bestuur. Het VO vervult hiermee haar rol als klankbord vanuit de deelnemers. Het transitie-communicatieplan wordt in de loop van 2025 gefinaliseerd.

Het VO beoordeelt het huidige communicatieplan over de huidige regeling als voldoende. De verschillende communicatie-uitingen zijn kwalitatief goed en begrijpelijk voor de (gewezen)deelnemers en gepensioneerden. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur communicatie serieus neemt en relevante onderwerpen tijdig naar buiten brengt. Het VO moedigt het bestuur aan dit te blijven waarborgen ook ten tijde van de transitie.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan ziet graag dat het bestuur de communicatie rondom de huidige pensioenregeling op het huidige niveau en frequentie houdt. Rondom de transitie ziet het verantwoordingsorgaan wel de nodige uitdagingen. Het VO beveelt het bestuur aan om actief te kijken naar ervaringen in de sector met communicatie over de transitie. Wat werkt wel en wat werkt niet. Het verantwoordingsorgaan wil graag ook in 2025 nauw betrokken blijven bij het opstellen van het communicatieplan rondom de transitie zoals in 2024. Zij is altijd bereid om als klankbord te fungeren, vanuit het perspectief van haar achterban.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

5.4 Uitbestedingsbeleid

Uitbesteding van werkzaamheden door derden moet opgenomen zijn in het te voeren beleid. De selectiecriteria moeten vooraf helder zijn voor de partijen waarmee samengewerkt gaat worden.

Bevindingen

Vanaf 1 januari 2021 zijn de werkzaamheden van AGH overgenomen door Appel. De ervaringen over het functioneren van Appel zijn na 3 jaar nog steeds positief.

Aanbeveling

Aanbeveling aan het bestuur is om kritisch te blijven kijken naar de huidige uitvoerder o.a. ook op het punt van kosten.

5.5 Benoemingsbeleid

Het fonds conformeert zich aan de code pensioenfondsen. Hierin staan richtlijnen en aanbevelingen voor de benoeming van leden in de verschillende pensioenfondsgremia.

Bevindingen

Per 1 december 2024 heeft Mw. U.S. van den Bout-Kisoen het bestuur van MPF verlaten. Hierdoor is er een vacature ontstaan in het bestuur.

Het VO heeft in 2024 haar best gedaan om een jongere deelnemer 40- en/of een vrouw aan te trekken. Dit is helaas niet gelukt. Met de komst van de heer F. Zomerman zijn alle zetels binnen het VO weer bekleed.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan wil het benoemingsbeleid ingevuld zien conform de Code Pensioenfondsen en raadt dit het bestuur ten sterkste aan. Op het punt van diversiteit begrijpt het verantwoordingsorgaan, gezien de eigen ervaring, dat het een uitdaging blijft om een jongere en/of een vrouw te benoemen. Het VO ziet graag in 2025 dat het bestuur wel invulling kan geven aan het diversiteitsbeleid conform de code bij het benoemen van een nieuw lid binnen het bestuur.

5.6 Premiebeleid

Jaarlijks wordt de premievaststelling voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Het VO heeft in 2024 de adviesaanvraag en onderbouwing mogen ontvangen. Daarnaast is het VO ook positief over de proactieve communicatie vanuit het bestuur over het verloop van het proces rondom de premievaststelling. Het VO verwacht ook volgend jaar regelmatig updates vanuit het bestuur te ontvangen over het proces rondom de premievaststelling.

Bevindingen

Allereerst wil het VO het bestuur danken voor de heldere notitie welke bijgevoegd was bij de adviesaanvraag. De afgelopen jaren heeft het VO meerdere malen aangegeven dat zij het niet wenselijk vond dat de premiedekkingsgraad fors onder de 90% procent lag. Hierdoor droeg de premie negatief bij aan de dekkingsgraad van het fonds. In 2023 heeft het bestuur besloten om de opbouw en de premie gelijk te houden met het jaar ervoor. Het VO was positief over dit besluit. Voor het jaar 2025 heeft het bestuur weer besloten om de premie en de opbouw gelijk te houden met die van 2024. Het VO kan zich goed vinden in de afwegingen van het bestuur om de premie en de opbouw gelijk te houden met het afgelopen jaar. Gezien de onzekere tijden en de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel kan het VO zich vinden in de redenering van de sociale partners en het bestuur dat op dit moment rust en stabiliteit van groot belang zijn.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur om ook in 2025 de dialoog en de status van het premiebeleid, vergelijkbaar met 2023 en 2024, tijdig te blijven delen met het verantwoordingsorgaan.

6. Conclusie

Het Molenaars Pensioenfonds streeft ernaar om per 1 januari 2026 (intussen bekend dat dit uitgesteld is naar 1-1-2027) over te stappen naar de nieuwe pensioenregeling. Deze transitie brengt een aanzienlijke hoeveelheid werk met zich mee – niet alleen voor het bestuur, maar ook voor de andere organen binnen het fonds. Net als vorig jaar stond 2024 dan ook in het teken van de Wet toekomst pensioenen. De voorbereidingen verlopen gestaag en de eerste mijlpalen zijn inmiddels bereikt. Het verantwoordingsorgaan is nauw betrokken bij het transitieproces en waardeert de open houding van het bestuur, evenals de inzet van het projectbureau om alle belanghebbenden actief bij het proces te betrekken.

Ondertussen gingen de reguliere werkzaamheden onverminderd door. In 2024 ontving het verantwoordingsorgaan twee adviesaanvragen, beide voorzien van een duidelijke toelichting vanuit het bestuur. De positieve lijn van vorig jaar heeft zich hiermee voortgezet: het bestuur onderbouwt de aanvragen helder en er blijft voldoende ruimte voor nadere vragen en dialoog.

Het MPF is een klein pensioenfonds. De uitvoeringskosten per deelnemer zijn daardoor al snel relatief hoog. Meer inzicht op dit punt vindt het VO wenselijk. Temeer daar het VO een oordeel dient te geven over de uitvoeringskosten van het fonds. Voor het jaar 2025 zal het verantwoordingsorgaan daarom actief het bestuur bevragen over de mogelijke impact van besluiten op deze kosten. Uit het verstrekte kostenoverzicht blijkt dat de totale kosten licht zijn gestegen. Op basis van deze gegevens oordeelt het verantwoordingsorgaan positief over de kosten beheersing. Mede door de projectkosten van de afgelopen jaren (CWO en Wtp) zijn de uitvoeringskosten per deelnemer gestegen. Het Verantwoordingsorgaan verzoekt daarom een nadere toelichting op het kostenoverzicht, met daarbij een specificatie van de kostenposten en een totaalbedrag per deelnemer per jaar naar projectkosten en reguliere kosten en uitgesplitst voor zowel pensioenbeheer als vermogensbeheer.

Met vertrouwen en een positieve blik kijkt het verantwoordingsorgaan uit naar het jaar 2025.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Reactie van het bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor zijn verslag over 2024 en de in het verslagjaar verstrekte adviezen. Het bestuur constateert samen met het verantwoordingsorgaan dat de wederzijdse open en transparante communicatie wordt doorgezet. Het verantwoordingsorgaan wordt op de hoogte gehouden van de relevante ontwikkelingen. Het bestuur zal zoveel als mogelijk rekening houden met de benodigde tijd voor het vormen van een oordeel en het uitbrengen van een advies door het verantwoordingsorgaan. Met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel zal het bestuur de transparante werkwijze voortzetten waarbij de belangenafwegingen goed worden onderbouwd. Het verantwoordingsorgaan zal door middel van kennissessies, memo's en bijeenkomsten met het bestuur worden geïnformeerd.

Ook in 2025 zal het bestuur het verantwoordingsorgaan blijven informeren over het risicomanagementbeleid. Communicatie richting deelnemers en gepensioneerden blijft eveneens een belangrijk onderwerp zeker gezien de Wtp. Hierbij wordt rekening gehouden met ervaringen in de sector. Het verantwoordingsorgaan zal net zoals in 2024 betrokken worden bij het communicatieplan rondom de transitie om zo ook als klankbord te fungeren.

Het bestuur zal ook in 2025 scherp toezien op de kosten van de pensioenuitvoerder. Bij het benoemingsbeleid houdt het bestuur nadrukkelijk rekening met het belang van diversiteit en streeft het ernaar hier zo goed mogelijk invulling aan te geven. Daarnaast is het bestuur zich bewust van het belang van een zorgvuldig premiebeleid. De premiedekkingsgraad ligt inmiddels ruim boven de 100%. Tot slot blijven de uitvoeringskosten van het pensioenfonds een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur.

Het bestuur waardeert de kritische vragen van het verantwoordingsorgaan en ziet hierin de grote mate van betrokkenheid van de leden van het verantwoordingsorgaan bij het pensioenfonds. Het bestuur ziet de belangrijke toegevoegde waarde van het verantwoordingsorgaan terug in de processen en besluitvorming.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de bevindingen, de aanbevelingen en het oordeel van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de gedane aanbevelingen en beraadt zich in 2025 over de wijze van opvolging van deze aanbevelingen. Het bestuur zal het verantwoordingsorgaan, zoals gebruikelijk, over de opvolging terugkoppelen.

Rijswijk, 27 juni 2025

Het Bestuur

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Het verslag van de Raad van Toezicht

Vanuit zijn rol en wettelijk kader heeft de raad van toezicht (de Raad) tot taak het onafhankelijk houden van toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Molenaarspensioenfonds (het fonds). De Raad houdt in ieder geval toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Verder staat de Raad het bestuur met raad terzijde. Daarnaast kent de wet de Raad een aantal specifieke goedkeuringsrechten toe, waaronder het jaarverslag, de profielschets van bestuurders en het beloningsbeleid van het fonds.

De Raad kijkt ook naar de manier waarop het fonds uitvoering geeft aan de Code Pensioenfondsen.

De Raad is als volgt samengesteld:

- Ronald Waals (voorzitter)
- Martine Menko
- Tarik Uçar

De onderstaande rapportage bevat de oordelen en bevindingen waarbij zij tot observaties en aanbevelingen is gekomen op basis van het bestuderen van een groot aantal documenten, het voeren van gesprekken met de voorzitters van de verschillende commissies en het bijwonen van verschillende vergaderingen met het bestuur, het dagelijks bestuur en het verantwoordingsorgaan (het VO). Daarnaast heeft de Raad de activiteiten in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in de beoordeling betrokken.

Werkwijze van de Raad

De Raad heeft bij de uitoefening van haar werkzaamheden gebruik gemaakt van de normen zoals vastgelegd in de Code Pensioenfondsen 2024.

Zoals vastgelegd in haar Toezichtvisie en -plan heeft de Raad als doel doorlopend toezicht te houden op het beleid van het bestuur van het fonds en op de algemene gang van zaken in het fonds, alsook op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Ook heeft de Raad als doel het bestuur met raad terzijde te staan, daar waar het bijdraagt aan de doelstelling en strategie van het fonds en adequaat toezicht op het bestuur en het fonds als zodanig niet belemmert. Op deze wijze beoogt de Raad bij te kunnen dragen aan:

- a. goed pensioenfondsbestuur, zodat het bestuur op prudente wijze uitvoering kan geven aan de pensioenregeling en daarbij voorbereid is op mogelijke wijzigingen, en
- b. met raad ondersteunend te zijn aan de doelstellingen van het fonds.

Naast het reguliere overleg met het bestuur en met het VO, wordt met het bestuur ook schriftelijk informatie uitgewisseld. Daarnaast neemt de Raad kennis van de werkzaamheden van het bestuur via notulen en kwartaalverslagen.

Leden van de Raad zorgen ervoor dat hun kennis en vaardigheden steeds up to date zijn. In het kader hiervan zijn in het jaar 2024 verschillende seminars c.q. opleidingsdagen bezocht. Hiermee hoopt de Raad bij te dragen aan het efficiënt en slagvaardig opereren van het fonds.

Algemeen Oordeel

De Raad complimenteert het bestuur met het open karakter om de diverse bestuurlijke gremia tijdig, volledig en juist te informeren en mee te nemen in belangrijke dossiers. Deze opzet van openheid creëert een goed podium voor constructief overleg, besluitvorming en verantwoording om tot een optimaal afgewogen en breed gedragen beleid te komen.

De Raad is van mening dat het bestuur goed functioneert en zowel de reguliere taken als de activiteiten ter voorbereiding op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel worden degelijk uitgevoerd. De governance en financiële opzet zijn goed georganiseerd, wat zich uit in een prudent beleggingsbeleid.

De Raad concludeert dat het bestuur voldoende blijkt gegeven van een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging bij de uitoefening van zijn taak. In het vervolg van dit verslag worden een aantal aandachtspunten benoemd.

Algemeen Beleid en governance

Het bestuur van een fonds heeft tot taak zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de pensioenregeling. Tevens dient het bestuur een visie te hebben op een toekomstbestendige uitvoering en de structuur van een fonds dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Het fonds werkt conform de normen zoals geformuleerd in de Code Pensioenfondsen. Het fonds zorgt ervoor dat de beleidsoverwegingen van het bestuur steeds kenbaar zijn.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Algemeen

Het bestuur heeft het fonds op een gedegen wijze 2024 door gemanoeuvreed waarbij er, naast aandacht voor de reguliere gang van zaken en de Wtp, ook aandacht voor de governance is geweest. Per 1 januari 2024 is de nieuwe Code Pensioenfondsen in werking getreden. Het bestuur heeft naast de drukke werkzaamheden omtrent de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goed geanalyseerd of er aanvullende eisen liggen bij het bestuur vanuit de Code. Eind 2024 is mevrouw Van den Bout-Kisoen uit het bestuur teruggetreden, wat de diversiteit binnen het bestuur negatief heeft beïnvloed. De Raad heeft vorig jaar aangegeven dat er in het rooster van aftreden van het bestuur een bestuurlijk continuïteitsrisico wordt gelopen. Bij aanpassing van dit rooster zou het bestuur bij de eerstvolgende vacatures er samen met voordragende partijen voor kunnen zorgen dat er aan de diversiteitseisen uit de Code wordt voldaan. Het bestuur heeft er voor gekozen om het huidige rooster niet aan te passen, maar bij herbenoemingen de continuïteitsrisico's te adresseren middels aangepaste herbenoemingstermijnen. Aan het vervullen van de diversiteitseisen van de Code wordt op deze wijze niet bijgedragen.

Bevinding

In erkenning dat het bestuur in haar diversiteitsbeleid nadrukkelijk de code onderschrijft en uitdraagt, voldoet het fonds niet aan de diversiteitseisen van de Code Pensioenfondsen.

Aanbeveling

De Raad doet de aanbeveling om zich bij de werving van nieuwe bestuursleden restrictiever op te stellen richting aandragende partijen om aan de Code te voldoen.

Financiële opzet

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben, die zodanig is dat de pensioenregeling toekomstbestendig kan worden uitgevoerd.

Algemeen

De voornaamste financiële doelstellingen van het fonds zijn:

- Het waarborgen van de opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het reglement vastgelegde bepalingen.
- Het minimaliseren van de kansen op een beleidsdekkingsgraad onder het (minimaal) vereist eigen vermogen, alsmede van de mate van een te lage beleidsdekkingsgraad.
- Het maximaliseren van het beleggingsrendement om toeslagen te kunnen realiseren.

Eens per twee jaar (zelfde periodiciteit als publicatie Prognosetafel) wordt gekeken of het onderzoeken van de grondslagen wenselijk wordt geacht. Indien er tussentijds veranderingen plaatsvinden die de correctheid van de actuariële grondslagen en/of veronderstellingen in twijfel trekken, worden de desbetreffende grondslagen geëvalueerd.

Op grond van de financiële ruimte is het belang in zakelijke waarden in 2024 verhoogd om daarmee beter invulling te kunnen geven aan de ambities van het fonds voor een geïndexeerd pensioen.

Mede door het garantiecontract en daarmee het relatief hoge afdekkingspercentage van het renterisico en het verder oplopen van de aandelenmarkten, is de dekkingsgraad opgelopen van 118,0% naar 122,5% bij gelijke actuariële grondslagen en uitgangspunten en inclusief 1.5% negatief effect op de dekkingsgraad als gevolg van de toegekende indexatie per 1 januari 2025.

Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de risicohouding. De beleggingsmandaten dienen in overeenstemming te zijn met het opgestelde beleid.

Algemeen

Het fonds hanteert in zijn strategie een rendementsdoelstelling met een benodigd overrendement van 2%, gelijk aan de lange termijnverwachting voor de prijsinflatie.

Het bestuur volgt in overeenstemming met de Code Pensioenfondsen de 'prudent person' regel (artikel 135 Pensioenwet) met als doel te acteren als een 'goed huisvader' in het belang van alle aanspraak- en pensioengerechtigden, waarbij

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

zorgvuldige afweging plaatsvindt binnen de context van toekomstscenario's en waarbij bovenmatig risico wordt vermeden. Dit betreft naast de kwaliteit van de beleggingen ook de onderbouwing van het beleid en de kwaliteit van de inbedding van processen.

Het bestuur onderkent daarnaast in haar visie de gevaren die wereldwijde klimaatverandering met zich brengt en de mogelijke impact op de beleggingsportefeuille van het fonds, getuige ook de investment belief "duurzaamheid is belangrijk". De Raad constateert een gedegen en consistent beleggingsproces, met duidelijke verantwoordelijkheden en taken om de kwaliteit te borgen. Het bestuur, de BAC en de IRM-commissie, mede ondersteund door externe beleggingsadviseurs en de vermogensbeheerder hebben elk een eigen rol in beleidsbepaling, advies, aansturing, controle en uitvoering, zoals opgenomen in het beleggingsproces.

ESG-beleid

Het fonds heeft in 2023 de ambitie uitgesproken om in haar duurzaamheidsbeleid te voldoen aan artikel 8 SFDR. Eind 2024 heeft het bestuur op grond van haalbaarheid bij haar vermogensbeheerder besloten zich vooralsnog te committeren aan artikel 6 van SFDR. Dit betekent dat het fonds nog niet op haar ambitieniveau zit, wat op termijn risico's kan inhouden voor de robuustheid van het fonds. De Raad verwacht dat het bestuur de risico's ten aanzien van klimaat, milieu, mensenrechten en sociale verhoudingen onderkent en meet, zoals voorgeschreven in artikel 18 Besluit FTK.

Aanbeveling

De Raad doet de aanbeveling een risicoanalyse ('materialiteitsanalyse') uit te voeren om op grond van die uitkomsten te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen rond de beheersing van ESG-risico's.

Risicomanagement

Algemeen

Het bestuur van het fonds is zich bewust van de risico's en zorgt voor een goede organisatie van een integraal risicomanagement. De Raad constateert dat binnen het fonds voldoende aandacht is voor risicomanagement. De functie en bevindingen vanuit de Integrale Risicomanagement (IRM)-commissie zorgen voor een additionele scherpte en diepgang. Om in control te zijn is het van belang dat de uitbestedingspartijen goed, tijdig en volledig over de processen rapporteren.

In 2024 is een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd, waaruit enkele stressscenario's naar voren zijn gekomen. Als gevolg hiervan zijn additionele beheersmaatregelen benoemd die in 2024 door het bestuur zijn goedgekeurd.

Van belang is of met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de huidige langetermijn-uitgangspunten er nieuwe risico's ontstaan.

Uitbesteding

Een fondsbestuur dient een beleid te hebben met betrekking tot de uitvoering van activiteiten door derden. De selectiecriteria voor partijen waaraan werkzaamheden worden uitbesteed dienen helder te zijn alsmede de overwegingen die geleid hebben tot de keuze voor een bepaalde partij. Ook ingeval van uitbesteding dient het bestuur in control te zijn. De samenwerking met partijen (met inbegrip van adviseurs en bestuursondersteuning) waaraan werkzaamheden worden uitbesteed, dient op regelmatige basis te worden geëvalueerd.

De samenwerking met de uitbestedingspartijen verloopt over het algemeen goed. De reguliere werkzaamheden van Appel Pensioenuitvoering zijn onder controle. Er wordt hard gewerkt door alle partijen aan voorbereidingen van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur moet echter waakzaam zijn voor de tijdlijnen en indien nodig een uitwijkmogelijkheid verkennen. Daarnaast moet het bestuur de uitbestedingspartijen ook scherp houden op de reguliere werkzaamheden, omdat daar ook veranderingen gaande zijn.

Communicatie

Het fondsbestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid, dat bij het fonds past. De persoonlijke pensioeninformatie moet toegankelijk zijn en het beleid dient er tevens op gericht te zijn deelnemers meer pensioenbewust te maken. De effectiviteit van de communicatie wordt periodiek gemeten.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Algemeen

Het communicatiebeleid en -plan van het fonds zijn helder en brengen de doelstellingen goed in beeld om de deelnemers goed en adequaat te informeren en het draagvlak te vergroten. De communicatie rond de Wtp-transitie blijft complex en het zal een uitdaging zijn om dit effectief naar de deelnemers te communiceren.

Het is mede van belang om ook de interne communicatie goed te laten verlopen om vertragingen in het Wtp-proces te voorkomen.

Wet Toekomst Pensioenen

Het fondsbestuur bereidt zich op een gedegen wijze voor om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel op een beheerste en evenwichtige wijze te kunnen maken.

Algemeen

Het fonds is in 2024 bezig geweest met voorbereidingen voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Er is een risicopreferentieonderzoek gehouden, sociale partners zijn gefaciliteerd in het opstellen van een transitieplan en er is een communicatieplan geschreven. Allemaal goede stappen. Het bestuur was voornemens om per juni 2025 de stukken in te dienen bij de toezichthouders ten behoeve van een transitie per 1 januari 2026. De Raad heeft gedurende het jaar regelmatig constructief overleg gehad met het bestuur over de haalbaarheid van de planning. Het is immers niet alleen het vraagstuk of het lukt om de verschillende besluiten op een gefundeerde manier te nemen, vast te leggen, voor te leggen aan het Verantwoordingsorgaan en de Raad en per juni 2025 in te dienen. Naast deze vrij ambitieuze planning is er ook nog een afhankelijkheid van DNB. Op grond van voortschrijdend inzicht heeft het bestuur na balansdatum besloten de transitie uit te stellen, met volledige instemming van de Raad.

Tot slot

De Raad dankt het VO, het bestuur en ondersteuning voor de constructieve en plezierige samenwerking het afgelopen jaar. De Raad wenst het bestuur de komende periode veel succes met de uitoefening van de werkzaamheden in het algemeen en met de verdere invulling naar het nieuwe pensioenstelsel in het bijzonder.

De raad van toezicht

Ronald Waals

Martine Menko

Tarik Uçar

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

Reactie van het bestuur op het rapport van de Raad van Toezicht

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor het rapport over 2024. De constructieve samenwerking tussen de Raad van Toezicht en het bestuur is van groot belang om tot een positieve uitkomst te komen voor de deelnemers van het pensioenfonds. Het bestuur bedankt de Raad voor de verstrekte goedkeuringen in het verslagjaar en de gegeven adviezen aan het bestuur. Door een kritische houding van de Raad van Toezicht kan het bestuur komen tot verbetering van processen en besluitvorming. De Raad van Toezicht heeft de bevindingen uit zijn rapport met het bestuur besproken.

Belangrijke aandachtspunten voor het bestuur zijn diversiteit en bestuurlijke invulling, een deugdelijke financiële opzet, het beleggingsbeleid, maatschappelijk verantwoord beleggen, risicomanagement, uitbesteding, communicatie en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur zal de Raad van Toezicht proactief blijven meenemen op deze onderwerpen. Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor de gedane aanbevelingen en beraadt zich in 2025 over de wijze van opvolging van deze aanbevelingen. Zoals gebruikelijk zal het bestuur hierover terugkoppeling geven aan de Raad van Toezicht.

Rijswijk, 27 juni 2025

Het Bestuur

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

Balans per 31 december

Na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten

		31-12-2024	31-12-2023
Activa	Ref.		
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoedbeleggingen		-	-
Aandelen		286.425	196.363
Vastrentende waarden		238.047	245.459
Overige beleggingen		70	53
		524.542	441.875
Herverzekeringsdeel technische voorz.	2	179.494	175.626
Vordering op Zwitserleven	2	129	139
Vorderingen en overlopende activa	3	5.860	6.459
Overige activa			
Liquide middelen	4	2.336	2.331
Totaal activa		712.361	626.430
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	5		
Algemene reserve		56.667	22.481
Reserve algemene risico's		73.767	72.725
		130.434	95.206
Technische voorzieningen			
Technische voorziening pensioenverplichtingen	6	580.604	529.404
		580.604	529.404
Overige voorzieningen	7	491	545
Overige schulden en overlopende passiva	8	832	1.275
Totaal passiva		712.361	626.430
		31-12-2024	31-12-2023
Actuele dekkingsgraad		122,5%	118,0%
Beleidsdekkingsgraad		121,9%	118,4%

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Staat van baten en lasten

		2024	2023
Baten	Ref.		
Premiebijdragen			
(van werkgevers en werknemers)	9	33.239	31.735
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	10	56.531	46.540
Uitkeringen en winstaandeel uit hoofde van herverzekering	11	7.317	8.105
Overige baten	12	7	48
		97.094	86.428
Lasten			
Pensioenuitkeringen	13	11.266	10.643
Pensioenuitvoeringskosten	14	3.230	2.847
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	15		
Pensioenopbouw		25.352	23.051
Indexering en overige toeslagen		6.921	3.804
Rentetoevoeging		18.799	16.188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-11.642	-11.000
Wijziging marktrente		13.671	15.346
Wijziging actuariële grondslagen		-3.649	2
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		133	-1.583
Overige mutaties		1.615	-628
		51.200	45.180
		51.200	45.180
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorziening	16	-3.868	-2.719
Mutatie vordering op Zwitserleven	16	10	17
Mutatie overige voorzieningen	17	-54	-65
Saldo overdracht van rechten voor risico pensioenfonds	18	8	1.297
Herverzekeringen	19	74	73
Overige lasten	20	0	0
		61.866	57.275
Saldo van baten en lasten		35.228	29.153

	2024	2023
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Algemene reserve	7.197	20.257
Reserve algemene risico's	28.031	8.896
	35.228	29.153

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Resultaat naar bronnen

Per 31 december 2024

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Interest/beleggingsopbrengsten	43.619	-5.887	37.732
Sterfte	-379	101	-278
Mutaties	49	16	65
Premiemarge	4.888	-	4.888
Pensioenverbeteringen	-6.921	-	-6.921
Wijziging grondslagen	6.741	-3.092	3.649
Wijziging rentetermijnstructuur	-11.457	-2.214	-13.671
Overig resultaat	-1.312	7.208	5.896
	35.228	-3.868	31.360

Per 31 december 2023

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Interest/beleggingsopbrengsten	35.799	-5.445	30.354
Sterfte	-22	623	601
Mutaties	-155	208	53
Premiemarge	5.819	-1	5.818
Pensioenverbeteringen	-3.804	-	-3.804
Wijziging grondslagen	-2	-	-2
Wijziging rentetermijnstructuur	-8.741	-6.605	-15.346
Overig resultaat	259	8.502	8.761
	29.153	-2.718	26.435

KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premies	33.164	31.364
Ontvangen waardeoverdrachten	349	-296
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	7.317	8.105
Overig	-207	434
	40.623	39.608
Uitgaven		
Pensioenuitkeringen	10.688	10.008
Premies herverzekering	74	73
Overdracht van rechten	495	830
Pensioenuitvoeringskosten	3.232	2.844
	14.489	13.756
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	26.134	25.852
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	71.014	17.086
Directe beleggingsopbrengsten	3.236	2.495
	74.250	, 19.581
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-98.317	-45.325
Kosten van vermogensbeheer	-2.050	-1.596
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-13	-3.256
	-100.379	-50.178
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-26.129	-30.597
Netto kasstroom	5	-4.745
Liquide middelen per 1 januari	2.331	7.076
Liquide middelen per 31 december	2.336	2.331
Mutatie liquide middelen	5	-4.745

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting op de grondslagen

ALGEMEEN

Inleiding

Het doel van het MPF, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna het 'fonds'), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41149465, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van MPF. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de sector Graanbe- en verwerkende industrie aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. De in de tabellen opgenomen getallen zijn afgeronde bedragen. Door afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som van de afzonderlijke getallen.

Het bestuur heeft op 27 juni 2025 de jaarrekening opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Schattingswijzigingen

Ultimo 2024 zijn de volgende grondslagen geactualiseerd:

Prognosetafel AG2024	-812 (-0,14% effect op de dekkingsgraad)
Ervaringssterfte 2024	-2.275 (-0,39% effect op de dekkingsgraad)
Gehuwdheidsfrequentie	-562 (-0,10% effect op de dekkingsgraad)

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van continuïteitsbeginsel.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

TOELICHTING OP DE BALANS

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2024	31-12-2023
USD	1,10	1,10
GBP	0,87	0,87
JPY	156,25	156,25

TOELICHTING OP DE BALANS

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die soort beleggingen (doorkijkprincipe).

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

De liquide middelen die deel uitmaken van de onderliggende fondsen in aandelen, vastrentende waarden en vastgoed zijn bij de betreffende beleggingscategorie vermeld. Conform de aanbeveling van de Raad voor de Jaarverslaggeving worden participaties met een beleggingskarakter niet aangemerkt als een groepsmaatschappij en/of deelneming.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor een deel van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zaken maatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen de beurskoers. Voor niet-beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Overige beleggingen

Hieronder worden de liquide middelen met betrekking tot beleggingsactiviteiten, beleggingsdebiteuren en -crediteuren verantwoord. Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen betreffende de volgende aanspraken. De aanspraken van de basis en aanvullende regeling vallen binnen een garantiecontract zonder winstdeling; deze aanspraken worden voor volledige rekening en risico van Aegon door Aegon als onderdeel van hun verzekeringsportefeuille geadministreerd. De aanspraken opgebouwd voor 1-1-2003 vallen ook binnen een garantiecontract. Deze aanspraken worden ook voor rekening en risico van Aegon geadministreerd in depot 1. Hierop was tot 31-12-2005 naast interestwinstdeling ook een winstdeling op kansstelsels van toepassing;

TOELICHTING OP DE BALANS

De aanspraken opgebouwd op of na 1-1-2003 en voor 1-1-2006 vallen ook binnen een garantiecontract. Deze aanspraken worden ook voor rekening en risico van Aegon geadmistreerd in depot 2. Hierop was tot 31-12-2005 naast interestwinstdeling ook een winstdeling op kansstelsels van toepassing.

Met ingang van 2016 zijn de depots 1 en 2 samengevoegd.

De marktwaarde van de vordering op de herverzekeraar is op identieke wijze bepaald als de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen voor rekening en risico van het pensioenfonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Hieronder worden de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplus vermogen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de vereiste reserves, waaronder de reserve algemene risico's, op het gewenste niveau zijn gebracht.

Het streven is om een reserve aan te houden die minimaal gelijk is aan het gesteld vereist eigen vermogen op basis van het Financieel Toetsingskader. Het gesteld vereist vermogen wordt bepaald op basis van de standaardmethode voorgeschreven door DNB. Omdat het bestuur actief belegt kan het vereist eigen vermogen niet worden bepaald aan de hand van de standaardmethode zoals beschreven door DNB. Voor het zakelijke waardenrisico (S2), het grondstoffenrisico (S4) en het kredietrisico (S5) moeten door het actieve beheer van de beleggingsfondsen hogere schokken worden opgevangen. Deze hogere schokken worden berekend met behulp van zogenaamde tracking errors (afwijkingen ten opzichte van de benchmark). Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Solvabiliteit

DNB heeft aangegeven dat het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen bij het MPF alleen op het niveau van het fonds als geheel mogen worden bepaald. Daarbij worden zowel het minimaal vereist eigen vermogen als het vereist eigen vermogen per onderdeel vastgesteld en vervolgens getotaliseerd.

Het vereist eigen vermogen dient minstens gelijk te zijn aan het minimaal vereist eigen vermogen. Als het vereist eigen vermogen dus lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen wordt het vereist eigen vermogen gelijkgesteld aan het minimaal vereist eigen vermogen.

Reserve algemene risico's

In de jaarrekening is aansluiting gezocht bij de uitkomsten van het vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie door het vormen van een reserve algemene risico's. De reserve algemene risico's dient onder meer ter opvang van een mogelijke waardedaling van de beleggingen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Teneinde de reserve algemene risico's op het gewenste niveau te brengen, wordt jaarlijks een deel van het saldo van de rekening van baten en lasten toegevoegd of onttrokken. De hoogte van de benodigde reserve algemene risico's wordt bepaald door het bestuur van het fonds.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de aanspraken welke volgens de reglementaire bepalingen op de balansdatum zijn verworven. Bij de berekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd.

Rekenrente

De gehanteerde rente is gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door de DNB. Die rentetermijnstructuur wordt door de DNB geconstrueerd op basis van de euro swapcurve, met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR).

Overlevingstafels

De overlevingskansen worden ontleend aan de Prognosetafel AG 2024.

Ervaringssterfte

De levensverwachting is gebaseerd op inkomensniveau, ervaringscijfers 2024. De ervaringssterfte wordt daarbij gebaseerd op een naar voorziening voor risico fonds gewogen gemiddelde ervaringssterfte bij een bepaalde inkomensgroep.

Partnerfrequentie

Er gelden leeftijdsafhankelijke frequenties voor zowel mannen als vrouwen. De partnerfrequentie tot de 68-jarige leeftijd is gebaseerd op de partnerfrequenties "CBS 2024, inclusief samenwonend", met een frequentie van 100% op de leeftijd 68 jaar met de mogelijkheid tot uitruil van het partnerpensioen. Voor deelnemers met een ingegaan ouderdomspensioen wordt de werkelijke burgerlijke staat aangehouden.

Partnerpensioen

Er wordt verondersteld dat de partner drie jaar jonger is dan de mannelijke verzekerde en drie jaar ouder is dan de vrouwelijke verzekerde.

Wezenpensioen

Voor de dekking van niet ingegaan wezenpensioen zijn de technische voorzieningen voor latent partnerpensioen behorende bij niet ingegaan ouderdomspensioen met 0,5% verhoogd.

Kosten

Ter dekking van toekomstige kosten is in de voorziening pensioenverplichtingen een opslag van 3,0% opgenomen.

Voorziening uitloopriscio PVD

Vanaf 1 januari 2011 kent het fonds een stop-loss herverzekering voor het arbeidsongeschiktheidsrisico, waarbij slechts de totale schade wordt vergoed indien die het "eigen behoud" overschrijdt. Er is sprake van uitloopriscio. De uitlooperperiode beslaat maximaal twee jaar, de wachttijd vanaf de eerste ziekte dag tot mogelijke ingang van een WIA-uitkering. De voorziening hiervoor wordt gesteld op de laatste twee jaarpremies die met dit risico zijn gemoeid.

Overige voorzieningen

Spaarfonds gemoedsbezwaarden

Voor deelnemers die als gemoedsbezwaarden staan geregistreerd is in het spaarfonds opgenomen het totaal aan ingelegde bedragen verhoogd met een jaarlijks vast te stellen rendement.

Dit jaarlijks vast te stellen rendement, minimaal 0%, is gelijk aan het voortschrijdend gemiddelde rendement van het fonds van de vijf jaren voorafgaand aan het verslagjaar, verminderd met 0,5%.

Voorziening toekomstige administratiekosten slapers VUT Graan

Eind 2009 is bij de vereffenaars van de VUT Graan een verzoek ingediend om een compensatie te ontvangen voor de toekomstige administratiekosten van de slapers binnen het MPF met alleen prepensioenaanspraken.

TOELICHTING OP DE BALANS

Het betreft een groep van ongeveer 2.900 slapers, die tussen 1 januari 1996 en 1 januari 2003 een dienstverband hebben gehad met een vanaf 1 januari 2003 gedispenseerde werkgever en waarvan het dienstverband met deze werkgever vóór 1 januari 2003 was beëindigd.

Omdat deze slapers aanspraken hadden opgebouwd binnen de VUT FUR, hebben zij per 1 januari 2003 een aanspraak ontvangen als gevolg van de opheffing van de VUT Graan. Omdat echter alleen voor de actieve deelnemers per 1 januari 2003 een verrekening heeft plaatsgevonden met de gedispenseerde werkgevers, werden de aanspraken voor deze groep deelnemers toegekend binnen het MPF.

De vereffenaars van de VUT Graan hebben op basis van het verzoek een bedrag ter compensatie van de toekomstige administratiekosten voor deze groep slapers toegekend van € 1.250. De gemiddelde resterende duur van deze groep deelnemers bedraagt circa 17,5 jaar. Vandaar dat is besloten om dit bedrag op te nemen in een voorziening en gelijkmatig gedurende een periode van 17,5 jaar vrij te laten vallen.

Overige schulden en overlopende passiva

Alle schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de voorlopige loonsomopgaven van de werkgevers, tenzij definitieve loonsomopgaven al zijn verwerkt in dat boekjaar.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, interest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Uitkeringen uit hoofde van herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de uitkeringen uit hoofde van de herverzekering van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Tevens zijn hieronder opgenomen de vergoede uitkeringen uit hoofde van het garantiecontract.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

Pensioenuitvoeringskosten

Hieronder zijn opgenomen de door het fonds in het boekjaar toe te rekenen werkelijke kosten.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Onder dit hoofd opgenomen mutaties van de technische voorzieningen hebben betrekking op de toe- en afnamen van het aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuair berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en overige toeslagen

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening betreft het effect van indexering en overige toeslagen op de voorziening.

Rente

De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente bij een looptijd van 1 jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur van ultimo vorig boekjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuair berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Onder dit hoofd zijn de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten opgenomen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de actuariële kanssystemen.

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder dit hoofd opgenomen mutaties van de technische voorzieningen hebben betrekking op de toe- en afnamen van het aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen.

Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

Premies herverzekering

Herverzekering overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico

Ter dekking van de risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid heeft het fonds een stop-loss herverzekering gesloten bij Zwitserleven te Amstelveen.

Hierbij is voor elk contractjaar van 2023 tot en met 31 december 2027 een eigen behoud van toepassing ter grootte van 125% van de jaarlijkse herverzekeringspremie indien de risico's volledig op individuele basis zouden zijn herverzekerd. Voor het arbeidsongeschiktheidsrisico geldt een wachttijd van twee jaar.

TOELICHTING OP DE BALANS

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting op de balans

Activa

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	-	196.363	245.459	53	441.877
Aankopen	-	53.642	44.675	-	98.317
Verkopen	-	-9.097	-44.812	-	-53.909
Overige mutaties	-	-	-17.105	17	-17.088
Herwaardering	-	45.517	9.830	-	55.347
Totaal per 31 december 2024	-	286.425	238.047	70	524.543

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	-	162.459	205.485	-3.158	364.786
Aankopen	-	4.981	40.344	-	45.325
Verkopen	-	-4.535	-11.018	-	-15.553
Overige mutaties	-	-	-	3.211	3.211
Herwaardering	-	33.458	10.647	-	44.105
Totaal per 31 december 2023	-	196.363	245.458	53	441.876

Uitsplitsing actuele waarde naar waarderingsmethode

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Op basis van de verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar vier verschillende waarderingsniveaus:

- Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden.
- Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van onroerend goed in bezit van het fonds. Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.
- De netto contante waarde methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- Intrinsieke waarde: de marktwaarde ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers. Deze rapportages zijn door een onafhankelijke accountant gecontroleerd. Beleggingen waarvan de waardering op basis van de intrinsieke waarde plaatsvindt, zijn in de tabel opgenomen onder 'Andere methode'.

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum.

Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Op basis van de verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar vier verschillende waarderingsniveaus:

TOELICHTING OP DE BALANS

Overzicht ultimo 2024

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	-	-
Aandelen	-	-	-	286.425	286.425
Vastrentende waarden	-	-	-	238.047	238.047
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
	-	-	-	524.472	524.472

Overzicht ultimo 2023

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	-	-
Aandelen	-	-	-	196.363	196.363
Vastrentende waarden	-	-	-	245.459	245.459
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
	-	-	-	441.822	441.822

Het fonds heeft niet belegd in premie bijdragende ondernemingen en heeft geen beleggingen uitgeleend ('securities lending').

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Aandelenbeleggingsfondsen	286.425	196.363
Totaal per 31 december	286.425	196.363

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2024	31-12-2023
Hypotheekfondsen	47.371	44.517
Obligatiebeleggingsfondsen	190.676	200.942
Totaal per 31 december	238.047	245.459

Onder vastrentende waarden zijn eveneens de derivaten begrepen. Doel van deze derivaten is om de duration van de vastrentende waarden te verlengen.

Overige beleggingen

	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	3	3
Nog af te wikkelen transacties	66	50
Totaal per 31 december	70	53

TOELICHTING OP DE BALANS

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Specificatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen:

	31-12-2024	31-12-2023
Garantiecontracten met beleggingsdepot	166.728	162.730
Garantiecontracten zonder beleggingsdepot	12.766	12.896
	179.494	175.626
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen Zwitserleven	129	139
Totaal per 31 december	179.623	175.765

In de herverzekerde depots zijn de volgende beleggingen opgenomen:

	31-12-2024	31-12-2023
Aandelen	20.459	19.940
Vastrentende waarden	77.567	80.430
Beleggingvorderingen, -schulden en liq. middelen	612	602
Totaal per 31 december	98.638	100.971

De beleggingen zijn gewaardeerd conform de grondslagen van het herverzekeringscontract.

3. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op werkgevers (Premies)	5.466	5.454
Vordering op Aegon	395	997
Waardeoverdrachten	-1	-
Overige vorderingen	-	8
Totaal per 31 december	5.860	6.459

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Specificatie vorderingen / premiedebiteuren:

	31-12-2024	31-12-2023
Werkgevers nog te ontvangen premies	2.726	2.789
Nog te factureren premie	2.740	2.665
Totaal per 31 december	5.466	5.454

TOELICHTING OP DE BALANS

4. Overige activa

	31-12-2024	31-12-2023
Betaalrekening ABN AMRO	2.336	2.331
Stand per 31 december	2.336	2.331

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. ABN AMRO bank heeft bij S&P een lange termijn rating van A. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

TOELICHTING OP DE BALANS

Passiva

5. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Stichtings- kapitaal	Algemene reserve	Reserve algemene risico's	Totaal
Stand per 1 januari 2023	-	2.223	63.829	66.052
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	20.257	8.896	29.153
Totaal per 31 december 2023	-	22.480	72.725	95.205
Bestemming saldo van baten en lasten	-	7.197	28.031	35.228
Overige mutaties	-	-	-	-
Totaal per 31 december 2024	-	29.677	100.756	130.433

Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel resultaatbestemming 2024 is opgenomen in de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Solvabiliteit

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Pensioenvermogen	711.038	122,5	624.610	118,0
Af: Technische voorzieningen	580.604	100,0	529.404	100,0
Eigen vermogen	130.434	22,5	95.206	18,0
af: vereist eigen vermogen	100.756	17,4	72.725	13,7
Vrij vermogen	29.678	5,1	22.481	4,2
Minimaal vereist eigen vermogen	20.903	3,6	18.978	3,6
UFRDekkingsgraad		122,5%		118,0%
Beleidsdekkingsgraad		121,9%		118,4%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting Risicobeheer en derivaten.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100 in procenten.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden. Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

TOELICHTING OP DE BALANS

In 2024 heeft de dekkingsgraad zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling dekkingsgraad	31-12-2024	31-12-2023
Beginstand	118,0%	113,6%
Premie	0,5%	0,9%
Uitkeringen	0,4%	0,3%
Toeslagen / korting	-1,5%	-0,9%
Vervallen 3-maandsmiddeling in rentetermijnstruct.	0,0%	0,0%
Wijziging UFR	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-3,0%	-3,5%
Rendement	7,8%	7,2%
Wijziging actuariële grondslagen	0,8%	0,0%
Overig	-0,5%	0,3%
Eindstand	122,5%	118,0%

6. Technische voorzieningen voor risico fonds

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2024	31-12-2023
Voorziening pensioenverplichtingen	580.604	529.404
Totaal per 31 december	580.604	529.404

Mutatieoverzicht technische voorziening pensioenverplichtingen

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Stand per 1 januari 2024	353.778	175.626	529.404
Pensioenopbouw	25.352	-	25.352
Indexering en overige toeslagen	6.922	-	6.922
Rentetoevoeging	12.912	5.887	18.799
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-4.456	-7.186	-11.642
Wijziging marktrente	11.456	2.214	13.670
Wijziging actuariële grondslagen	-6.741	3.092	-3.649
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	155	-22	133
Overige mutaties	1.732	-117	1.615
Totaal per 31 december 2024	401.110	179.494	580.604

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Stand per 1 januari 2023	311.316	172.908	484.224
Pensioenopbouw	23.050	1	23.051
Indexering en overige toeslagen	3.804	-	3.804
Rentetoevoeging	10.743	5.445	16.188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-3.917	-7.083	-11.000
Wijziging marktrente	8.741	6.605	15.346
Wijziging actuariële grondslagen	2	-	2
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-164	-1.419	-1.583
Overige mutaties	203	-831	-628
Totaal per 31 december 2023	353.778	175.626	529.404

TOELICHTING OP DE BALANS

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Aantallen	Voorziening	Aantallen	Voorziening
Actieve deelnemers	3.381	238.207	3.377	213.788
Gewezen deelnemers	5.871	177.922	5.693	162.612
Pensioengerechtigden	2.639	145.435	2.571	135.843
Overigen	-	19.040	-	17.161
Totaal per 31 december	11.891	580.604	11.641	529.404

7. Overige voorzieningen

Spaarfonds gemoedsbezwaarden

	31-12-2024	31-12-2023
Beginsaldo	301	294
Rendement	18	7
Eindsaldo	319	301

Voorziening toekomstige administratiekosten slapers VUT Graan

	31-12-2024	31-12-2023
Beginsaldo	244	316
onttrekking administratiekosten	-72	-72
Eindsaldo	172	244

8. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Pensioenen	217	204
Te betalen kosten	83	262
Te betalen RC Aegon	-	-
Handelscrediteuren	552	650
Nog te betalen kosten vermogensbeheer	-40	-
Waardeoverdrachten	20	159
Totaal per 31 december	832	1.275

Specificatie pensioenen

	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitontvangen premie	-	-
Belasting en sociale lasten	217	204
Totaal per 31 december	217	204

TOELICHTING OP DE BALANS

Specificatie te betalen kosten

	31-12-2024	31-12-2023
Advies en controle	76	72
Overige kosten	7	190
	83	262

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risico-informatie aan. Met betrekking tot de kwantitatieve informatie is uitgegaan van het doorkijkprincipe, de informatie sluit hierdoor mogelijk niet aan op de jaarrekening. Het doorkijkprincipe geeft echter een beter inzicht in de risico's van het fonds. Indien de vergelijkende cijfers op basis van doorkijkprincipe zijn aangeleverd door de vermogensbeheerders zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2024	31-12-2023
Technische voorzieningen	580.604	529.404
Buffers:		
S1 Renterisico	16.168	16.781
S2 Risico zakelijke waarden	86.339	56.093
S3 Valutarisico	7.498	6.127
S5 Kredietrisico	9.935	11.510
S6 Verzekeringstechnische risico	13.345	11.739
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie-effect	-32.529	-29.525
Totaal S vereiste buffers	100.756	72.725
Vereist vermogen (artikel 132- Pensioenwet)	681.360	602.129
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	711.038	624.471
Tekort / surplus	29.678	22.341

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagbeleid.

TOELICHTING OP DE BALANS

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-) risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het renterisico, prijs(koers)risico en het valutarisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen zoals vastgelegd in het beleggingsplan. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door vermogensbeheerders in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

S1 Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden (exclusief deposito's) en de Renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden (exclusief deposito's) en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

Het fonds heeft een vaste renteafdekking, waarbij een deel van het renterisico wordt afgedekt. Per einde boekjaar 2023 bedroeg het niveau van de strategische renteafdekking 60% in het vrij vermogen depot en 100% afdekking in het herverzekerd depot. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2024		31-12-2023	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden in eigen beheer (excl. derivaten)	184.253	6,3	186.895	6,4
Duration van de vastrentende waarden in eigen beheer (incl. derivaten)	238.047	25,0	245.459	21,1
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	580.604	23,4	529.404	20,5

Op balansdatum is de duration van de vastrentende waarden (exclusief derivaten) aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad zal dalen.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd ≤ 1 jaar	-106.484	-19,1%	40.500	16,2%
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	-21.307	-3,8%	-118.215	-47,2%
Resterende looptijd ≥ 5 jaar	686.416	122,9%	328.275	131,0%
Saldo	558.624	100,0%	250.560	100,0%

In bovenstaand overzicht van de resterende looptijden van vastrentende waarden is rekening gehouden met het effect van renteswaps. Met een renteswap wordt doorgaans een korte rente geruild voor een lange rente om renterisico van de pensioenverplichtingen af te dekken. De getoonde bedragen zijn gebaseerd op basis van doorkijk ("look through") informatie.

TOELICHTING OP DE BALANS

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Voor de diversificatie inzake het soort belegging (zakelijke waarde, vastrentend en dergelijke) verwijzen wij naar de toelichting op de balans, punt 1: beleggingen voor risico fonds. Tevens verwijzen wij naar de diverse overige tabellen in deze risicoparaagraaf waarin wordt aangegeven hoe de beleggingsportefeuille is gediversifieerd naar sector en regio.

S3 Valutarisico

Valutarisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van de waarde van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het totaalbedrag dat niet in euro's is belegd bedraagt ultimo 2024 circa 44% (2023: 44%) van de beleggingsportefeuille. De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	31-12-2024			31-12-2023		
	Voor afdekking	Valuta derivaten	Netto positie (na)	Voor afdekking	Valuta derivaten	Netto positie (na)
Euro	270.029	209.205	479.234	252.361	151.358	403.719
USD	222.735	-190.606	32.130	145.172	-133.865	11.307
GBP	8.483	-8.676	-193	5.882	-7.034	-1.151
JPY	14.393	-13.689	705	11.115	-10.561	554
Overig	46.749	-	46.749	35.050	287	35.338
Saldo	562.389	-3.765	558.624	449.581	186	449.767

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC) derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

TOELICHTING OP DE BALANS

Specificatie van de beleggingen naar sector:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Overheidsinstellingen	112.869	21,5%	110.809	25,1%
Financiële instellingen	132.159	25,2%	106.329	24,1%
Handel- en industriële bedrijven	25.708	4,9%	17.386	3,9%
Nutsbedrijven	7.718	1,5%	7.492	1,7%
Vastgoed	6.053	1,2%	4.774	1,1%
Consumentengoederen	76.615	14,6%	65.556	14,8%
Telecommunicatie	4.451	0,8%	3.070	0,7%
Informatietechnologie	82.501	15,7%	48.138	10,9%
Andere instellingen	76.401	14,6%	78.270	17,7%
Saldo	524.475	100,0%	441.825	100,0%

Specificatie van de beleggingen naar regio:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
Verenigde Staten	217.602	41,5%	144.387	32,7%
Nederland	67.763	12,9%	62.645	14,2%
Duitsland	59.048	11,3%	50.109	11,3%
Frankrijk	50.264	9,6%	46.499	10,5%
Japan	15.763	3,0%	11.570	2,6%
Zwitserland	7.068	1,3%	6.080	1,4%
België	10.445	2,0%	12.882	2,9%
Oostenrijk	-	-	6.264	1,4%
Overige Landen	96.523	18,4%	101.389	22,9%
Totaal per 31 december	524.475	100,0%	441.825	100,0%

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2024		31-12-2023	
		%		%
AAA	63.056	27,6%	53.565	24,0%
AA	98.667	43,3%	95.692	42,9%
A	33.016	14,5%	29.961	13,4%
BBB	33.366	14,6%	32.921	14,8%
Lagererating	-	-	10.759	4,8%
Totaal per 31 december	228.105	100,0%	222.898	100,0%

S6 Verzekeringstechnisch risico (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG 2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het Langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve").

TOELICHTING OP DE BALANS

Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagverleningsrisico (actuariële risico's)

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om toekomstige toeslagen te kunnen toekennen. De toeslagen worden derhalve gefinancierd uit de groei van het vermogen ten opzichte van de verplichtingen, overeenkomend met variant B uit de Beleidsregel toeslagenmatrix.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden vermeld: S6 Verzekeringstechnisch risico (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Dit betreft de volgende posten:

	31-12-2024	31-12-2023
Frankrijk	31.987	30.059
Duitsland	46.740	40.590
Nederland (Aegon N.V., met name hypotheek)	16.217	11.488
Belgie	-	10.874
Apple Inc	15.691	9.474
Microsoft Corporation	12.266	-
NVIDIA Corporation	13.575	-

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuilles in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sector gebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

TOELICHTING OP DE BALANS

Diversificatievoordeel

Het diversificatievoordeel ontstaat doordat als gevolg van de zogenaamde wortelformule het totaal vereist eigen vermogen (S) lager is dan de som van de afzonderlijk per onderdeel berekende benodigde buffers (S1 tot en met S6).

Kredietrisico herverzekeringscontracten

Met ingang van 1 februari 2011 is het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (Besluit FTK) gewijzigd voor herverzekerde pensioenfondsen. De wijziging van het Besluit FTK houdt in dat (gedeeltelijk) herverzekerde pensioenfondsen geen rekening hoeven te houden met het kredietrisico op de herverzekeraar bij de berekening van:

- Het vereist eigen vermogen;
- De waarde van de vordering van het pensioenfonds op de (her)verzekeraar. Deze vordering hoeft dus niet te worden verlaagd vanwege het kredietrisico van de (her)verzekeraar. De credit rating van Aegon Levensverzekering N.V. per 31 december 2024 is A (Standard & Poor's).

S10 Actief beheerrisico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuille. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van de tracking error. Ook de kosten die gemaakt worden voor het uitvoeren van het actief beheer worden meegenomen. Het actieve risico wordt nu bepaald als afzonderlijke risicofactor en niet meer toegerekend aan de afzonderlijke beleggingscategorieën. Er wordt hierbij alleen rekening gehouden met het actieve beheer in beursgenoteerde aandelen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Uitbesteding pensioenbeheer en vermogensbeheer

Het pensioenbeheer is uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering en het vermogensbeheer voor beleggingen risico fonds is uitbesteed aan Aegon Investment Management.

Herverzekering

Het fonds heeft voor de volgende risico's een herverzekeringsdekking afgesloten:

Herverzekering van arbeidsongeschiktheid en overlijdensrisico.

Per 1 januari 2016 is een stop-loss contract voor het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico gesloten met Zwitserleven; dit is per 31 december 2022 beëindigd en er is een nieuw contract afgesloten voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2027. Het jaarlijks eigen behoud is 125% van de premie voor volledige herverzekering.

Toekomstige overrente garantiecontracten

Van de verplichtingen van MPF worden alleen de opgebouwde aanspraken vanaf 1 januari 2006 volledig in eigen beheer aangehouden. Dit betekent dat ter dekking van deze verplichtingen beleggingen in het vrije depot worden aangehouden.

De overige verplichtingen van het fonds (opgebouwd tot en met 31 december 2005) zijn via garantiecontracten herverzekerd bij AEGON Levensverzekering NV. Onderdeel van deze herverzekering is het gesepareerde beleggingsdepot. Indien gedurende enig boekjaar de beleggingsopbrengsten van deze beide beleggingsdepots hoger is dan de benodigde toevoeging aan de verplichtingen (benodigde interest), wordt het meerdere (overrente) als winstdeling op interest aan het fonds uitgekeerd. Indien de beleggingsopbrengsten lager zijn dan de benodigde interest, dan vindt geen uitkering van winstdeling op interest plaats, maar wordt het tekort binnen het betrokken beleggingsdepot geactiveerd (negatieve overrente). Overrente, voorwaardelijk beschikbaar voor MPF in de toekomst wordt in die situatie eerst gebruikt om de geactiveerde negatieve overrente uit voorafgaande boekjaren te compenseren. Ultimo boekjaar 2024 is sprake van een geactiveerde negatieve overrente van € 9,2 miljoen.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Het MPF beoogt per 1 januari 2027 te starten met de nieuwe pensioenregeling. Dit besluit is genomen in de bestuursvergadering van 31 maart 2025. Het verplaatsen van de transitiedatum geeft MPF en alle betrokken stakeholders meer ruimte om de benodigde stappen zorgvuldig te doorlopen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Toelichting op de staat van baten en lasten

9. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2024	2023
Werkgevers- en werknemersgedeelte	33.239	31.735
	33.239	31.735
	2024	2023
Kostendekkende premie	33.455	30.303
Gedempte kostendekkende premie	26.880	30.503
Feitelijke premie	33.239	31.735

De premie is gedempt op basis van het verwacht rendement. Het verwacht rendement op vastrentende waarden wordt vastgesteld op basis van de renterijnsstructuur die DNB heeft gepubliceerd per 30 september 2020 en vervolgens vaststaat voor de periode 2021-2025. Voor het verwacht rendement op zakelijke waarden is uitgegaan van 5,6% na kosten. Dit rendement is gelijk aan het maximaal toegestane rendement, zoals vastgelegd in artikel 23a eerste lid van het Besluit Financieel Toetsingskader pensioenfondsen.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenopbouw	27.553	24.948
Opslag voor pensioenuitvoeringskosten	690	629
Opslag voor instandhouden vereiste vermogen	5.212	4.726
	33.455	30.303

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenopbouw	12.926	15.926
Opslag voor pensioenuitvoeringskosten	3.249	2.972
Opslag voor instandhouden vereiste vermogen	2.731	3.357
Inkoop voorwaardelijke aanspraken	7.974	8.248
	26.880	30.503

10. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Transactiekosten	Totaal
2024					
Vastgoedbeleggingen	19	-	-20	1	-
Aandelen	865	45.517	-930	65	45.517
Vastrentende waarden	979	11.158	-1.254	244	11.127
Overige beleggingen	428	-	-523	85	-10
Toegerekende kosten*	-	-	-103	-	-103
Totaal	2.291	56.675	-2.830	395	56.531

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Transactiekosten	Totaal
2023					
Vastgoedbeleggingen	14	-	-14	-	0
Aandelen	-	34.015	-565	8	33.458
Vastrentende waarden	732	13.399	-656	-234	13.241
Overige beleggingen	302	-	-304	-8	-10
Toegerekende kosten*	-	-	-150	-	-150
Totaal	1.049	47.414	-1.689	-234	46.540

* Een deel van de pensioenuitvoeringskosten ad € 112 (2023: € 91) wordt toegerekend aan de vermogensbeheerkosten. Naast een deel aan overige beleggingskosten wordt een deel van de door Aegon in rekening gebrachte beheerfee ad € 392 (2023: €329) gecrediteerd aan het fonds.

11. Uitkeringen en winstaandeel uit hoofde van herverzekering

	2024	2023
Uitkeringen uit hoofde van herverzekering	15	23
Vergoede uitkeringen u.h.v. garantiecontract	7.302	8.082
Totaal	7.317	8.105

Onder de 'vergoede uitkeringen uit hoofde van garantiecontract' is een intrestresultaat van € 35 (2023: - € 117) inbegrepen.

12. Overige baten

	2024	2023
Overig	8	48
Totaal	8	48

13. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	8.862	8.397
Partnerpensioen	2.212	2.075
Wezenpensioen	47	38
Afkopen	145	133
Totaal	11.266	10.643

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 592,51 (x € 1,00) (2023: € 594,89 (x € 1,00) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

14. Pensioenuitvoeringskosten

	2024	2023
Bestuurskosten	494	430
Administratiekostenvergoeding	1.510	1.589
Controle en advies Actuaris	297	179
Kosten adviseurs	139	127
Contributies en bijdragen	80	97
Accountantskosten	86	107
Projectkosten	585	297
Overige kosten	37	21
Totaal	3.230	2.847

Honoraria accountant

	2024	2023
Controle van de jaarrekening	75	72
Andere controlewerkzaamheden	11	35
	86	107

2024	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	75	-	75
	75	-	75

2023	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	72	-	72
	72	-	72

De accountantskosten 2023 zijn opgenomen conform de opdrachtbrief van EY Accountants B.V..

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2024 als 2023 uitgevoerd door EY Accountants B.V.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het MPF in het boekjaar geen dwangsom is opgelegd;
- het MPF in het boekjaar 2024 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2024 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Personeelsleden

Het fonds heeft zowel in 2024 als in 2023 geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Appel Pensioenuitvoering dan wel Aegon IM.

Beloning bestuurders

De beloning aan bestuurders bedraagt € 280 (2023: 245). De bestuursleden ontvangen een vaste vergoeding.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

15. Mutatie technische voorziening pensioenverplichtingen

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Stand per 1 januari 2024	353.778	175.626	529.404
Pensioenopbouw	25.352		25.352
Indexering en overige toeslagen	6.921		6.921
Rentetoevoeging	12.912	5.887	18.799
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-4.456	-7.186	-11.642
Wijziging marktrente	11.457	2.214	13.671
Wijziging actuariële grondslagen en methoden	-6.741	3.092	-3.649
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	155	-22	133
Overige mutaties	1.732	-117	1.615
Totale mutatie technische voorziening	47.332	3.868	51.200
Totaal per 31 december 2024	401.110	179.494	580.604

	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Stand per 1 januari 2023	311.316	172.908	484.224
Pensioenopbouw	23.050	1	23.051
Indexering en overige toeslagen	3.804	-	3.804
Rentetoevoeging	10.743	5.445	16.188
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-3.917	-7.083	-11.000
Wijziging marktrente	8.741	6.605	15.346
Wijziging actuariële grondslagen	2		2
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-164	-1.419	-1.583
Overige mutaties	203	-831	-628
Totale mutatie technische voorziening	42.462	2.718	45.180
Totaal per 31 december 2023	353.778	175.626	529.404

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Op grond van de financiële positie van het fonds heeft het bestuur besloten een toeslag van 1,22% te verlenen per 1 januari 2025. Als gevolg hiervan is de voorziening met 6.900 toegenomen.

Rente

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 3,439% (2023: 3,264%), zijnde € 18.799 (2023: € 16.188). Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaars rente uit de rentetermijnstructuur per begin van het boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

Pensioenuitkeringen en afkopen

In de voorziening pensioenverplichtingen zijn de actuariel verwachte uitkeringen opgenomen gedurende het boekjaar. Onder deze post is de verwachte vrijval uit de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van het doen van uitkeringen verantwoord.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële grondslagen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

2024	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Resultaat op kanssystemen:			
Resultaat op sterfte	-379	101	-278
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-1.387	-	-1.387
Resultaat op mutaties	36	13	49
Resultaat op overige technische grondslagen	13	3	16
	-1.717	117	-1.600

2023	Eigen beheer	Herverzekerd	Totaal
Resultaat op kanssystemen:			
Resultaat op sterfte	-22	623	601
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-4	-	-4
Resultaat op mutaties	-179	203	24
Resultaat op overige technische grondslagen	24	5	29
	-181	831	650

16. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2024	2023
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorziening	-3.868	-2.719
Mutatie herverzekering Zwitserleven	10	17
	-3.858	-2.701

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

17. Mutatie overige voorzieningen

	2024	2023
Spaarfonds Gemoedsbezwaarden	18	7
Voorziening toekomstige administratiekosten slapers VUT Graan	-72	-72
	-54	-65

18. Saldo overdracht van rechten

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-438	-1.730
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	812	1.930
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	374	200
Uitgaande waardeoverdrachten ind. kasstroom	446	3.027
Onttrekking voorziening pensioenverplichtingen	-656	-2.051
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	-210	976
Totaal	164	1.176

	2024	2023
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	812	1.930
Onttrekking voorziening pensioenverplichtingen	-656	-2.051
Saldo waardeoverdrachten	156	-121

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-438	-1.730
Uitgaande waardeoverdrachten ind. kasstroom	446	3.027
Saldo waardeoverdrachten	8	1.297

19. Herverzekeringen

	2024	2023
Premies herverzekering overlijdensrisico	74	73
	74	73

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

20. Overige lasten

	2024	2023
Overige lasten	-	-
Totaal	-	-

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel resultaatbestemming 2024 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van MPF heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld op 27 juni 2025.

Rijswijk, 27 juni 2025

Het Bestuur

De heer R. Hagendijk, werkgeversvoorzitter

De heer R. Barnhoorn, werknemersvoorzitter

OVERIGE GEGEVENS

Opdracht

Door Stichting Molenaarspensioenfonds te Amsterdam is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van , zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 7.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 350.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen. Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat

de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Molenaarspensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 27 juni 2025

drs. Gerry Koning AAG FRM
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

ACCOUNTANTSVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Molenaarspensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2024 van Stichting Molenaarspensioenfonds te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Molenaarspensioenfonds per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie *Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Molenaarspensioenfonds (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Molenaarspensioenfonds voert als bedrijfstakpensioenfonds de pensioenregeling uit voor werknemers in de graanbewerkende en -verwerkende industrie. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners, zijnde Aegon Asset Management en Appel Pensioenuitvoering. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de

ACCOUNTANTSVERKLARING

controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 7,0 miljoen (2023: € 6,2 miljoen)
Toegepaste benchmark	1% van het pensioenvermogen per 31 december 2024, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en het stichtingskapitaal en reserves (2023: 1% van het pensioenvermogen).
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 350.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de risicoparagraaf van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht bij de grondslagen voor waardering van activa en passiva en in de toelichting op de balans onder (6), waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording in aanvulling op het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie(s)) en de raad van toezicht.

Uit het door ons geïdentificeerde frauderisico, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 *Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen*, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad

Risico

De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft.

De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting (5) Stichtingskapitaal en reserves van de jaarrekening.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2024 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariel rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betrof specifieke key item: de toegezegde indexatie evenals de aanpassing van de fondsspecifieke ervaringssterfte, de gehuwdheidsfrequentie en de meest recente AG-prognosetafel A2024. • Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de technische voorzieningen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen voor risico pensioenfonds zonder genoteerde marktprijzen

Risico	De beleggingen voor risico pensioenfonds zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Beleggen voor risico van het pensioenfonds vindt plaats middels participaties in beleggingsfondsen. Deze beleggingen worden gewaardeerd op basis van een andere geschikte methode, zijnde de intrinsieke waarde per participatie. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen kennen inherente waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers. In onze risico-inschatting houden wij rekening met het feit dat de onderliggende beleggingen van de aandelen- en obligatiefondsen veelal genoteerde marktprijzen als basis van waardering kennen, hetgeen de schattingsonzekerheid verlaagt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen voor risico pensioenfonds beschreven bij de grondslagen voor waardering van activa en passiva en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans onder (1) Beleggingen voor risico
---------------	---

ACCOUNTANTSVERKLARING

	pensioenfonds. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2024 € 524 miljoen is belegd in (niet)-beursgenoteerde fondsen. Dit betref 100% van de totale beleggingen voor risico pensioenfonds. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.
Onze controleaanpak	Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen voor risico pensioenfonds, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen voor risico pensioenfonds, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen voor risico pensioenfonds verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen en -methode geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds per 31 december 2024. Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de participaties in beleggingsfondsen waarvoor een actieve markt bestaat, bestonden onder andere uit het afstemmen van de waardering met minimaal één (onafhankelijke) prijsbron. Voor beleggingsfondsen is er sprake van een actieve markt als de intrinsieke waarde dagelijks wordt gepubliceerd en deze intrinsieke waarde de basis is voor dagelijkse toe- en uittreding tot het beleggingsfonds door beleggers. Voor participaties in andere beleggingsfondsen, inclusief de beleggingsfondsen waarvoor wij niet zelfstandig kunnen vaststellen dat er sprake is van een actieve markt, hebben wij de waardering geverifieerd met gecontroleerde jaarrekeningen of een andere gecontroleerde opgave 2024 van deze beleggingsfondsen. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen voor risico pensioenfonds geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen voor risico pensioenfonds zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2024 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente
--------	--

ACCOUNTANTSVERKLARING

	informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, gebaseerd op inkomensniveau. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in hoofdstuk Toelichting op de grondslagen en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans onder 6. Technische voorzieningen voor risico fonds van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door aanpassing van de fondsspecifieke ervaringssterfte en de gehuwdheidsfrequentie en de toepassing van de AG prognosetafel 2024. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 3,6 miljoen lager uitgekomen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.
Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2024: • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.

ACCOUNTANTSVERKLARING

	Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2024 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie: met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 27 juni 2025

EY Accountants B.V.

w.g. drs. J. Slager RA

CODE PENSIOENFONDSEN

Verantwoording Code Pensioenfondsen, februari 2025

Code Pensioenfondsen 2024	Naleving per 31-12-2024	Nadere toelichting
1. (oud 3) Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	Ja	Het bestuur heeft een missie, visie en strategie geformuleerd en vastgelegd in de Abtn. Het MPF rapporteert over de missie, visie en strategie in het bestuursverslag. Periodiek wordt de missie, visie en strategie geëvalueerd. De strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten worden door het bestuur betrokken bij het bepalen van de strategie voor de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur betreft de voorkeuren en belangen van de deelnemers bij haar besluitvorming, onder meer door de uitkomsten van het RPO in de besluitvorming te betrekken.
2. (oud 7 en 62) Het pensioenfonds heeft, rekening houdend met de voorkeuren en belangen van belanghebbenden, een beleggingsbeleid waarvan milieu- en klimaat- alsmede sociale en governance factoren een uitdrukkelijk en kenbaar onderdeel zijn. Het pensioenfonds houdt op een proportionele wijze rekening met mogelijke langetermijneffecten van het beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingsbeslissingen.	Ja	Het MPF heeft een MVB beleid geformuleerd. Dit is onderdeel van de jaarlijkse IPS. Er is geen specifiek beleid met betrekking tot duurzaamheidsrisico's. Het MPF belegt vooral passief via fondsen en heeft dus geen invloed op de keuzes maar laat het wel meewegen bij het kiezen van een beleggingsfonds. Het MPF houdt daarbij rekening met het belang van de deelnemers. ESG is een integraal onderdeel van de besluitvorming
3. (oud 1) Het pensioenfonds voert de pensioenregeling naar beste vermogen uit op basis van een evenwichtige afweging van belangen en is transparant in hoe deze afweging plaatsvindt.	Ja	Het MPF voert de pensioenregeling naar beste vermogen uit met een evenwichtige afweging van belangen. Het bestuur is transparant over de belangenafwegingen die worden gemaakt.
4. (nieuw) Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover in het bestuursverslag.	Ja	Het bestuur probeert actief in verbinding te staan met belanghebbenden. Het VO representeert de belanghebbenden van het fonds. Met het VO voert het bestuur regelmatig overleg. In voorkomende gevallen worden e-mails van (gewezen) deelnemers of gepensioneerden of individuele gevallen voorgelegd aan een bestuurslid en rechtstreeks door het bestuurslid opgepakt door middel van e-mail of telefoon. Daarnaast vindt een RPO plaats waarvan de uitkomsten de voorkeuren van de belanghebbenden representeren. De voorkeuren worden meegenomen bij het bepalen van de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds.

CODE PENSIOENFONDSEN

		Het pensioenfonds onderzoekt het organiseren van relevante deelnemersbijeenkomsten in afstemming met de pensioenuitvoerder.
5. (nieuw) Het pensioenfonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het pensioenfonds evalueert periodiek de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij.	Ja	Het MPF heeft een beleid keuzebegeleiding en biedt individuele keuzebegeleiding aan. In de strategische jaarkalender is opgenomen dat het beleid jaarlijks wordt geëvalueerd.
6. (oud 2) Het pensioenfonds heeft een visie op de kwaliteit van de uitvoering van de pensioenregeling en het daarbij behorende kostenniveau. Het pensioenfonds monitort de kwaliteit en kosten van uitvoering en evalueert deze jaarlijks.	Ja	De pensioenadministratie en -uitkeringen worden uitgevoerd door een professionele en deskundige uitvoeringsorganisatie. Ieder kwartaal wordt de uitvoering van de pensioenregeling op operationeel en tactisch niveau op basis van de SLA gemonitord. Eénmaal per jaar vindt monitoring op strategisch niveau plaats. Elk jaar wordt een benchmark uitgevoerd door een externe partij die de kosten van uitvoering zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin in kaart brengt en hierover verslag uitbrengt aan het bestuur. Waar nodig stuurt het bestuur bij.
7. (oud 11 en 12) Het pensioenfonds legt in zijn uitbestedingsbeleid vast wanneer en onder welke voorwaarden het pensioenfonds besluit tot (onder)uitbesteding van taken of werkzaamheden. Bij uitbesteding van taken of werkzaamheden neemt het pensioenfonds adequate maatregelen in de overeenkomst op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft en/of schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	Ja	Het MPF heeft een uitbestedingsbeleid. Hierin zijn de voorwaarden vastgelegd waaronder het pensioenfonds besluit tot (onder) uitbesteding van taken en/of werkzaamheden. Indien onvoldoende wordt gepresteerd in de uitvoering wordt actie ondernomen. Wanneer dit nodig is worden incidenten gemeld aan de toezichthoudende organen. Het uitbestedingsbeleid is onverkort van toepassing op onderuitbesteding. Daarnaast worden relevante zaken vastgelegd in de overeenkomsten met de uitbestedingspartijen/externe partijen waarbij diensten worden afgenomen.
8. (oud 4) Het bestuur legt duidelijk vast op grond van welke overwegingen een besluit is genomen, wat de relatie is met de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en op welke wijze het bestuur de overige organen van het pensioenfonds betreft of heeft betrokken.	Ja	De overwegingen die aan besluiten ten grondslag liggen worden duidelijk vastgelegd in beslisdocumenten, onderliggende notities en in de notulen. Indien relevant worden adviezen en overwegingen van de overige fondsorganen/commissies/sleutelfunctiehouders daarin meegenomen. Daarnaast wordt een actie en besluitenlijst bijgehouden. Er vindt op reguliere basis overleg plaats tussen bestuur, RvT en VO. Op ad hoc basis vindt overleg/afstemming plaats tussen de fondsorganen over onderwerpen/te nemen besluiten die niet kunnen wachten totdat een regulier overleg plaatsvindt.

CODE PENSIOENFONDSEN

9. (oud 50) Het bestuur weegt de aanbevelingen van het intern toezicht en andere organen zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	Ja	Het Bestuur weegt de aanbevelingen van de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en de sleutelfunctie(s) zorgvuldig. Eventuele afwijkingen worden gemotiveerd.
10. (nieuw) Het bestuur legt vast wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft. Wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft, legt het bestuur vast hoe het bestuur dit oordeel heeft gewogen en betrokken in zijn besluiten.	Ja	Het bestuur betreft het oordeel van de sleutelfunctiehouders in besluiten en legt in besluitvormingsdocumenten en notulen vast hoe dit oordeel is gewogen en betrokken in een besluit. In beslisdocumenten is een aparte alinea opgenomen voor het oordeel van de sleutelfunctiehouder.
11. (oud 3) Het bestuur legt zijn beleid op strategische aandachtsgebieden schriftelijk vast en zorgt voor een gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt waar nodig bij.	Ja	De door het bestuur opgestelde missie, visie en strategie zijn vastgelegd in de Abtn. Deze zijn ook opgenomen in het jaarverslag. Daarnaast is een jaarkalender vastgesteld met de in het bestuur te behandelen onderwerpen en is er een overzicht van de periodiek te evalueren c.q. te updaten fondsdocumenten. De effectiviteit van het beleid wordt periodiek getoetst/geëvalueerd in de vergaderingen van de diverse commissies en de bestuursvergaderingen. Waar nodig wordt door het bestuur bijgestuurd.
12. (oud 10) Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Daarbij betreft het bestuur de taak- en rolverdeling van bestuur, bestuurlijke commissies en sleutelfunctiehouders.	Ja	Taken en rollen van bestuur, commissies en sleutelfuncties zijn vastgelegd in reglementen en fondsdocumenten, waaronder in de Abtn en bijlagen.
13. (oud 23) Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is het eerste aanspreekpunt en is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	Ja	Het bestuur evalueert jaarlijks haar eigen functioneren. De voorzitter is het eerste aanspreekpunt/eerste verantwoordelijke. Voor alle bestuurders is er ruimte voor eigen inbreng/het delen van perspectieven.
14. (oud 25) Elk bestuurslid heeft stemrecht.	Ja	Elke bestuurder heeft stemrecht. Dit ligt vast in de statuten van het pensioenfonds.
15. (oud 58, 60, 64 en 65) Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur informeert de belanghebbenden in ieder geval over: - de missie, visie en strategie; - de naleving van deze Code en de interne gedragscode; - de evaluatie van het functioneren van het bestuur; - de afhandeling van klachten en geschillen en de wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In het jaarverslag zijn opgenomen: - missie, visie en strategie, - naleving van de Code en de interne gedragscode - zelfevaluatie bestuur - afhandeling van klachten en geschillen en, indien van toepassing, eventuele wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website. Een verkort jaarverslag wordt tevens gepubliceerd op de website.

CODE PENSIOENFONDSEN

		Missie, visie, strategie en interne gedragscode zijn tevens terug te vinden in de Abtn. Ook deze wordt gepubliceerd op de website van het pensioenfonds.
16. (oud 8 en 9) Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Het bestuur zorgt ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is en dat er een noodprocedure beschikbaar is om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.	Ja	Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarbij risicobewustzijn een vanzelfsprekendheid is. Bij ieder (voorgenomen) besluit besteedt het bestuur aandacht aan mogelijke risico's en weegt het deze mee. Het MPF heeft een IRM-beleid en heeft noodprocedures ingeregeld in een crisisplan waarin is opgenomen hoe in noodsituaties gehandeld dient te worden. Daarnaast heeft het fonds een incidentenbeleid die beschrijft hoe snel en adequaat kan worden gehandeld bij incidenten.
17. (oud 47) Het intern toezicht legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. Deze visie omvat tenminste de volgende elementen: - de doelstelling van het intern toezicht; - de rol, rolinvulling en de werkwijze van het intern toezicht; - de interactie tussen intern toezicht en bestuur; - de interactie tussen intern toezicht en de diverse sleutelfunctiehouders; - de interactie tussen intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.	Ja	De RvT heeft een toezichtplan opgesteld. Hierin is opgenomen dat de RvT tot taak heeft toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het VO en in het jaarverslag. De RvT staat het bestuur met raad terzijde. Het toezichtplan wordt door de RvT besproken met het bestuur. Het toezichtplan wordt jaarlijks binnen de RvT geagendeerd en bijgewerkt, mede aan de hand van de uitkomsten van de zelfevaluatie van de RvT.
18. (nieuw) Het intern toezicht legt vast hoe het intern toezicht het functioneren van het bestuur toetst, wat daarbij het normenkader is, wat het intern toezicht daarvoor nodig heeft, over welke onderwerpen het intern toezicht zich in een specifieke periode een oordeel wenst te vormen en waarover het in gesprek wil met bestuur en verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.	Ja	De RvT conformeert zich aan de Code en werkt met een toezichtplan dat jaarlijks door de RvT wordt opgesteld. Bij het uitoefenen van zijn taak gebruikt de RvT een normenkader. Aan de hand van het toezichtplan bepaalt de RvT wat wordt besproken met het bestuur en het VO. Het toezichtplan wordt jaarlijks binnen de RvT geagendeerd en besproken met het bestuur en het VO.
19. (oud 46) Het intern toezicht is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich ernaar.	Ja	De RvT draagt bij aan een effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder.
20. (oud 49) Het intern toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	Ja	Periodiek vinden er overlegvergaderingen plaats tussen de RvT en het bestuur. Tussentijds vindt ad hoc overleg plaats indien nodig.

CODE PENSIOENFONDSEN

21. (oud 48) Het intern toezicht stelt zich onafhankelijk op ten opzichte van andere toezichthouders, overige fondsorganen en van welk ander belang dan ook en kan kritisch opereren.	Ja	De onafhankelijkheid van de RvT ten opzichte van anderen is vastgelegd/geborgd in de statuten van het fonds.
22. (oud 56) Het bestuur draagt de accountant en actuaris die controle uitvoert c.q. certificeert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle c.q. certificering. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit een zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	Ja	Het bestuur draagt de accountant die controle uitvoert geen andere werkzaamheden op dan de jaarcontrole. Indien de actuaris andere werkzaamheden uitvoert dan controle, gebeurt dit door middel van een afzonderlijke opdracht. Daarbij overweegt het bestuur of er geen bijzonderheden zijn waardoor het bestuur van deze eventuele opdracht af wil zien.
23. (oud 57) Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan van de uitkomst op de hoogte.	Ja	Het Bestuur beoordeelt jaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris. Het VO en de RvT kunnen kennis nemen van de uitkomsten.
24. (oud 5) Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het voor de toekomst maakt. Het bestuur maakt daarbij inzichtelijk hoe het de verschillende belangen heeft afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.	Ja	De interne verantwoording is vastgelegd in de notulen/en beslisdocumenten. Daarbij wordt inzicht gegeven in de belangenafwegingen die hebben plaatsgevonden en de risico's die worden erkend en hoe dit van invloed is geweest op de besluitvorming. Externe verantwoording vindt plaats in het jaarverslag.
25. (oud 55) Het bestuur gaat met het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan bij het afleggen van verantwoording in gesprek.	Ja	Het bestuur gaat met het VO, bij het afleggen van verantwoording, in gesprek tijdens de overlegvergaderingen met het VO, waaronder bij het vaststellen van het jaarverslag. Hierbij komt ook het algemeen oordeel van het VO aan de orde over het handelen van het bestuur en het door het bestuur gevoerde beleid in het afgelopen jaar.
26. (nieuw) Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	Ja	De RvT legt in het bestuursverslag verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen. Deze worden besproken met het bestuur.
27. (nieuw) Het intern toezicht is aanspreekbaar op de wijze waarop het toezicht houdt en is bereid in gesprek te gaan over de wijze waarop het toezicht is uitgevoerd en hoe daarover is gerapporteerd.	Ja	De RvT is te allen tijde aanspreekbaar op de wijze waarop het toezicht houdt. Het voert regelmatig overleg met het bestuur over de wijze waarop het toezicht is uitgevoerd en hoe daarover is gerapporteerd.

CODE PENSIOENFONDSEN

28. (nieuw) Het verantwoordingsorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het verantwoordingsorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het verantwoordingsorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Het verantwoordingsorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	Ja	Het VO maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen. Het VO geeft in het jaarverslag van het fonds een oordeel over het handelen van het bestuur en oefent haar adviesrecht uit. Daarbij houdt het VO rekening met (de belangen van) alle belanghebbenden.
29. (nieuw) Het verantwoordingsorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	Ja	Het VO neemt de evenwichtige belangenafweging mee in zijn oordeel over het handelen van het bestuur.
30. (oud 51) Het belanghebbendenorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het belanghebbendenorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Ook oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende goedkeuringsrechten uit. Het belanghebbendenorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	Ja	Niet van toepassing op het MPF.
31. (oud 53) Het belanghebbendenorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	Ja	Niet van toepassing op het MPF.
32. (nieuw) Het bestuur organiseert en stimuleert zijn dialoog met belanghebbenden op een manier die past bij het pensioenfonds en zijn (diverse groepen van) belanghebbenden.	Nee	Het MPF onderzoekt hoe het beste een open dialoog met belanghebbenden kan worden georganiseerd en welke vorm het beste bij het fonds past. Het MPF wil hier het komende jaar navolging aan geven.
33. (oud 31) De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en inclusie, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid.	Ja	Het pensioenfonds heeft onder andere in het diversiteitsbeleid en het geschiktheidsplan de samenstelling van fondsorganen vastgelegd voor wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit. In een komende evaluatie wordt verder aandacht besteed aan diversiteit en inclusie.

CODE PENSIOENFONDSEN

34. (oud 32) Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.	Nee	Het bestuur heeft weliswaar schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden, maar is er tot op heden niet in geslaagd om bij de samenstelling van bestuur en VO te voldoen aan de diversiteitsnormen voor wat betreft leeftijd en/of geslacht. De praktijk wijst uit dat er vaak geen kandidaten voor fondsorganen gevonden kunnen worden die zowel voldoen aan de vereisten van diversiteit als geschiktheid. In het bestuur zijn alle leden man. Van hen is niemand jonger dan 40 jaar. In het bestuur kan een jongere deelnemen als toevoerder door middel van een bestuurder ervaringsplaats. In het VO zijn eveneens alle leden man en is geen van hen jonger dan 40 jaar. In de RvT is er diversiteit ten aanzien van geslacht. Geen van de leden is jonger dan 40 jaar. Bij de werving en selectie/verkiezingen van kandidaten in de toekomst zal veel aandacht worden besteed aan diversiteit en worden met name jongeren opgeroepen om zich kandidaat te stellen. Door het middel van een bestuurder ervaringsplaats worden jongeren al betrokken bij het pensioenfonds.
35. (oud 33) Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste een persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	Ja	Zie 33 en 34.
36. (oud 35 en 38) Het bestuur, het intern toezicht, het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan houden rekening met het diversiteit- en inclusiebeleid bij het opstellen van de eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen.	Ja	Alle organen houden rekening met diversiteit bij het stellen van eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen. Bij vacatures in het bestuur en andere fondsorganen wordt tevens specifieke aandacht gevraagd voor genderdiversiteit. Kandidaten worden getoetst aan het functieprofiel inclusief de daarin opgenomen diversiteitsdoelstellingen.
37. (oud 34) De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht, het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een	Ja	Conform de statuten wordt een bestuurslid, een lid van de RvT en een lid van het VO benoemd voor een termijn van vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en lid van het verantwoordingsorgaan kunnen, als daarvoor aanleiding bestaat, voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen.

CODE PENSIOENFONDSEN

visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds		
38. (oud 39 en 40) Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het pensioenfonds zijn geregeld in de statuten van het pensioenfonds waarbij – behoudens in het geval van beroepspensioenfonds – de procedure voor benoeming en ontslag als beschreven in bijlage 2 (benoeming en ontslag) wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het belanghebbendenorgaan, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het pensioenfonds.	Nee	In de statuten en reglementen zijn de procedures voor benoeming en ontslag van bestuursleden, leden van de RvT en leden van het VO vastgelegd. Een bestuurslid wordt benoemd door het bestuur, na het horen van de RvT over de procedure en ontslagen door het bestuur na het horen van het betreffende bestuurslid zonder, in afwijking van de Code, het horen van de RvT. Een lid van de RvT wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het VO en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het VO en het horen van het betreffende RvT lid. Een lid van het VO wordt, benoemd door het bestuur, na, in afwijking van de Code, goedkeuring van de RvT op de profielschets. De RvT acht het passender om goedkeuring te geven aan de profielschets dan aan de benoeming van de kandidaat. Een lid van het VO wordt ontslagen door het VO na het horen van het betreffende lid en de RvT. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur, na goedkeuring van de RvT, een lid van het VO ontslaan.
39. (oud 41) Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.	Ja	Het MPF voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat in overeenstemming is met de doelstellingen van het fonds en dat passend is gelet op de bedrijfstak.
40. (oud 42) De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag.	Ja	De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag. Naar aanleiding van de toegenomen werkdruk als gevolg van de Wtp is een toeslag overeengekomen.
41. (oud 43) Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.	Ja	Er is bij het MPF geen sprake van prestatie gerelateerde beloningen door het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft de uitgangspunten van het beloningsbeleid van het fonds ook van toepassing verklaard bij het aangaan en verlengen van uitbestedingsrelaties
42. (oud 45) Bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of van een lid van het intern toezicht verstrekt het bestuur geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een (andere) medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	Ja	Er is bij het MPF geen sprake van transitie- of ontslagvergoedingen.

CODE PENSIOENFONDSEN

43. (oud 27) Het bestuur spreekt zich uit over de gewenste cultuur en gedraagt zich daarnaar. Aspecten in de cultuur waar het bestuur zich rekenschap van geeft zijn onder meer het openstaan voor kritiek, het leren van fouten en risicobewustzijn, de mate van inclusie in de manier van besluiten en functioneren.	Ja	De (bestuurs)cultuur en de samenwerking onderling geven ruimte om elkaar scherp te houden en aandachtspunten bespreekbaar te maken en geeft ruimte aan het bestuur om zich uit te spreken over de gewenste bestuurscultuur.
44. (oud 17 en 18) Tegenstrijdige belangen, reputatierisico's en nevenfuncties worden gemeld. De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	Ja	Dit is geborgd in de gedragscode en klokkenluidersregeling van het pensioenfonds. Op grond van de gedragscode melden de leden van het Bestuur, VO en RvT mogelijke tegenstrijdige belangen, reputatierisico's en nevenfuncties zowel intern als aan de compliance officer.
45. (oud 20) Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	Ja	Het pensioenfonds heeft een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling. De mogelijkheid voor betrokkenen om onregelmatigheden te rapporteren is daarmee geborgd.
46. (oud 15 en 16) De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het pensioenfonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring en gedragen zich daarnaar.	Ja	Het bestuur, het VO, de RvT en eventuele andere personen die door het bestuur zijn aangewezen ondertekenen de gedragscode en verklaren jaarlijks deze na te leven.
47. (nieuw) De voorzitter is samen met het bestuur verantwoordelijk om een open cultuur te bevorderen waarin sprake is van een lerende omgeving waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	Ja	Het bevorderen van een open en kritische cultuur in het bestuur is onderdeel van de taakomschrijving van de voorzitter en vastgelegd in het functieprofiel. Er is ruimte en aandacht voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.
48. (oud 24) Het bestuur waarborgt dat de leden van de organen van het pensioenfonds onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De organen hebben daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om het mogelijk te maken dat hun leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	Ja	Het onafhankelijk kunnen opereren is verankerd in de statuten, reglementen bestuur VO en RvT en de taakomschrijving van de sleutelfunctiehouder.
49. (oud 28, 29 en 30) Het eigen functioneren is voor het bestuur, het intern toezicht, het belanghebbendenorgaan en het verantwoordingsorgaan een continu aandachtspunt. Deze organen evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken zij één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij. De organen besteden daarbij in elk geval periodiek aandacht aan bestuursmodel, integriteit, geschiktheid, continuïteit, diversiteit en inclusie, de wijze van opereren en de mate waarin de individuele	Ja	Het bestuur, het VO en de RvT evalueren jaarlijks het eigen functioneren. Minstens één keer in de drie jaar wordt hier een externe onafhankelijke partij bij betrokken. De hiernaast genoemde onderwerpen zijn nieuwe toevoegingen aan de Code Pensioenfonds en worden voor een groot deel al betrokken in de zelfevaluatie. Een aandachtspunt is om dit bij komende evaluaties nog explicieter mee te nemen.

CODE PENSIOENFONDSEN

leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen		
---	--	--